

ג 5778
תשרי
תשע"ח
קובץ לחיזוק ההתקשרות

יומנים מבית-חיינו

זמן שמחתנו

יוצא לאור ע"י תלמידי ישיבת
"תומכי תמימים ליובאוויטש המרכזית"

ברוקלין, ניו-יורק

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

פתח דבר

**אחינו תלמידי התמימים,
שלום וברכה!**

בקשר עם זמן שמחתנו, ובהמשך לקובץ הראשון דהאי שתא - מוגש בזה קובץ נוסף לחיזוק ההתקשרות (ג'עה), **קובץ "יומנים מבית-חיינו"**.

כמעשהו בראשון, מוגשים בו יומנים, מכתבים ותיאורים נבחרים מימי תשרי אצל רבינו נשיאנו בשנים שונות:

א. **"דבר מלכות"** - ניצוצי אור המלוקטים מרשימות קדשו של כ"ק אדמו"ר, בענייני מועדי החודש השביעי, רשם לעצמו רבנו מאשר שמע וחזה עת שהה בתקופת החגים במחיצת כ"ק אדמו"ר הרי"צ.

ב. **"תחילת מעשיך"** - דברי ימי החודש השביעי בשנת הנשיאות הראשונה, עוד טרם קיבל הרבי על עצמו את הנשיאות באופן רשמי. זכרונות ימים אלו מתאפיינים בהפצרות החסידים מהרבי לקבל את עול הנשיאות באופן מוצהר מחד, ובהנהגת הרבי את קהל עדת החסידים בכלל ובפרט מאידך (חלק שני).

ג. **"את פניך אבקש"** - רשימת זכרונות ספוגת רגש מנסיעת ה'צ'ארטר' הראשונה ומהשהות בבית חיינו בחודש השביעי, כפי שהועלו בידי הרב החסיד **מיכאל יהודה אריה לייב כהן** ע"ה, מאנ"ש כפר חב"ד, שזכה להתקרב אל המאור ולחסות בצל הקודש בחודש המושבע של שנת תשכ"א (חלק שני).

ד. **"דְכַסְיִין לְמַחְזֵי זֵיו"** - אסופת מכתבים אותם שלח הרב החסיד **שמואל אלעזר היילפרין** ע"ה אל בני משפחתו וידידיו בתקופת שהותו בצילא דמהימנותא בחודשי החגים של השנים תשכ"ד ותשל"ד. אגרות אלו נושאות אופי אישי ובלתי רשמי, ועם זאת גדושות הן בתיאור חי ולבבי ורשמים מקוריים שהועלו עלי-גליון בספונטאניות (חלק שני).

ה. **"נפלאות בכל"** - רשימה ייחודית, מרתקת ומפורטת המסכמת את אירועי חודש תשרי בשנת תשנ"ב, השנה האחרונה - לעת-עתה - בה זכינו לחזות בזיו פני "מלך בפינו"; רשימה מקיפה זו נלקטה מתוך שלל היומנים וצילומי הוידאו שבידינו ונערכה מחדש בידי המערכת (חלק שני).

ו. **"לעונג הוא לי"** - בתור הוספה, ליקטנו פנינים אחדים מתוך רשימות זכרונותיה של **הרבנית חנה** ע"ה, אם המלכות, בהן מביעה את נחת-רוחה בעשותה את ימי חודש החגים עם בנה הגדול, רבינו נשיאנו, ואת העונג הרב שהסבו לה התוועדותיו במשך ימי החודש.

הננו מלאים תקווה וביטחון, אשר במהרה ממש נזכה להתראות עם אבינו רוענו כ"ק רבינו נשיאנו, ויגאל אותנו מהגלות המר, ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש, ועוד בחודש החגים הזה, נזכה לראות מלך ביופיו, בעבודת הקודש של רבינו נשיאנו, מתוך שמחה הכי מלאה, בגאולה האמתית והשלימה.

ועד תלמידי התמימים העולמי

וא"ו תשרי תשע"ח
ברוקלין נ.י.

דבר מלכות

רשימות היומן

הדבר: ענן הקטורת (שממנו נעשה סכך הסוכה, בחי' המקיף) הרי הוא בין בדי הארון (המשכה בפנימיות) וכו', וכבר מדובר בזה.

עוד סיפר אדמו"ר נ"ע:

דער רבי האָט געזאָגט [הרבי (אדמו"ר הזקן) אמר]: אַז מ'האָט געזאָגט לישראל (כשנצטוו ישראל) "ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'", האָט מען געשקט אַ שליח אָף די [שלחו שליח על גבין] ענני הכבוד להביא אתרוג מקאַלאַבֿרי.

האזינו השמים

כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א אמר:

אספר לכם מעשי, כאשר הבטחתי (אור לשמח"ת), ולא תשאלו פרטי העובדא, כי לא אספרם:

ר' שמואל בער באַרְיִסְאָווער הי' בידידות ביותר עם אדמו"ר נ"ע, ואף-על-פי-כן עד"ז (העובדה דלקמן) לא סיפר מעולם, ורק כשהרגיש שקרבו ימיו, סיפרה לאדמו"ר נ"ע.

בשנת תרי"ד ליל שמח"ת נרדם ר' שמואל בער - ובית דירתו של הצ"צ הי' במקום שאח"כ נבנה שם הזאָל, ובצד בית הצ"צ הי' אַ פּלֶגֶל [חדר צדדי (שנמשך ומסתעף מן הבית כמין כנף)], ושם דר מהר"ש נ"ע -

לאחר זמן הקיץ ר' שמואל בער משינתו, און האָט אַרײַנגעפּוּזעט [והוא הזדחל] לחדר הב' והנה פתאום נפתחה דלת חדר הצ"צ, ויראהו יוצא במהירות, ויצא וידפוק בחלון דירת מהר"ש נ"ע, ויכנסו שניהם - הצ"צ ומהר"ש נ"ע - אל החדר ששם בפינה עמד ר' שמואל בער, און עס האָט עם געטרייִסעלט [ורעה

שלשלת האור

...על שאלתי אם לברך "שעשה לי כל צרכי" בנעילת הסנדל במוצאי יום הכיפורים, ענני כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א: לייג אָפּ אָף מאַרגען [דחה זאת למחר]. כשהייתי ילד, שאלתי שאלה זו את אבי אדמו"ר נ"ע, וענני בלשון זה: "לייג וכו' [דחה זאת וכו']". וכשגדלתי, סיפר לי, ששאלה זו שאל את אביו אדמו"ר מהר"ש נ"ע, וגם זה שאלה אצל הצ"צ נ"ע, והצ"צ נ"ע - אצל אדמו"ר הזקן נ"ע, וכולם ענו כנ"ל.

כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א נתן לי בשנה זו גם אתרוג ארץ-ישראל - בשותפות עם גיסי מנחם מענדל נ"י - ואמר שצ"ל בחשאי עד"ז.

בסוכות הושבתי

מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א:

אדמו"ר נ"ע סיפר:

דער רבי האָט געגאַרט זיין ביים רבי'ן [אדמו"ר הזקן השתוקק ביותר להיות אצל רבו] - הרב המגיד נ"ע - בחג הסוכות, זען אַצ'קאָווע זאָך [כדי] לראות דבר המעורר סקרנות: דער רבי, אַזאַ (?) פּנימי, וו' וועט ער זיצען אַן אַ מקיף [הרבי, שהוא פנימי כליכך (?), כיצד ישב ב"מקיף?]. וכשהי' אדמו"ר הזקן אצל רבו המגיד אמר: אַז איך בין געווען, האָב איך געזעהן דעם ענן הקטורת פון יוהכ"פ, אַז באַ מיר געוואָרען רעכט [כשהייתי אצל המגיד, ראיתי את ענן הקטורת של יום-הכיפורים, נתיישב אצלי הדבר (כיצד הרבי, פנימי שכזה, יושב במקיף)].

- דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א בביאור

- ובזה נגמרה הסעודה, כי מ'האָט איך אריינגעטראָגען [הנסיסה] לחדרו, השיבו את רוחו, בקש מים לרחוץ, וברוך ברכת המזון.
- כעבור איזה חדשים הבינו כוננת הדברים, כיון שאז התחילו הפרעות, רחמנא ליצלן, ברוסיא.

באתי ואין איש

כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א סיפר:

ב. בטבעו הי' אבי אדמו"ר נ"ע מרה"שחורה ביותר, אבל שינה טבעו בזה. ומעולם לא ראו עצבות על פניו. אבל, אחרי כל זה, אף בעת שמחה ופאָרבריינגען, אפשר הי' להכיר בפניו רגש של יאוש. של בדידות. לאמר: אין איש עם מי לדבר.

יודע כל פעול

יג. פעם אחר ראשיהשנה נכנס אדמו"ר האמצעי לאדמו"ר הזקן, וישאלהו אדמו"ר הזקן - בניגון כדרכו - בערעלע, מיט וואָס האָסטו געדאווענט [במה התפללת (בראש השנה)]. והשיב אדמו"ר האמצעי: מיט [עם] "וכל קומה לפניך תשתחוה" ("קומה המתחיל ממלכות דא"ק", "ומתחת זרועות עולם". ביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א). אדמו"ר הזקן האָט זיך פאָרוואָרפען אין אַ [בא ליד] דבקות. וישאל אדמו"ר האמצעי: ואתה אבא במה התפללת - והשיב אדמו"ר הזקן: "איך האָב געדאווענט מיטן שטענדער" ["אני התפללתי עם השטענדער"] (יחוד מלמעלה למטה, "אין עוד מלבדו". ביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א). [לעיין במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א לבתו הרבנית לשיינדעל ת"י - באריכות. מ"מ].

אחזתו], וישמע את הצ"צ אומר למהר"ש נ"ע: דער זיידע האָט זוגעזאָגט קומען אָפּלערענען אַ משנה אין סוכה ווי מען לערנט איהר [וקני (אדמו"ר הזקן) הבטיח לבוא וללמוד משנה במסכת סוכה, כפי שלומדים אותה] בגן עדן התחתון. ושניהם נכנסו לחדר הצ"צ. ויגש ר' שמואל בער אל הדלת, וישמע דיבורים אחרים, ויָרְדָם.

צו מנחה איז דער רבי געווען צוטראָגען, האָט געזאָגט: אַ יונגעראַן וואָס הערט אונטער דער טוֹר, באַקומט אַ שנעל אין גאָז, די קינדער זיינען עמיהאָרץ'ים [לעת מנחה הי' הרבי (הצ"צ) מודאג, ואמר: אברך ששומע מאחורי הדלת, מקבל סטירה בחוטמו; בניו הם עמיהאָרץ].

תן לי הנפש

סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א:

א. ליל שמח"ת דשנת רס"ו הי' אדמו"ר נ"ע זייער אויפגעלייגט [מאוד מרוכז],
ואז הי' הרייך "קמתי אני" (עצמי ושכליי) - כתבידקודש אינו אצלי, רק הנחה. -
ל"הקפות" כמעט לא הספיקה העת, כי הלכו להקפות 5.1/4 לפנות בוקר.

אבל ביום שמח"ת בכה בכי רב. מ'האָט פאָר זיך גאָר קיין אָרט ניט געהאַט [עד כדי כך, שהמסובים לא מצאו מקום לעצמן]. יש שתלו (הסיבה ל)זה שבכה - במה שהעמידו השולחן שעליו היו מסובים, במקום שעליו התפלל (? מהר"ש נ"ע, וגם דיבר הרבה אודותיו.

אמר אז אדמו"ר נ"ע:

רכוש והון של ישראל - נעם איך ניט אַף זיך [אינני מקבל על עצמי], נפשות - נעם איך אַף זיך [מקבל אני על עצמי], און האָט געחאַלצשט [והתעלף] בישרו בשולחן.

”תחילת מעשיך”

דברי ימי החודש השביעי בשנת הנשיאות הראשונה, עוד טרם קיבל הרבי על עצמו את הנשיאות באופן רשמי - זכרונות ימים אלו מתאפיינים בהפצרות החסידים מהרבי לקבל את עול הנשיאות באופן מוצהר מחד, ובהנהגת הרבי את קהל עדת החסידים בכלל ובפרט

מאיך

חלק שני

אנשים ל"יחידות".

■ יום א', י"ג תשרי, יום ההילולא דכ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע

היום כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א מכתב כללי-פרטי שנשלח לרבים מאנ"ש והתמימים שיחיו בכל רחבי תבל בצירוף הקונטרס לחג הסוכות, ובו מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א באריכות שבחודש תשרי נדרש העניין דאהבת ישראל ביתר שאת על כל שאר ימות השנה, כי זהו עניינם של כל המועדים שבו, ולכן בודאי שיש לזכות בקונטרס זה "את הרבים, כל אחד מסביבתו, באופן המתאים".

■ ליל ערב חג הסוכות

הרב ישראל דזייקאבסאהן הביא אתרוגים לכ"ק אדמו"ר שליט"א (כפי שהיה נוהג בחיים חיותו של כ"ק אדמו"ר הכ"מ להביא אתרוג לרבי הכ"מ). אחרי תפלת ערבית סיימו לבנות את הסוכה הגדולה בחצר 770, כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לסוכה הנ"ל והכין את הטבעות בשביל לאגוד את הלולב למחרת בערב חג הסוכות.

■ ליל א' דחג הסוכות

אחרי תפילת ערבית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לסעודה בסוכה שבמרפסת כ"ק אדמו"ר הכ"מ, והתיישב במקומו הקבוע כפי שהיה בחיים חיותו של כ"ק אדמו"ר הכ"מ, ומסביב הסבו הרש"ג, הרב שמואל לוויטין, הרב שמואל זלמנוב, ר'

■ יום ו' עש"ק האזינו, י"א תשרי, "בשם השם"

בימים אלו יצא-לאור קונטרס לחג הסוכות (קונטרס פד) הכולל א) מכתב כ"ק אדמו"ר הכ"מ לאנ"ש ממחרת יום הכיפורים תרפ"ט על-דבר עריכת התוועדות בשמחת ימי השואבה, שמיני-עצרת ושמחת-תורה, ושבת בראשית. ב) מאמר ד"ה "בסכת תשבו" תרצ"ד. ג) שיחות ערב ויום ראשון דחג הסוכות הש"ת - מרשימת כ"ק אדמו"ר הכ"מ. ד) לקוט מנהגי חסידי חב"ד לחג הסוכות, שמיני-עצרת ושמחת-תורה.

בהקדמה לקונטרס מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בארוכה את עניין הידיעה, "למען ידעו" שישנה במצות סוכה ועניינה בעבודת ה', ומסיים: "והזכרת נשיאנו ופעולותיהם ותורתם מסייע בזה, וכידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ: **עס איז דא די חסידישע אושפיזין** [ישנם האושפיזין החסידיים]: **הבעל-שם-טוב, הה"מ, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצמח צדק, אדמו"ר מהר"ש נ"ע, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. ואף אנן נאמר: כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ".**

■ מוצאי ש"פ האזינו, ליל י"ג תשרי

אחרי תפלת ערבית קידשו את הלבנה. אחרי קידוש לבנה הדליק כ"ק אדמו"ר שליט"א בחדרו הק' נר גדול לרגל יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע. הערב קיבל כ"ק אדמו"ר שליט"א

יעקב כץ, ד"ר אברהם זעליגסאן ועוד.

עד שנעלמה מעיניו הק'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א מסר חבילה של קונטרסים שהו"ל לחג הסוכות, והורה ללמוד את המאמר במשך החג.

■ יום ג', א' דחג הסוכות

הבוקר ברכוכולם - בסוכה - על הד' מינים של כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוכחותו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, יישב עם סידור פתוח לפניו ואמר "קרבות", והביט על כל אחד ואחד מהמברכים.

לאחרי שברכו על הד' מינים למדו כולם את המאמר - בהתאם להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אתמול בלילה.

■ ליל ב' דחג הסוכות

אחרי תפלת ערבית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לסעודה.

מהנהגות כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת הסעודות: בסוף הסעודה נוהג לטבול ג' חתיכות חלה במלח - ג' פעמים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א בירך על הכוס ואת כל ברכת המזון אמר בקול. לאחר הסעודה רצה כ"ק אדמו"ר שליט"א ללוות את אמו הרבנית לביתה כמנהגו, אך היא סירבה בתוקף בטענה שכ"ק אדמו"ר שליט"א עייף מאוד, ואינה רוצה להטריחו, וביקשה ממיישהו שילווה אותה לביתה, אולם כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד בפתח של 770 וליווה אותה במבטו הק'

■ יום ה', י"ז תשרי, א' דחול המועד סוכות

אומרים שבלולבו של כ"ק אדמו"ר שליט"א ישנם י"ג הדסים. ומספרים שבלולב של הרבי הכ"מ בחיי אביו אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע היו י"ב הדסים, ולאחרי קבלת הנשיאות היו י"ג הדסים.

הבחינו שלכ"ק אדמו"ר שליט"א ישנם ב' אתרוגים, אחד עם פיטם ואחד בלעדיו. על האתרוג בלי הפיטם מברך, ואילו את הנענועים הוא עושה עם האתרוג שעם הפיטם.

הערב התקיימה התנועות "שמחת בית השואבה" של כ"ק אדמו"ר שליט"א, בסוכה שבחצר 770 למטה. כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתנועות בשעה 8:45. להלן, כמה נקודות שנאמרו בהתנועות:

בשיחה הראשונה ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א את הנאמר בהושענות דיום ג' דחול המועד "אום אני חומה" - בעבודת ה' שהוא עניין התורה "אני חומה זו תורה", ואמר שבנוגע לעיר המוקפת חומה מוצאים בכל מקום שמקשרים זאת דוקא עם "מימות) יהושע בן נון", ולא מימות משה, או מתן תורה וכיוצא בזה - כי בזמן שמשה חי לא היה צורך בחומה, ורק כשמשה נסתלק ("האט זיך געפעלט"), היינו, למטה מעשרת טפחים (כי באמת "משה לא מת" והוא

בהתוועדות נכח קהל עצום מאד (הן מאנ"ש והן מ'עמך') והדוחק היה גדול ביותר ועד שהסוכה התנענעה מצד אל צד.

הרב מרדכי מענטליק עמד מול כ"ק אדמו"ר שליט"א וקהל גדול נשען עליו ומהדחיפות פניו האדימו מאוד, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיך): **"אויב עס וואלט געווען זיינע תלמידים, וואלט מען נאך געקענט זיי פארשטיין אבער"** [אם הם היו תלמידים שלו, יכלנו עוד להבין אותם, אבל...].

לר' אברהם העלדערמן מניו דזשערסי אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בנוגע לענין מסוים) באיטלקית **"פאקא, פאקא"** [מעט מעט].

השיחה השניה הייתה מיוחדת לתלמידי הישיבות וכ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר על-כך שלימוד התורה צריך להיות מתוך ביטול, תורה לשמה, וכו'.

בשיחה השלישית דובר באריכות בעניין התחלקות הזמן. ובהמשך הדברים אמר שכל עניין שישנו בנגלה דתורה הוא מפני שעניין זה קיים בפנימיות התורה, והמשיל על זה משל מעניין הבגדים, שתפירת הלבושים היא לפי מידת האדם. לדוגמא, לבגד יש שרוול כי לאדם יש יד ולא להיפך (בהתוועדות נכח ר' יעקב כץ משיקגו שעוסק במסחר בגדים).

גם עכשיו "עומד ומשמש במרום" רק אז נהיה צורך בחומה. אבל אצל אלו שמשה חי אצלם גם עכשיו, אין הם זקוקים באמת לחומה. ועניין זה מהווה הוראה לאלו המקשים על ההסתלקות... הרי היה עמנו יהודי שהראה נסים בגלוי, ומדוע לא ניתן לנו לחיות עמו ביחד את

באמצע ההתוועדות פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א להת' י.ר. ושאלו: "ביסט שוין אויס מרה שחורה"?! [כבר אינך במרה שחורה] והורה לו לומר לחיים.

מעט השנים שנותרו עד לביאת המשיח, אני לא אומר שיש לי תירוצ על זה... אך על כל אחד ואחד לדעת את המבואר באגרת הקודש ש"צדיקא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין וגם בעולם הזה יתיר מבחיהו", ולכן גם עכשיו יש לכל אחד ואחד את הכוח של הרבי לקרב את הזולת לתורה ולחסידות. ובאם ישנו איזה "שוטה" ששואל קושיות... אין להתייחס ולהקשיב לדבריו ואסור שזה יבלבל אותנו... ומטעם זה ישנו לאחר ההסתלקות צורך בחומה כדי שתגן ותשמור שלא יתפעלו משום דבר. בעת ההתוועדות ניגנו הרבה ניגונים.

את עצמו לשליח מסוים והתעסק עמו ועם עיירתו, אך יתכן שלהלה עוד יהיו "טענות" כלשהן, שה"שליחות" מהווה "ירידה" עבורו וכיצא בזה.

עליו לזכור שהרבי יודע עוד יותר טוב ממנו את המעלות שבסביבת שומרי תורה וכד' והוא גם רוצה בטובתו הרוחנית הרבה יותר ממנו, ובכל זאת שלח אותו... ומאחר שהרבי הוא "טוב", ו"טבע הטוב להטיב" - הכריז שאף אחד מהשלוחים אינו בודד כי הרבי נוסע אתו. וכמו־כן אין מקום לטענה שאינו רואה פירות בעבודתו, שכן, "צדיק כתמר יפרח" ויתכן שהפירות יהיו רק בעוד שנים רבות כמעשה חוני המעגל.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 2:20.

הת' יואל שי' כהן עמד במשך כל ההתוועדות מול כ"ק אדמו"ר שליט"א ורשם את השיחות בשעת מעשה.

■ יום ו' עש"ק, ח"י תשרי, ב' דחול המועד סוכות

בימים אלו יצא לאור קונטרס לשמיני-עצרת ושמחת-תורה (קונטרס פה) הכולל מאמר ד"ה "ביום השמיני-עצרת" תרצ"ד, ושיחות ימי חג הסוכות, שמיני-עצרת, שמחת-תורה ואסרו חג דשנת ה'תש"י, מרשימת השומעים.

ב"פתח דבר" מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בארוכה את העניין דשמיני-עצרת, ואת עניין הריקודים בשמחת-

בהמשך השיחה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שכאשר פוגשים יהודי ברחוב צריך להשפיע עליו ולקרבו ליהדות, גם אם לא רואים את הפירות מיד. למה הדבר דומה? לנפט שנמצא בעמקי האדמה, ובדרך כלל הוא נמצא במקום אשפה במקום שקצים ורמשים, וכדי לגלות אותו צריכים לחפור פעמים רבות, אך כאשר מצליחים להגיע אל המקום הנכון, אזי הוא פורץ בכוח רב עד כדי כך שצריך לחפש עצות כיצד לעצור את השפע, ובסופו של דבר עושים מהנפט אור, חום וכדומה (בהתוועדות נכח גם מר טרעוויס משיקאגא שמתעסק במסחר נפט).

באמצע ההתוועדות פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א להת' י.ר. ושאלו: "ביסט שוין אויס מרה שחורה"? [כבר אינך במרה שחורה] והורה לו לומר לחיים.

בסיום ההתוועדות דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א על עניין השליחות ואמר שיש המתלוננים על קשיים שונים ב"שליחות" (הן "קשיים" שאין להם כל חשיבות כמו מצב הדירה וכד' והן קשיים בחינוך הילדים, בדידות, סביבה יהודית, וכיצא בזה), אך האמת היא שאילו הייתה להם "איידילקייט" לא היו באים בטענות כאלו, כי עליהם לדעת שהרבי, המשלח, הוא "נשמה כללית" והוא ה"ממוצע" בין "אין סוף ב"ה" והעולמות, ובעצם הוא נעלה מכדי שיהיה לו קשר עם איש פלוני ועיירה פלונית, ואם הרבי "הוריד"

ד) שומע הפטרה בישיבה, ואומר בלחש עם הקורא.

אחרי התפלה התועד כ"ק אדמו"ר שליט"א בסוכה שבחצר 770. אחת הסיבות להתוועדות הייתה - ה"קידוש" שערך א' מאנ"ש לרגל לידת בת למזל-טוב. העמידו לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א כוס יין ומזונות, אך כ"ק אדמו"ר שליט"א לא קידש על היין, ואמר רק שיחה אחת. להלן, כמה נקודות שנאמרו בהתוועדות:

סיפר שפעם היה משולח א' שהיה "פעטאח" [טיפש] וכאשר נתנו לו פ"נ למסור לכ"ק מו"ח אדמו"ר, לא רצה לקחת בטענה שצריכים לבקש מהקב"ה בעצמו ולא על-ידי ממוצעים. אבל החתם סופר כבר כתב על-כך, ומבאר שאמנם בקשה על-ידי מלאכים נחשבת כאילו פונים לממוצעים, אבל כאשר מבקשים על-ידי נשמות (צדיקים) שהם למעלה ממלאכים אין מקום לחשוש זה. ובקשר לכך העיר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שבספרי החתם סופר מוצאים הרבה "חסידישע ווערטער", מפני שהיה תלמיד מובהק של ר' נתן אדלער שהיה תלמיד מובהק של בעל ההפלאה תלמיד המגיד ממעזריטש. כ"ק אדמו"ר שליט"א ביאר באריכות שנשיאי ישראל הם ה"ראש" של כל יהודי, ולכן מועילה תפלתם יותר מתפלת החולה בעצמו, כי הראש מרגיש יותר את החולי מאשר הרגל. אך כל האמור הוא באם הוא אכן

תורה, ומביא את "פתגם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אשר אחר שמחת-תורה מתחיל הסדר ד"ויעקב הלך לדרכו", ומסיים ש"הזהיר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשם אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שצריכים לייקר מאוד את הארבעים ושמונה שעות של שמיני-עצרת ושמחת-תורה, כי בכל רגע אפשר לשאוב אוצרות בגשמיות וברוחניות על-ידי הריקודים".

את הקונטרס הנ"ל שלח כ"ק אדמו"ר שליט"א בצירוף מכתב כללי-פרטי לרבים מאנ"ש והתמימים שי' ובו מעורר אשר "בודאי יזכה בו את כל סביבתו לעורר, לחזק ולהאיר . . את השמחה של תורה שלהם", ומסביר בארוכה את הטעם לכך שהשמחה דשמחת-תורה אינה במנין המצות "להיות שמחה זו עליונה וכללית ביותר.. ועל-דרך מה שנתבאר בעניין הקפות". במקום החתימה כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א "מפני קדושת המועד לא באתי על החתום".

■ שבת חול המועד סוכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפלת שחרית בשעה 10:45.

מהנהגות כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת התפלה: א) שומע חזרת השליח-ציבור בעמידה. ב) בעת אמירת ברכת כהנים מפנה את מבטו הק' לעבר השליח-ציבור. ג) שומע קריאת התורה בעמידה.

הפרידה לפני נסיעתו חזרה לפילדלפיה. הוא מצא את כ"ק אדמו"ר שליט"א יושב ומעיין ב"משנה תורה להרמב"ם". הרב יאלעס ביקש סליחתו על ההפרעה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הגיב שאין זו הפרעה. כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו את ה"פרופס" (עלי הגהה) של המאמר היוצא-לאור לשמיני-עצרת (קונטרס פ"ה) שמיני-עצרת ושמת-תורה

מקושר ומסור לגמרי לה"ראש", שאז הוא באמת רק רגל של הראש - הנשיא, אך באם לאו, יכול אכן להתעורר חשש של "ממוצע" ח"ו. וסיים אשר כל אלו שיושבים כאן הם בודאי מסורים לגמרי באמת, וגם אלו שחסר להם בהתקשרות הרי בפנימיות הם רוצים להיות מקושרים כדבעי, ובמילא אין חשש של ממוצע ח"ו.

ביאר שעבודת חודש תשרי הוא עניין הקבלת עול, וגם תקיעת שופר שהרמב"ם אומר עליה "רמז יש בה", הנה עיקרה הוא קבלת-עול, וכאשר עושים זאת מתוך קבלת עול יש גם את הרמז - מה-שאי-כן להיפך.

בסיום השיחה אמר שעניין לידת בת "עושה רצון בעלה" קשור עם קבלת עול שנותנת כוח בעבודת ה' שעל פי טעם ודעת, כמאמרם "בת תחילה סימן יפה לבנים", והרי "בן" עניינו טעם ודעת, וזהו הטעם שגם בלידת בת מאחלים שיזכה לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים, מפני שעניין ה"בת" - קבלת עול, נותן כוח גם בתורה ועבודה שעל פי טעם ודעת.

מיד לאחר סיום השיחה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מהסוכה ועלה לחדרו הק'.

הרבי, המשלה, הוא "נשמה כללית" והוא ה"ממוצע" בין "א"ס ב"ה" והעולמות, ובעצם הוא נעלה מכדי שיהיה לו קשר עם איש פלוני ועיירה פלונית, ואם הרבי "הוריד" את עצמו לשליח מסוים והתעסק עמו ועם עיירתו, איך יתכן שלהלה עוד יהיו "טענות" כלשהן, שה"שליחות" מהווה "ירידה" עבורו וכיוצא בזה.

תשי"א) בתור "צידה לדרך" - ללמדו במשך זמן נסיעתו לביתו.

בעת אמירת תהלים בבית-המדרש

■ ליל הושענא רבא

אחרי תפלת מעריב נכנס הרב יאלעס לכ"ק אדמו"ר שליט"א לקבל את ברכת

התחילו לנהוג כן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נסע לאהל בשעה 1:00. התלוו אליו הת' יהודה ליב שי' גראנער, הת' ישראל שי' גורדון שנהג במכוננית והרה"ת ר' אריה ליב שי' קרעמער. כ"ק אדמו"ר שליט"א חזר מהאהל בשעה 3:00.

■ ליל שמיניי עצרת

בלילה הלכו אנ"ש והתמימים לשמח בבתי כנסת, כמידי שנה. ה"הקפות" נערכו בחדר כ"ק אדמו"ר הכ"מ, היה קהל גדול מאוד.

בעת אמירת פסוקי "אתה הראת" וכן בעת ההקפות בכה כ"ק אדמו"ר שליט"א. להקפה הראשונה והשביעית רקד כ"ק אדמו"ר שליט"א עם הרש"ג.

בעת אמירת הקדיש שלאחר המשניות בכה כ"ק אדמו"ר שליט"א. אחרי ההקפות ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להקפות הנערכים בבית המדרש למטה (כמידי שנה), ורקד עם הציבור להקפה אחת.

■ יום ג', שמיניי עצרת

בסוכה הגדולה שבחצר 770 התקיים אחר הצהריים כינוס לילדים. במהלך הכינוס נאמו לפני הילדים הרב י. העכט והתמים אלי' גרוס שי'.

ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א על כסא ליד הדלת המפרידה בין בית המדרש ומשרד המל"ח. כ"ק אדמו"ר שליט"א לא אמר קדיש בין ספר לספר.

■ יום ב', כ"א תשרי, הושענא רבא

הת' יצחק פעוונזנער שאל את כ"ק אדמו"ר שליט"א האם יש לאחוז את כל הד' מינים ביד ימין צמוד ללב, באמירת

**ידוע ש"אכל בי עשרה
שכינתא שריא", וכאן הרי
ישנם כמה פעמים עשרה,
ובפרט שבין המסובין
ישנם הרבה שזכו להיות
בשנה שעברה במחיצתו
של כ"ק מו"ח אדמו"ר,
ולכן אציע שימזגו משקה
לכולם, כל אחד ואחד יצייר
לעצמו את פני הרבי, יאמרו
"לחיים" לרבי, ויבקשו
ממנו שברכותיו והבטחותיו
יתקיימו.**

ההושענות בעת שמקיפים את הבימה (כפי שנוהג כ"ק אדמו"ר שליט"א). וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: **לא ראיתי זאת בספרים אבל כך אני נוהג.** כמובן שכולם

באמצע נאומו של הת' אלי' גרוס, נכנס לפתע כ"ק אדמו"ר שליט"א בליווי הרב חדקוב והביט על הילדים במשך זמן רב. בכנס השתתפו כ-300 ילדים כ"י.

בערב הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א שהלילה ילכו שוב לשמח בבתי הכנסת, והוסיף שמפני זה יקדים את ההתוועדות כדי שגם לאלו ההולכים לבתי הכנסת תהיה את האפשרות להשתתף בהתוועדות ולומר לחיים.

■ ליל שמחת-תורה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתוועדות לפני השקיעה. להלן כמה נקודות שנאמרו בהתוועדות:

השיחה הראשונה יוחדה לאלו ההולכים לשמח בבתי הכנסת. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר כי על-אף שטבע האדם הוא שכאשר הולך למקום זר לא מרגיש בטוח בעצמו ויכול ח"ו להיות מושפע מאחרים, הרי בעניין זה ישנה נתינת כוח מיוחדת מאמירת 'שניים מקרא ואחד תרגום' דערב שמחת-תורה - פרשת 'וזאת-הברכה', שמתחילה ב"וזאת הברכה אשר ברך משה את בני ישראל לפני מותו", שהולכים לבתי הכנסת בכוחו של משה, ומספרים למתפללים שעליהם לדעת שבאמת משה לא מת, ואף-על-פי שכעת ישנה נתינת-מקום לחשוב שחל שינוי מסוים, אבל האמת היא שלא מת, ובאם הדברים מתקבלים

- מוטב, ובאם לאו צריך לומר שכמו שאתם רוקדים בספר תורה כאשר היא כרוכה במפה למרות שאינכם רואים ומבינים את הכתוב בה, כך גם למרות שאינכם מבינים, כך היא האמת - "משה לא מת".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים את השיחה שיהי רצון שכל אחד יחזור מבית-הכנסת ויביא עמו לד' כתלים אלו לפחות יהודי אחד.

אחרי השיחה אמרו כל הת' לחיים והלכו לשמח בבתי הכנסת. בשיחה השני' ביאר את ההוראה מכך שמצות מילה דוחה את השבת, כי תוכן המצוה הוא התחלת גילוי הנפש האלקית ולכן על המוהל לחלל שבת עבור התינוק - מסירות נפש ללא חשבונות, בדומה לסיפור הידוע שאדמו"ר הזקן הלך ובישל עבור יולדת ביום-הכיפורים.

דיבר שכל גזירה ח"ו שישנה על האדם, יכול להמיר אותה בעבודה רוחנית, ולדוגמא אם נגזר על אדם שבנו ימות רח"ל, ביכולתו להחליף את הגזירה על-ידי שימית את בנו על-דברית-תורה, דהיינו, לשלוח אותם למוסדות חינוך על טהרת הקודש ולא לחשוב על ה"תכלית" שלהם.

בהמשך הדברים אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: **ידוע ש"אכל בי עשרה שכינתא שריא", וכאן הרי ישנם כמה**

שתהיה עד אין סוף].

אחד מהחסידים שישב מול כ"ק אדמו"ר שליט"א בכה מאוד, ורצו לקחתו משם ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"טשעפעט אים ניט" [אל תגעו בו], הוא אינו מבלבל, רק חבל שמבלבל את עצמו.**

בהתוועדות נכח קהל עצום והיו דחיפות איומות, ועד שרבים התקשו לנשום. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: **מדוע נדחפים, אין צורך להידחק! הרבי נמצא בכל מקום, ואילו הדחיפות מוכיחות על שייכות ל"קטני אמנה".**

לקראת סיום ההתוועדות הספיקו לבוא בחזרה כמה מהת' שהלכו לשמח בבתי הכנסת, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: האם כולם כבר חזרו? ואמר, הרי דובר שכל אחד יביא עמו לפחות יהודי אחד מבתי הכנסת...

בעת ההתוועדות התעניין כ"ק אדמו"ר שליט"א אצל התמימים באם הת' משה לברטוב שי' (שהיה על האני' בדרכו מפאריז) כבר הגיע לארה"ב. ההתוועדות הסתיימה בשעה 10:00 בלילה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א עלה מיד לחדר הרבי הכ"מ לתפלת מעריב והקפות.

בעריכת ההקפות קיצרו מאוד. סדר ההקפות כבלילה שעבר. ההקפות נסתיימו בשעה 11:30 לערך.

פעמים עשרה, ובפרט שבין המסובין ישנם הרבה שזכו להיות בשנה שעברה במחיצתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ולכן אציע שימזגו משקה כולם, כל אחד ואחד יצייר לעצמו את פני הרבי, יאמרו "לחיים" לרבי, ויבקשו ממנו שברכותיו והבטחותיו יתקיימו. כ"ק אדמו"ר שליט"א מזג לכמה מהמסובים בידו הק', והתחילו כולם לבקש שימזוג גם להם מכוסו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"הערט זיך איין אידן!" [שמעו יהודים!] עכשיו יש להתקשר לרבי בעצמו, ואין צורך במומצעים. זה שאני נותן לאנשים פרטיים משקה, זה עניין מיוחד, כי היו גם בעבר עניינים שעברו דרכי ולכן גם עכשיו הם צריכים לעבור דרכי, אבל בכלל - צריך להתקשר לרבי בעצמו.**

בעת שאמר דברים אלו, התחיל לבכות מאוד, ותמך את ראשו הק' בשני ידיו והמשיך לדבר כשראשו הק' מורד, ובין הדברים התבטא **"וואס ווילט איר פון מיר"** [מה רוצים הנכם ממני]...

המחזה הזה זעזע את כולם, והרבה מזקני החסידים פרצו בבכי... ולפתע הפסיק כ"ק אדמו"ר שליט"א לבכות. אחד ביקש משקה מכ"ק אדמו"ר שליט"א ומזג לו, וביקש עוד באומרו **"זייט משפיע בלי הפסק"** [תשפיעו בלי הפסק] וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א **"עס קען זיין איין טראפען און דאס זאל זיין עד אין סוף"** [יכול להיות טיפה אחת,

בגביע עד תומו והפך את הגביע לעיני כל המסובים.

למטה בבית-המדרש היה עדיין קהל גדול שרקדו ואמרו "לחיים" בשופי... ואליהם הצטרפו אלו שירדו מלמעלה מהסעודה. כשירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מהסעודה הבחין בהרש"א קזרנובסקי שרקד והיה בגילופין וכו', ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שילמד ברבים את שיחת כ"ק אדמו"ר הכ"מ משמחת-תורה דאשתקד (שנדפסה בקונטרס שמחת-תורה ש.ז.) ושיקראו זאת בקול רם כדי שכל הנוכחים בבית-המדרש יוכלו לשמוע.

אחר-כך נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לסעודה בבית כ"ק אדמו"ר הכ"מ. בעת הסעודה אמרו כולם "לחיים" לכ"ק אדמו"ר שליט"א (כשהורידו את הצלחת של כ"ק אדמו"ר שליט"א מהשולחן חטפו כמה-זכמה מאנ"ש והתמימים את ה"שיריים"). בסיום הסעודה בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א על הכוס.

לאחרי ברכת המזון ניגשו כמה מאנ"ש ובראשם הרב **שלמה אהרן קזרנובסקי** (שהיה כבר לאחרי אמירת "לחיים") וביקשו מכ"ק אדמו"ר שליט"א שיתן להם 'כוס-של-ברכה'. כ"ק אדמו"ר שליט"א סירב ושתה את כל היין שנשאר

משקה...) ואמר: **"לחיים, יהי רצון מה' יתברך שכל הברכות שהרבי בירך ומברך עכשיו ויברך בעתיד - יקוימו במילואם. והכלי לזה הוא על-ידי שמקיימים את הוראותיו ועוסקים בענייני הכלל, הנה על-ידי-זה נמשכות הברכות לכל בני המשפחה, בכל העניינים, ושיהיה שלום בית וכו'".**

כ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך לבאר, שעניין "שלום בית" ברוחניות הוא "שלום" בין נפש האלקית ונפש הבהמית, דהיינו שהנפש הבהמית מודה לנפש האלקית. וזהו הצינור לברכותיו של הרבי שתהיה שנה טובה ומתוקה בגשמיות ורוחניות.

לאחר זמן מה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית-המדרש והביט על אלו שרוקדים עדיין, ועל אלו שכבר היו בגילופין לאחרי אמירת "לחיים". בין הקהל הבחין בהת' שלום שי' מרוזב שיצא קצת מההגבלות, והורה לו לומר לחיים. הקהל המשיך לומר "לחיים" לכ"ק אדמו"ר שליט"א. את כמה מאנ"ש בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א בפרטיות. לאחד אמר **"א ברכה אויף שלום בית"**. הת' שלום מרוזב פרץ בבכי, ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"היינט דארף מען זיין בשמחה"** [היום צריך להיות בשמחה]. להרה"ת ר' צמח גורביץ אמר: **"א ברכה אויף פרנסה"**.

תלמיד א' משיבת ר' חיים ברלין שהיה

הרב קזרנובסקי התחיל מיד להקריא את הקטע הראשון של השיחה, וכל קטע הקריא מישהו אחר מהקהל. בינתיים החל הרב קזרנובסקי להרגיש שלא בטוב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לפתע לבית המדרש ואמר שימהרו לסיים את השיחה, ואחר-כך יאכלו סעודת יום טוב, ואחר-כך ילכו מהר לישון, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים.

כשסיימו להקריא את השיחה, כבר הייתה השעה 2:00 לפנות בוקר, כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לבית המדרש והביא עמו חלה ואמר שאלו שעדיין לא אכלו סעודת יום טוב ייטלו ידיהם לסעודה. כ"ק אדמו"ר שליט"א קרא לכמה מאנ"ש והתמימים שיחיו בשמותיהם והורה להם ליטול ידיים לסעודה. כל הקהל נטלו ידיים לסעודה וחספו מהחלה ובינתיים חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הק'.

ליד דלת חדרו הק', עכבו את כ"ק אדמו"ר שליט"א הרב אלי' נחום שקלאר והרב ארי' לייב קרעמער ואמרו לו לחיים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה להם, ומיד הצטרף כל הקהל והתחילו לומר לחיים לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א - **"פארוואס זאל איך זיין א פורש מן הציבור...?"** [מדוע שאהיה "פורש מן הציבור"]. וביקש שיתנו לו רביעית מלא משקה (ובחיוך אמר שלא יגלו לבני המשפחה ששטה

אדמו"ר שליט"א ובין הדברים סיפר איך שכ"ק אדמו"ר הכ"מ היה נהנה מאוד בכל פעם כשכ"ק אדמו"ר שליט"א היה נכנס אליו וכו'.

הרה"ת ר' מנחם זאב שי גרינגלאס מספר שלפני ההקפות (בליל שמיני-עצרת או שמחת-תורה) קרא כ"ק אדמו"ר שליט"א לחברי ההנהלה דיישבת תומכי תמימים ליובאוויטש דמאנטריאל, והוא היה בתוכם, ודיבר אתם אודות מצב הישיבה, והורה לשלוח דו"ח בכל שבועיים. ולסיום שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א מי מקבל על עצמו לכתוב דו"ח, ושתקו כולם. ובאותו רגע הרהר הנ"ל במחשבתו באיזה "תואר" יפנה (בראש המכתב) אל כ"ק אדמו"ר שליט"א באם היה כותב הדו"ח (כי זה היה עדיין טרם קבלת הנשיאות בגלוי), ומיד אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שבאם חושבים שיש בעי' עם כתיבת התואר ("טיטול") - הנה אין למנוע משום זה הכתיבה, כי אפשר לכתוב סתם בלי טיטול.

■ יום ד', שמחת-תורה

אחרי ה"הקפות" ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א וכל הקהל עמו לבית המדרש לקריאת התורה. כ"ק אדמו"ר שליט"א עלה ל"חתן בראשית".

את ה"מראשות" לחתן בראשית הקריא אחד מזקני החסידים, בהתרגשות גדולה, וכשהגיע להתיבות "ועתה קום" פרץ

נוכח במקום גם אמר לחיים לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וענה לו כ"ק אדמו"ר שליט"א לחיים ולברכה, ושאל אותו לשמו ולעיסוקו, וענה הנ"ל שישמו "משה אליעזר", ועיסוקו בעיבוד רצועות של תפילין. והתחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לדרוש על שמו ואמר: כאשר משה רבינו ברח ממצרים למדין, הנה על אף שהיה במצב קשה מאוד, בכל זאת בטח בקב"ה, שלכן קרא לבנו "אליעזר" מכיון ש"אלקי אבי בעזרי". ואמר שיש ללמוד מזה הוראה בעבודת ה', למצב שבו נמצאים עכשיו במדינה זו.

והמשיך לבאר את ההוראה בעבודת ה' שיש ללמוד מעיסוקו ברצועות, ואמר שעניין התפילין הוא לשעבד את הלב והמוח, ורצועות התפילין צריכות להגיע עד הטבור, להורות שגם העניינים שמהטבור ומטה צריכים להיות קשורים למעלה.

הת' שלום מרוזוב בכה שוב ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"מיר האבן אפגערעדט** [אנו דיברנו (שיש להיות)] - **בשמחה**", והורה לו להתפלל מעריב ולערוך הקפות. הנ"ל ביקש את ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א שיהיה חסיד.

אחר-כך הלך כ"ק אדמו"ר שליט"א לביתו.

הרב קזרנובסקי המשיך להתוועד 7700 וסיפר הרבה סיפורים אודות כ"ק

בבכי והכריז (בפעם הראשונה) בפומבי - "עמוד אדוננו מורנו ורבינו הרב ר'... (שמו הק'...) בהרב ר' לוי יצחק"... אין מילים לתאר את ההתרגשות העצומה שאחזה בכל הקהל ברגע זה, זה היה נראה שהוא לא אומר זאת לבדו כי אם

אין מילים לתאר את ההתרגשות העצומה שאחזה בכל הקהל ברגע זה, היה נראה שהוא לא אומר זאת לבדו כי אם שכל הקהל אומר זאת יחד עמו, באותם רגעים הייתה לכולם הרגשה מיוחדת, זה היה נראה כעין "הכתרה".

שכל הקהל אומר זאת יחד עמו, באותם רגעים הייתה לכולם הרגשה מיוחדת, זה היה נראה כעין "הכתרה", אך על פני כ"ק אדמו"ר שליט"א לא היה ניכר מאומה, מלבד - שבעת הברכה על התורה בכה קצת.

אחר תפלת המנחה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות, ונטל את ידיו הק' לסעודה. להלן כמה נקודות משיחות הק' עם תיאור מפורט ממהלך ההתוועדות:

השיחה הראשונה התחילה בפתגם אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע שבמוצאי שמחת-תורה מתחיל העניין ד"ויעקב הלך לדרכו", כי אז מתחילה העבודה ב"עובדין דחול", והכח לזה הוא על-ידי ההתקשרות לראשי אלפי ישראל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א פתח את החומש שהיה מונח לפניו בפרשת "וזאת הברכה", וביאר (תוך כדי שמעין בחומש) את הפסוק "וליוסף אמר מבורכת ה' ארצו" - שעל-ידי ההתקשרות ל"יוסף", נמשכת ברכת הוי' למעלה מהטבע, ב"ארצו" - עובדין דחול. כ"ק אדמו"ר שליט"א היה בשמחה גדולה, ומזג משקה מכוסו להרבה מהנאספים והורה להם לומר לחיים, ולאחדים מהם הוסיף הוראות פרטיות.

להרב ל.ק. אמר שצריך לוותר על רצונותיו ולקיים את רצונו של הרבי. ועל-ידי זה יומשכו אליו כל הברכות והשכר העיקרי הוא עצם ההתקשרות לרבי, - שכר מצוה - מצוה. לר' יעקב כץ אמר: **"ויעקב הלך לדרכו".**

את הרב מנחם זאב גרינגלאס שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א למספר תלמידיו ומחונכיו, וענה שמספרם הוא פ"ו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: פ"ו בגימטרי' שם אלקים, ויהי רצון שיהיה לך תלמידים במספר "צבאות", והוסיף שבשמחת-תורה לא שייך עניין של ישות. אחר-כך מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א משקה

אותו]... וסיים עוד כמה מילים בנוגע להנ"ל אך היה קשה לזמוע.

אחר-כך חילק משקה במיוחד לתלמידי הישיבה, והתחיל לדבר אודות תלמידי התמימים, שבספרי איתא "לבניך אלו התלמידים", ומובא בגמרא שביקש הקב"ה לעשות את חזקי' משיח ורק שהדור לא ה' ראוי לכך, ועבודתו של חזקי' הייתה שלימד תשב"ר דיני נגיעים ואהלות היינו ענייני התורה שלמעלה מטעם ודעת, ולא התחשב עם דעתם של חבריו בסנהדרין.

את שיחה זו סיים כ"ק אדמו"ר שליט"א באמרו אשר ה"חזקי" שבדורנו גם הוא לא התחשב עם שום דבר, ולקח תשב"ר ולימדם שהתורה היא למעלה משכל, ומצדו כבר בא משיח... ואצל תלמידי הישיבות כבר האיר המשיח... וכאשר התלמידים יקיימו את רצונו הרי זה יהיה הכנה והכשרה שהרבי יוליכנו לגאולה האמתית והשלימה אמון. לקראת סיום ההתוועדות (בשעה 8:30) הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א שינגנו איזה ניגון, וכל הקהל שר בהתעוררות גדולה.

בסיום ההתוועדות בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א ברכת המזון על הכוס, ולאחרי זה אמר: חורף בריא ושמח, שנשמע רק בשורות טובות, כל אחד ואחד בענייניו **"און דער רבי שליט"א וועט אונז פירן אנטקעגען משיח'ן אין ארץ ישראל צו דער גאולה האמתית והשלימה"** [והרבי

לאורחים מערי השדה, ואמר: השם "ערי השדה" התקבל אצל הרבי - או שהרבי נתן את השם הזה, או שהרבי קיבל זאת - בכל אופן הרבי נהג לקרוא בשם הזה. "שדה" מורה על עניין הקליפות - "עשיו איש שדה", וצריך להפכו לקדושה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א היה בשמחה גדולה מאוד, והורה לכמה מהנאספים שיהפכו את ה"סירטוקים" שלהם. לאחד הורה שיוריד את העניבה ויאמר לחיים, לר' אברהם העכט הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א שיאמר שבע פעמים לחיים.

אחר-כך מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א משקה להרבה בחורים, ואמר: הרי מדברים כל הזמן אודות ההכנה לביאת המשיח, וכיון ש"אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגופים", שהקב"ה ישלח לכם שידוכים הגונים.

בתוך כל השמחה עלה, לפתע, כ"ק אדמו"ר שליט"א על השולחן הסמוך, והתחיל למזוג משקה מכוסו לכל הקהל. אופן החלוקה היה מיוחד במינו, כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט על כל אחד שנגש, ולאחר מכן מזג לו מכוסו הק', ואחר-כך ברכו.

בהתוועדות נכח קהל גדול ביותר והדחפות והדוחק היו עצומים. אחד הנוכחים השתדל מאוד שלא ידחפו אותו, והגיב כ"ק אדמו"ר שליט"א בחיך **"קוועטשט אים, קוועטשט אים"** [תדחפו

שליט"א ינהיגנו לקבל את משיח בארץ ישראל בגאולה האמתית והשלימה].

ההתוועדות הסתיימה בשעה 8:50, אחר־כך התפלל כ"ק אדמו"ר שליט"א תפלת ערבית, ולאחרי זה אמר: **"דער אויבערשטער זאל העלפן עס זאל זיין דער "ויעקב הלך לדרכו" [הקב"ה יעזור שיהיה "ויעקב הלך לדרכו"]**.

■ יום ה', כ"ד תשרי, אסרו חג

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר היום להרב מנחם זאב הלוי שי' גרינגלאס: הייתי נותן "ישר כח" לאברכים שילבישו "זיידענע זופיצעס" [סירטוקי משי]. עם הזמן ינהיגו שבשבתות וימים טובים ילכו עם סירטוק של משי. והוסיף שמנהג זה מובא בחסידות ובפרט שצריך להיות ה"ונפלינו" כפי שהרבי אמר פעם. אני מתפלא על חסידים כמו ר' י. ועוד, שלא לובשים בשבת בגד משי, אולי זה השתרש מפני העניות שהייתה ברוסי'. כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים שעם הזמן יפעלו זאת אצל כל אנ"ש, למרות שאני בעצמי עדיין הולך (בימות החול) בחליפה קצרה.

■ יום ו', עש"ק בראשית, כ"ה תשרי

בימים אלו כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א מכתב כללי־פרטי הנושא את התאריך **"שלהי תשרי ה'תשי"א"** שנשלח לתלמידי הישיבות שבכל אתר ואתר כמענה על מכתביהם, ובו נאמר **"הפ"נ**

שלו נתקבל, וקראתיו בערב יום הקדוש על הציון, ואחר־כך בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שלשם נכנסים לנתנת פדינות ויחידות". את המכתב מסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א **"ויהי רצון שיגדל להיות ירא שמים חסיד ולמדן ונשיא המוסד שלומד בו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, יוכל לומר עליו בשביעת רצון: ראו גידולים שגידלתי"**.

■ ש"פ בראשית, מבה"ח מר"חשון

אחרי התפלה התקיימה התוועדות דכ"ק אדמו"ר שליט"א. בתחילת ההתוועדות קידש כ"ק אדמו"ר שליט"א על היין, וטעם מהמזונות שהיו מונחים לפניו (זו הפעם הראשונה שכ"ק אדמו"ר שליט"א מקדש בעת ההתוועדות).

להלן כמה נקודות שנאמרו בשיחות הק', עם תיאור מפורט ממהלך ההתוועדות:

בשיחה הראשונה ביאר את הנאמר במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ (ממחרת יום־הכיפורים תרפ"ט) שבשבת בראשית צריך להיות "כעין השלמה ותוספת אור כי טוב", וביאר שעל־ידי הלימוד בפנימיות התורה מגיעים לגילוי האור דלעתיד.

בהמשך ההתוועדות המשיל כ"ק אדמו"ר שליט"א את עבודת האדם לרכבת, ואמר שבכללות ישנם שני סוגי רכבות: רכבת שנוסעת ישיר, ורכבת שעוצרת בכל תחנה. ובעבודת ה': העניין

עליו יכול לעלות לרכבת - עלידי עבודת
התשובה.

לפני שהרכבת יוצאת לדרך משמיעים
צפירה, כדי לעורר את אלו הטרודים
בענייניהם שלא ישכחו לעלות לרכבת.
וכך גם ברוחניות - בחדשי אלול ותשרי
תוקעים בשופר, כדי לעורר את אלו
הטרודים בהבלי העולם שלא ישכחו
לעשות תשובה.

וכמו שברכת ישנם עבור חוגים שונים

ד"אחישנה" והעניין ד"בעתה". בתחנות
גופא ישנם שני סוגים של תחנות -
קטנות וגדולות, ומהחילוקים שביניהם:
בתחנות הקטנות מעלים רק נוסעים
רגילים, ואילו בתחנות הגדולות מעלים
גם חבילות כבדות, בהמות וכיוצא בזה,
מפני שהרכבת עוצרת אז לזמן רב.
וברוחניות: חדשי אלול ותשרי וימים
טובים בכלל, נחשבים לתחנות גדולות,
ושאר ימות השנה הם תחנות קטנות,
ולכן בחדשי אלול ותשרי, גם מי שנמצא
במעמד ומצב שהנפש הבהמית שולטת

וכשיגיע י"ט כסלו, ראש־השנה ("אתם נצבים היום") לחסידות, יתאר כל אחד ואחד לעצמו את פני הרבי ויאמר: הנה המנין שקרבתי ליהדות ("כולכם", כאיש אחד). אחרי אמירת ברכה אחרונה, הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א, שב"מנין" זה נחשבים גם קטנים שהגיעו לחינוך.

והוסיף עוד, שכדאי ונכון במאוד שכל אחד ואחד ישלח לכאן לי"ט כסלו, את רשימת ה"מנין" שלו, שמם ושם אמם, כדי שיקראו זאת על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שיעורר על כל המתעסקים, בתוככי כל אחינו בני ישראל, שיכתבו ויחתמו לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות.

אחרי הבדלה הביאו את הילד החולה הנ"ל אל כ"ק אדמו"ר שליט"א (כשראשו נפוח במאוד ושפתני כחולות) ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"יעצט גייסטו אריין אין אן אנדער שפיטאל, זאלסטו אנהויבען גייען אויפן ריכטיקן וועג. זיי א גוטער איד און דער אויבערשטער וועט דיר געבן א רפואה שלימה"** [כעת הנך נכנס לבית רפואה חדש, תתחיל ללכת בדרך הישר. תהיה יהודי טוב ויתן לך ה' רפואה שלימה]. בשארית כוחותיו ענה הילד "אמן"! ומיד לקחו אותו לבית הרפואה. כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד בפתח 770 (חגור באבנט) וליווה במבטו הק' את המכונית שהילד ישב בתוכה עד שנעלמה מעיניו הק'.

של נוסעים (עשירים, בינונים וכו') סוגים שונים של מחלקות וקרונות - כך גם בעבודת ה': לסוג האנשים שלא יכולים להשתלב בהעבודה דראש־השנה ויום־הכיפורים שהיא בקו המרירות, והם נוטים לשיר ולרקוד וכו', נותנים קרון מיוחד הנקרא בשם "שמחה", ועלידי עבודתם בקו השמחה בשמחת־תורה הם פועלים את מה שאחרים פועלים עלידי קו המרירות בראש־השנה, ועל־די זה יכולים גם הם לעלות על ה"רכבת" הנוסעת לקראת משיח צדקנו.

באמצע ההתוועדות הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל הקהל לומר לחיים.

בהתוועדות נכח אביו של ילד חולה קשה (שהרופאים כבר התייאשו ממנו ר"ל) והכריז כ"ק אדמו"ר שליט"א ש"כל **הקהל מברך את הילד** (ואמר את שמו) **ברפואה שלימה**", וכל הקהל ענה אמן!

לקראת סיום ההתוועדות יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א בקריאה מיוחדת לכל אנ"ש והתמימים שי' ברחבי תבל:

עד י"ט כסלו ישפיע כל אחד ואחד לפחות על "מנין" יהודים בענייני תורה ומצות במחשבה, דיבור ומעשה. על כל אחד מהמנין בשלשת הדברים או בשניהם או לפחות באחד מהם: קיום מצות מעשיות, מצות התלויות בדיבור (בעיקר - תורה) ובמחשבה (בעיקר - בעבודה שבלב זו תפלה).

את פניך אבקש

רשימת זכרונות ספוגת רגש מנסיעת ה'צ'ארטר' הראשונה ומהשהות בבית חיינו בחודש השביעי, כפי שהועלו בידי הרב מיכאל יהודה אריה לייב כהן, מאנ"ש כפר חב"ד, שזכה להתקרב אל המאור ולחסות בצל הקודש בחודש המושבע של שנת תשכ"א

חלק שני

כ"ק אדמו"ר שליט"א מזמין להיום בערב להיכנס אצלו לחדר

יום א', י"א תשרי

בהיותי באכסניא שלי (בבית גיסי) טלפנו מ7700 ואמרו שהרב חדקוב שי' קורא אותי, והלכתי מיד ל7700. כשבאתי אמר לי הרב חדקוב שכ"ק אדמו"ר שליט"א מזמין להיום בערב להיכנס אצלו לחדרו נציגי המוסדות, ומכל מוסד נציג אחד, ולזמן מצומצם משעה 9:15 עד 9:30. ואם כן, מהוועד הרוחני גם יכנס נציג אחד, ובהיות שבוועד הרוחני ישנם 3 איש (לבד הרב שהוא נכנס בתור רב דכפר חב"ד) על כן או שנחליט בינינו מי יכנס, או שנעשה גורל על זה. ויצאתי מחדרו וסיפרתי מזה לחבריי בוועד הרוחני, ועשינו גורל ויצא הזוכה בגורל להיכנס אייזיק שי' קרסיק. ובערב, בשעה קבועה הנ"ל, נכנסו - הרב דכפר חב"ד שי', הרנ"ש שי' ששונקין מירושלים, הרח"ש שי' ברוק, הר"ד שי' חנזין, הר"ב שי' גורודצקי, ר' שמואל שי' חפר, ור' אייזיק שי' קרסיק.

באותו יום בבוקר קרא אותי הרב חדקוב לחדרו, ואמר לי שנתקבל לכ"ק אדמו"ר שליט"א מכתב מארץ-ישראל וכותבים - שבהיות שנסיעתנו עשתה הדים גדולים, על כן רוצים לנצל את ביאתנו בחזרה בעזה"י, לפעולות הפצת המעיינות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לו להתיעץ עם ראשי העסקנים מהאורחים של ארץ-ישראל איך לנצל.

והבטחתי לו להתייעץ עם עסקני צעירי חב"ד מארץ-ישראל הנמצאים פה. התייעצתי עם 4-3 מהצעירים והיו כמה הצעות: 1) לנסוע ליישובים דתיים (2) לקיבוצים גם חילוניים (3) לדבר בבתי הכנסת (4) לכתוב מאמרים בעיתונים על כל מה שזכינו לראות ולשמוע וכו', ומסרתי בעליפה כל ההצעות להרב חדקוב שי'.

♦

יום ב', י"ב תשרי

בהיותי באכסניא, קבלתי ידיעה שקוראים לי לטלפון. ניגשתי לטלפון ומדבר הרב חדקוב שי', ואומר לי שכ"ק אדמו"ר שליט"א כתב פתק (מכתב קטן) להועדה המארגנת (את הנסיעה) ומקריא לי מה שכתוב בזה, וזלה"ק:

"ועדה המארגנת. מכתבם בנוגע לסדר היום דהנסיעה נתקבל. ובטח נתקיים הסדר. בכל זה - על-פי הסדר מכ"ק מו"ח אדמו"ר בכגון דא - יכתבו על-דבר זה בפרטיות (בהנוגע להביקורים שם וכו') וכיון שזה נוגע לאיזה עניינים - ההקדם דדו"ח זה ישובת, ות"ח מראש, בשם השם תשכ"א."

הלכתי מיד ל7700 והרב חדקוב הראה לי הכת"ק של כ"ק אדמו"ר שליט"א, והעתקתי אות באות. אחר-כך דיברתי עם ר"א שי' קרסיק ור"מ שי' לים (ר"נ שי' טרבניק לא היה שם ב7700) וסיפרתי להם מזה והראתי העתק מכתב כ"ק

ובקומה ג' נשים, החתונה היתה ב"ה שמחה רקדו הרבה. בשעה 12 בלילה נזדמן לי לנסוע עם מכונית פרטית ונסעתי לאכסניא שלי.

יום ד' י"ד תשרי ערב סוכות

בחצר 770 בנו כמה סוכות. מימין הבית בנו סוכה גדולה, אורכה בערך 20 מטר (או יותר) ורוחבה כ־6'5 מטר. את הסך הביאו ב־2 מכוניות משא ענקיות. מלבד סוכה זו בנו סוכה רגילה כ־2 מטר על 2 מטר בגינה, מיד בכניסה, וסוכה שלישית על גזוזטרת קומה ב'. שמעתי מספרים שבבית־מדרש החדש שגמרו כעת לבנותו (ושמקודם) היה שם סוכה ושאלאש) עלתה הבניה בסך 50 אלף דולר.

הסתכל לצדדים ושאל היכן אני

מוצאי שבת קודש חול־המועד סוכות ארשום בקצרה מה שנשאר בזכרוני משלושת הימים - א' דחג־הסוכות, ב' דחג־הסוכות ושב־ת־קודש חול־המועד־סוכות.

ליל א' דחג־הסוכות התפלל כ"ק אדמו"ר שליט"א למעלה, בבית־המדרש הקטן, ומקומו היה בקרן מזרחית דרומית (בימות החול עומד בקרן מזרחית צפונית). כ"ק אדמו"ר שליט"א אכל בקומה ב' בסוכה שעל

אדמו"ר שליט"א. ירדנו למטה לבית־המדרש החדש, התיישבנו בפניה שקטה וסידרנו מכתב דו"ח לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ושאלנו לפני זה פרטים מכמה מהאורחים דכפר חב"ד על פעולותיהם בנסיעות, ורק היה חסר למכתב חתימתו של ר"נ שלי טרבניק. והשארנו המכתב למחרת.

יום ג' י"ג תשרי

היום בבוקר התאספנו ביחד כל 4 חברי הועדה המארגנת ועברנו על המכתב לכ"ק אדמו"ר שליט"א שכתבנו אתמול, ואחרי העיון סידרנו מכתב חדש - מענה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וחתמנו כולנו עליו, וצירפתי אליו קטע מעיתון "מעריב" תמונה איך שרקדנו בשדה התעופה בלוד, ומסרנו הכל להרב חדקוב שי' למסור מכתב הנ"ל.

בערב בשעה 8 התקיימה חתונת הת' אברהם שי' שם טוב למזל טוב עם בת־גילו תח' לזרוב. החופה היתה על־יד המדרגות של הכניסה ל770. כ"ק אדמו"ר שליט"א סידר קידושין (מתוך סידור). שרו קודם מי אדיר על הכל, ובעת הסיבובים היה שקט ולא שרו כלל. אחר החופה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו, וכל הקהל נסעו באוטובוסים מיוחדים שהוכנו לרחוב פיטקין לסעודת החתונה, אולם מפואר בנוסח אמריקה, בקומה ב' גברים,

הגזוזטרה והיה מנין בצמצום בגלל קטנות המקום (שמעתי שדיבר בעת הסעודה, אך לא עלה בידי לדעת פרטים מדוייקים).

בא' דחגהסוכות בבוקר עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א בסוכה הקטנה שעל-יד הכניסה הראשית, ותור ארוך הסתדר לברך על הד' מינים אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א. עמדתי בתור כחצי שעה ונכנסתי לסוכת כ"ק אדמו"ר שליט"א ולקחתי האתרוג והלולב ובירכתי בלי נענועים. כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד נשען על-ידי הקיר. ביוצאי משם עשיתי נענועים על אתרוג שלי. בעת אמירת ההלל החזיק כ"ק אדמו"ר שליט"א את הלולב בימינו, והאתרוג מונח על המכסה של קופסת האתרוג, ובין נענועים לנענועים מניח האתרוג ומחזיק רק הלולב. בעת אמירת הושענות מחזיק בשתי ידיו כל הד' מינים, ובעת ההקפות להושענות מחזיק הד' מינים וידיו צמודים ללבו הק'.

בא' דחגהסוכות איחרתי קצת בבוקר וכשבאתי היה סמוך ל"ברכו", ובהיות שראיתי שמסדרים מנינים למעלה, חיכיתי להיות בעת ההלל והושענות והמפטיר של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואחרי מפטיר עליתי למעלה ומצאתי שמסדרים מנין לתפלת שחרית. אחר-כך נודע לי שלפני נשיאת כפים הסתכל כ"ק אדמו"ר שליט"א לצדדים ושאל

היכן אני וכן פנה לבני ברוך-שלוש שי' (שעמד לישא כפיו בקיר מזרח) ושאל אותו: "וואו איז דער טאטע?". אחרי התפלה סיפרו לי מזה. הצטערתי על-זה והחלטתי מעתה להיות לכל נשיאת כפים על-ידי כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ביום ב' דחגהסוכות - שהיה ערב-שבת-קודש - הודיעו אחרי תפלת שחרית שאחרי תפלת מנחה, בשעה 6, יתועד כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובסוכה הגדולה שבחצר כבר סידרו את השולחנות להתועדות. בשעה 6 בא כ"ק אדמו"ר שליט"א לסוכה, נטל ידיו הק' וברך המוציא ואמר לחיים. כל הקהל נטלו ידיהם עוד לפני בואם לשם. כ"ק אדמו"ר שליט"א התועד ודיבר שיחה. אחר-כן אמר שיעשו "פורס מפה"; אחד מהקהל יקדש וישמעו ממנו קידוש. ר' זלמן שי' דוכמן עשה קידוש. אחר השקיעה לא טעם כ"ק אדמו"ר שליט"א כלום. ניגנו ניגונים וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר מאמר דא"ח - "חסידים ואנשי מעשה", בערך 45 רגעים. בעת אמירת מאמר חסידות סוגר עיניו הק', ובעת אמירת שיחה עיניו פתוחות, אבל המסתכל היטב רואה שאינו מסתכל על אף א' ועיניו מסתכלים פנימה. אחר המאמר בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א ברכת-המזון; אמר "ברשות" ושתק - כחצי רגע - והמשיך "מרנן ורבנן ורבנותי", וכשאומר "אלקינו"

או כארבע מאות איש, ודיברו בו (היינו שכיבדו לדבר) קודם את כל הפעילים מצעירי-אגודת-חב"ד מערים שונות וממדינות שונות שבאו כעת לכ"ק אדמו"ר שליט"א. היו"ר של הכינוס היה ר' צבי שי' גנזבורג. הנאומים הוקלטו בטייפ-רקורדר, וכן אחד או שנים ישבו ורשמו מה שדברו.

חצי השני של הכינוס היה קבלת פנים להאורחים מארץ-ישראל ומכל העולם. בחצי השני של הכינוס (בין מחצית הא' להב' התפללו מנחה) היה היו"ר הרב יוסף שי' ויינברג. כיבדו לכל האורחים לנאום, ואני דיברתי בקיצור, ברכה

מתרומם קצת. אחר ברכת-המזון אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שמה'כוס-של-ברכה' יחלקו מחר בשבת-קודש.

בשבת-קודש חולה-המועד, אחר התפילה, הודיעו שכ"ק אדמו"ר שליט"א יתועד האלב נאך איינס - היינו בשעה 1:30. בשעה הנ"ל בדיוק הגיע כ"ק אדמו"ר שליט"א לסוכה, עשה קידוש (קידוש עושה במישוב וכשמזכיר את ה' מתרומם) ולא נטל ידיו לסעודה, ואכל מזונות. המזונות הוא טארט וכן קיכלעך שנילושו בביצים - אייער קיכלעך. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר "לחיים", ורמז שכולם יאמרו לחיים ודיבר שיחה. אחר-כך הסתדר תור ענקי בצד ימין של הסוכה וכ"ק אדמו"ר שליט"א חילק לכל אחד ואחד מכוס-של-ברכה, והרב מענטליק שי' עומד ומוסיף יין כל פעם לכוסו של כ"ק אדמו"ר שליט"א. כ"ק אדמו"ר שליט"א ביקש שיכריזו שיברכו ברכה אחרונה.

גם הספלים רקדו

יום א' ח"י תשרי ג' דחומ"ס בארצות הברית וג' דחומ"ס בארץ ישראל

היום בשעה 1 התחיל הקונווענשן, כינוס החמישי של צעירי-אגודת-חב"ד, באולם "בני-יעקב" ברחוב קינגסטון, הילוך של 5 רגעים בערך מ70. בכינוס השתתפו כשלוש מאות

והתרוממו ביחד עם הספסלים שעליהם עמדו. כל השיחה הוקלטה במכונת הקלטה - טייפוקורדר - שסידרו שם.

הנהוג שם שמי שרוצה לקבל ברכה מפי כ"ק אדמו"ר שליט"א - שאז בזמן שמחה זה עת-רצון ואפשר לפעול הכל - עולים על השולחן (כי דרך אחרת אין) וניגשים לכ"ק אדמו"ר שליט"א. אני חשבתי שכעת הזמן מוכשר לפעול לכל טוב, ועליתי על השולחן וניגשתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א ובקשתי ברכה בעד א' וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר אמן על בקשתי. ההתוועדות נגמרה בשעה 1:15 בלילה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הלך, וכל הקהל רקד ריקוד נלהב ופרצת.

הושענא-רבא בצהרים

להושענא-רבא ושמחת-תורה באו אורחים רבים מקנדה וכן מלונדון באו. בלילה נפגשתי עם גיסי ר"י שי' חיטריק, שלא ראיתי למעלה מ-24 שנה, והכרתיו מיד וכן הוא אותי.

בשעה 1 בלילה בדיוק (ולפי שעון השמש זה 12, כי בקיץ הזיזו השעון קדימה לשעה אחת) נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית-המדרש החדש ואמרו תהלים בציבור, וארך זה כשעה ושלושים וחמש דקות. כל זמן אמירת התהלים עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

לכינוס בשם ועד הרוחני וכל תושבי כפר-חב"ד. היה שם סגן ראש עיריית ניוארק - יהודי - ודיבר באנגלית, ותרגמו דבריו. בעת נאומו ואחר-כך היו מחיאות כפים סוערות זמן ממושך. הוא אמר שכעת הגיעו לניוארק 2 משלחות - אחת (2 הרשעים הידועים, ימ"ש) שרוצים להחריב את העולם, ואילו משלחת זו וכינוס זה הוא לבנות את העולם, ועל-זה היו המחיאות כפים הרבים. הכינוס נסתיים בשעה 7 בערב. ישבו 6 שעות רצופות.

כשנסתיים הכינוס מיהרתי 7705 להתוועדות בסוכה.

בשעה 8 וכמה רגעים הגיע כ"ק אדמו"ר שליט"א לסוכה הגדולה, בירך על מזונות ויין, ודיבר שיחה ארוכה. להתוועדות זו באו הרבה אורחים שלא ראיתם עד עתה. אלו שגרים רחוק וקשה להם לבוא רגלי בחגים ובאו כעת במכוניות, והיו הרבה רבנים וגם בשטר-ימלעך, ואלו הצטופפו בסמוך לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכולם מפה ואמרים שעוד לא היה שיחה כזאת. כמה פעמים בעת שניגנו הלהיב כ"ק אדמו"ר שליט"א את כולם בידיו הק', והיה כלי-כך צפוף שעמדו על הקירות והחלונות, ופעם עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א ממקומו באמצע ניגון והלהיב את כולם בשתי ידיו הק' עד שכולם התלהבו ורקדו כולם במקומם

היום בבוקר באו עוד הרבה אורחים כן ירבו מקנדה, ומעוד מקומות. נפגשתי עם גיסיר' שלמה שי' שימונוביץ, שלא נתראינו למעלה מ-24 שנה, והכרנו זה את זה מיד. נפגשתי עם עוד הרבה ידידים וחברים - מלפנים - ביניהם כאלו שלפי החשבון שעשינו לא נתראינו 30 שנה וגם 32 שנה, ובדרך-כלל הכרנו זה את זה או ממראה הפנים או מהקול, והפגישות האלו היו לבביות וחמות ביותר.

בשעה 1:45 בא כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית-המדרש הקטן למעלה והתפלל מנחה בציבור.

♦

"אתה הראת"

יום א' פרשת נח כ"ה תשרי ארשום בקצרה מסדר שלושת הימים הגדושים שמחה, התועודיות - שיחות קודש - מאמר חסידות - ניגון חדש - שמיני-עצרת, שמחת-תורה ושבתי-קודש בראשית. בליל שמיני-עצרת הלכו התלמידים וכן מאנ"ש וגם מהאורחים לבתי-כנסיות שבעיר, לשמח בהקפות, וכן גם בליל שמחת-תורה.

ליל שמיני-עצרת בשעה 9 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית-המדרש החדש, והתחילו הקפות. פסוק הראשון והאחרון בכל השלושה פעמים של אמירת "אתה הראת", אמר

כ"ק אדמו"ר שליט"א, ושאר הפסוקים כיבדו את האורחים והתושבים ואחר-כך היה הקפות. להקפה א' וז' רקדו כ"ק אדמו"ר שליט"א ורש"ג שי, שניהם לבדם, בתוך מקום שסידרו בתוך משבצת בין 4 שולחנות בגלל הצפיפות הגדולה. שאר ההקפות ב'ו' כבדו את האורחים, ואז היה כ"ק אדמו"ר שליט"א עומד על מקום גבוה שסידרו במיוחד, והיה מוחא כף ומנגן ומלהיב את כולם, וכן היה כשאמרו הפסוקים של אתה הראת, בין אתה הראת הראשון לשני וכן בין ב' לג' התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ולהלהיב ולשמח את כולם, ובעת ש"כ"ק אדמו"ר שליט"א פונה פניו הק' להסטענדער מפסיקים הריקודים של ההקפה. ההקפות בליל שמיני-עצרת נגמרו בשעה 2 בלילה.

בשמיני-עצרת בבוקר התחילו להתפלל בשעה 10 בבוקר, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עלה לתורה מפטיר. האורחים מארץ-ישראל התדברו ביניהם בליל שמיני-עצרת (ובערב החג בהושענא-רבא) שנתפלל במנין מיוחד בשעה 8 בבוקר והיו שאיחרו ועשו מנין שני בחדר שני בשעה 9, והתפללו בשעות הנ"ל תפלת שחרית וקראו בתורה הקריאה של שמחת-תורה כמו שנוהגים בא"י, כי כן אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א להרב דכפר-חב"ד (על שאלתו איך יתנהגו)

ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א **"די ארץ-ישראל'דיקע זאלן זיך פירן וי מ'פירט זיך אין כפר חב"ד"** [שבני ארץ ישראל יתנהגו כפי שנוהגים בכפר-חב"ד] ורק שיסגרו הדלתות בעת התפילה, והתפללנו למעלה בבית-המדרש הקטן. וכן אמר שבשמחת-תורה (שאצלנו זה יום חול) יעלו לתורה עם כל הנערים ולא יברכו, רק ישמעו הברכה מבן חו"ל ויענו אמן כי אל תפרוש מן הציבור. כל זה שמעתי בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכן עשינו. אחר תפילת שחרית וקריאת-התורה והקפות סדרנו למעלה ירדנו למטה לבית-המדרש החדש, וכשבאנו היה באמצע קריאת-התורה (עוד לפני מפטיר) ולתפילת מוסף נשאתי את כפי עליד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

הוזמנתי לקידוש עלידי בן אחות אשתי ר' הירשל שי חיטריק, ושם היתה בר מצוה של בן א' מאנ"ש שי והיו שם הרבה מאנ"ש שי דקנדה והתוועדנו עד זמן מנחה.

ליל שמחת-תורה בא כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועד בשעה 9 ונמשך זה עד שעה 2 בלילה ואחר-כך התחיל סדר ההקפות. בעת אחת ההתוועדויות של שמחת-תורה - אינני זוכר בדיוק אם בליל שמחת-תורה או ביום שמחת-תורה - עליתי על השולחן ונתתי בקבוק משקה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, מה שהבאתי זה מכפר-חב"ד, וכ"ק

אדמו"ר שליט"א לקח והעמיד בשולחן עלי-דו.

לפני ההקפות מכרו הפסוקים של אתה הראת, המוכר והמכריז ה' ר' מ"ד שי' טלישבסקי (אמרו לי שבליל שמחת-תורה ההכנסה לשיבת תומכי-תמימים, וביום שמחת-תורה ההכנסה למרכז-לענייני-חינוך).

בשתי 'אתה הראת' הראשונים אמר את כל הפסוקים כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובשלישי אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א פסוק הראשון והאחרון. שמעתי מאחדים שאת הפסוק "ופרצת" - שזה שנתיים שאומרים אותו אחר "אתה הראת" - אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שלא יאמרו השנה. וחושבני שייתכן הטעם בכדי שלא יהיה חזקה של ג' פעמים.

מכירת הפסוקים נמשך זמן רב, כשעתיים בערך, ואחר-כך היה הקפות. הקפה הראשונה והשביעית רקד כ"ק אדמו"ר שליט"א עם רש"ג, ונגמרו ההקפות בשעה 5 לפנות בוקר. בעת גמר הריקוד של כ"ק אדמו"ר שליט"א בהקפה השביעית אמר אחד מאנ"ש לכ"ק אדמו"ר שליט"א: "רבי, ה' יתברך יעזור שאנ"ש דרוסיא יבואו לכאן", וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"בחסד וברחמים"**. ואמר הנ"ל: "וגם אחי יבוא", ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"למה אתה מוציאו מן הכלל?!"**

מה שכ"ק אדמו"ר שליט"א אומר. כשבאתי לשם והנה באו עוד כשני מניינים מאנ"ש שי', גם-כן בכוונה זו, וכולנו נעמדנו בשני הצדדים של השולחן. אני נעמדתי בצד השני של השולחן מול כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובאמצע הסעודה הרים כ"ק אדמו"ר שליט"א עיניו הק' והביט עלי - א קוק גיגעבין אויף מיר - ומרוב התרגשות לא יכולתי לעצור את-עצמי מדמעות של רגש ושמחה, ויצאתי לרגע לחדר השני שהיה אז ריק, וניגבתי פני וחזרתי. אחר-כך פנה אלי כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר לי: **"נו, סעודת**

וראיני שזה עת רצון, ואמרתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א - "רבי, ה' יתברך זאל העלפין אז זיי זאלין זיך אין געכין זעהן זיך מיט אייך" [רבי, ה' יתברך יעזור, שבמהרה הם יתראו עמכם] - ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"אמן!"**

א קוק גיגעבין אויף מיר

אחרי ההקפות, בערך בשעה 5 לפנות בוקר, עלה כ"ק אדמו"ר שליט"א למעלה לקומה ב' לסעודת יום טוב. אני גם עליתי לשם, אם כי לא הוזמנתי לסעודה זו, אבל עליתי בכדי לשמוע

יום טוב! ואמרת: "אויב דער רבי הייסט וועל איך גיין זיך ואשין", [אם הרבי מצווה אלך ליטול ידיים] ונטלתי ידי וישבתי לשולחן לסעוד עם כ"ק אדמו"ר שליט"א.

♦

"אתה בחרתנו"

לאחר הסעודה, בערך בשעה 6:30 בבוקר, ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א למטה לבית-המדרש החדש, נעמד על ספסל, וחילק משקה לאלו שמקבלים על-עצמם תוספת בלימוד החסידות ולאילו שעוד לא למדו ויתחילו מעתה ללמוד. מסביב לכ"ק אדמו"ר שליט"א התאספו כל הקהל, כי אף אחד לא זז משם לאחר ההקפות וחיכו לבוא כ"ק אדמו"ר שליט"א. אחר-כך אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שישנו ניגון על המלים "אתה בחרתנו מכל העמים", ויש ב2 מנגינות: אחת (הראשונה) של צדיקים והולכים בדרך הישר, והמנגינה השניה של בעליתשובה, והבבא הב' (הניגון של הבעליתשובה) חוזרים עליו כמה פעמים כי בעליתשובה הם נוהגים בעקשנות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א לימד הניגון "אתה בחרתנו", של 2 המנגינות (צדיקים ובעליתשובה). וניגן אותנו כמה פעמים, עד שהמנגנים שעמדו שם תפסו אותו, לכל הפחות במקצת, ואחר-כך ניגנו המנגנים וכ"ק אדמו"ר שליט"א עזרם, ונגמר זה בערך בשעה 7 בבוקר.

הלכתי למקוה ומשם לאכסניא שלי, הנחתי תפילין והתפללתי ביחידות, ואחרי התפילה שתיתי רק כוס תה כי לא רציתי לאכול לפני נשיאת כפים, וחזרתי 770. לבשתי הטלית, ולתפילת שחרית נשאתי את כפי על-יד כ"ק אדמו"ר שליט"א. לקריאת התורה קראו את כ"ק אדמו"ר שליט"א לחתן בראשית, ור' יוחנן שי' גורדון אמר כך - **"עמוד אדוננו מורנו ורבנו הרב יוסף יצחק בן אדוננו מורנו ורבנו הרב שלום-דובער, ואדוננו מורנו ורבנו בן הרב לוי יצחק"**. אחר התפלה התוועד כ"ק אדמו"ר שליט"א כמה שעות ואמר מאמר דא"ח - "ביום השמיני-עצרת".

בליל שבת-קודש בראשית אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שהחזן יתפלל בניגון של יום-טוב, והעמידו בעל תפלה אחד מאנ"ש שיודע פרק בשיר, והתפלל בניגונים כמו ביום טוב.

בש"ק בראשית התפללו בשעה 10 כרגיל. אחר התפילה התוועד כ"ק אדמו"ר שליט"א משעה 1:30, כשעתיים וחצי, ובתוך ההתוועדות אמר שימשיך להתוועד בזמן של רעוא דרעוין.

כל הזמן מיום בואי ישבתי בעת ההתוועדות במקום שנתנו לי הועד המסדר, היינו ממש על-יד כ"ק אדמו"ר שליט"א, אבל זה למטה, וכ"ק אדמו"ר

שליט"א יושב למעלה על השולחן (בכסא) וכשרוצים לראות את כ"ק אדמו"ר שליט"א צריך להגביה תמיד הראש, ובגלל זה ועוד טעמים שיניתי את מקומי ועמדתי על-יד שולחן ממש מול פני כ"ק אדמו"ר שליט"א, והיה זה החל מהתוועדות זו של ש"ק בראשית אחר התפלה.

בשעה 6 אחרי תפלת מנחה, ברעוא דרעוין, בא כ"ק אדמו"ר שליט"א והתוועד. בעת ההתוועדות נתנו לכ"ק אדמו"ר שליט"א בקבוקי משקה כמה מהאורחים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א לקחם והעמידם ב2 הצדדים בשולחן על-ידו. היו כאלו שאחרי שנתנו המשקה בקשו מכ"ק אדמו"ר שליט"א שיתן להם לומר לחיים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מזג להם כוס ואמרו לחיים. כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר הרבה במעלת אנ"ש דכפר חב"ד שמהם יתלמדו, ובתוך דבריו אמר **"דער רבי מיט זיין גאנצע פמליא געפינען זיך אין כפר-חב"ד"** [הרבי עם כל הפמליא שלו נמצאים בכפר-חב"ד].

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכמה מאנ"ש בקבוקי משקה שיחלקו זה, והיה לוקח הבקבוק ופותח הפקק וסגרו בחזרה ואחר-כך נתן להיושבים בסמוך ואמר למי לתת זה, וגם אני זכיתי לזכות גדולה זו. כ"ק אדמו"ר שליט"א לקח בקבוק בנדיקטין שעמד

על-ידו ופתחו ומזג לתוך כוסו ואחר-כך מסרו להיושבים על-ידו שיתנו לי הבקבוק. כשקבלתי הבקבוק חילקתי בסביבתי וכן שלחו אלי מרחוק כוסות ריקים על-מנת שאמסור בשבילם, ואלו שעמדו על-ידי אמרו לי - אז דאס גיט איך דער רבי עשירות [בזה הרבי נותן לך עשירות] - כיוון שמבקבוק זה לקח כ"ק אדמו"ר שליט"א לתוך כוסו. ואז הבנתי למה האט מען גיכאפט די משקה מער ווי אנדערע [מדוע חטפו ממשקה זה יותר מהבקבוקים האחרים], ולקחתי כוס ממשקה זה ואמרתי לחיים לכ"ק אדמו"ר שליט"א, והשארתי בבקבוק - קצת בשוליים - על מה שישרה הברכה וההצלחה להוסיף על זה עוד ועוד ולחלק בארץ-ישראל.

כמה עלה לכם הוצאות הנסיעה?

פתאום באמצע ההתוועדות שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"היכן ליס?"** ואמר לרי"מ שי' ליס: **"כמה עלה לכם הוצאות הנסיעה?"**, וענה הנ"ל: 1249 ל"י, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א - **"טויזינש מיט צוויי הונדערט מיט ניין און פערציג פונט - לירות! נו! נו!"** [אלף מאתים ארבעים ותשע לירות - נו! נו!], וחזר עוד הפעם: **"טויזינט מיט צוויי הונדערט מיט ניין און פערציג פונט - לירות! נו! נו!"**, והבנו מיד שכוונת כ"ק אדמו"ר שליט"א אז

לחיים ולברכה, וראו על פניו הק' שהיה שמח שמחה גדולה.

בסוף ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א כי היות שמחלקים תמיד בקבוקי משקה לאורחים, שהם יחלקו זה במקום בואם - יחלקו זאת בעת שיחלקו מכוס־של־ברכה וכל אחד מהאורחים יזכיר את שם מקומו ויקבל.

ההתוועדות נמשכה עד שעה 1 בלילה, מוצאי ש"ק בראשית, אחר־כך התפללו תפילת מעריב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עשה הבדלה על הכוס־של־ברכה של ברכת־המזון, והשאיר קצת יין בכוס,

מ'זאל זאגין לחיים, והתחילו כל אורחי ארץ־ישראל לומר לחיים לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לספור, 58, 59, 60, וספר כך כארבעים וכמה, ולקחנו עוד הפעם כוס ואמרנו לחיים, ואחר־כך אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: **באמת כולנו באנו מארץ־ישראל כמו שאומרים ומפני חטאינו גלינו מארצנו, נאר אונז האט דאס גיקאסט אביסל טיייערער, זאלין אלע זאגין לחיים** [אלא שלנו זה עלה קצת יותר יקר - שיאמרו כולם לחיים], והתחילו כל הקהל הגדול כן ירבו לומר לחיים לכ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה לכל אחד ואחד

והוסיף על זה יין, והתחיל לחלק מכוס־שלי־ברכה, ונעשה תור ענק, וחלוקת כוס־שלי־ברכה - והבקבוקי משקה להאורחים - נמשך כשעתיים וחצי. בעת חלוקת כוס־שלי־ברכה ניגנו כמה ניגונים ובעיקר הניגון החדש - אתה בחרתנו.

כל אחד שקיבל מהכוס־שלי־ברכה מכ"ק אדמו"ר שליט"א, אמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א לחיים, והשיריים לקח והכניס באיזה בקבוק להביא זה לביתו, או שלקח 2 כוסות ועל אחד אמר לחיים לכ"ק אדמו"ר שליט"א והכוס השני לקח בעד להביא לביתו לעירו. בהגיע תורי הושטתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א 2 כוסות, על אחד אמרתי לחיים, והשני לקחתי אתי. אחר־כך אמרתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א - קודם בהתוועדות אמר הרבי שליט"א שכשיחלקו כוס־שלי־ברכה יאמר כל אחד שם מקומו והרבי יתן משקה לחלק - אז אני מבקש בשביל כפר־חב"ד ובשביל הבית־ספר בזרנוגא, ונתן לי כ"ק אדמו"ר שליט"א 2 בקבוקים משקה, ואמר - **"פאר כפר חב"ד האט מען שוין גינומען, זאלט איר זיך צוזמען ריידין ועגין דעם טיילין"** [בשביל כפר־חב"ד כבר לקחו - תדברו ביניכם בקשר לחלוקה], ונמשך זה עד קרוב לשעה 3 וחצי או ארבע לפנות בוקר. כן גיענו ה' יתברך למועדים ולרגלים אחרים הבאים

לקראתנו שמחים ושישים עם כ"ק אדמו"ר שליט"א עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן!

יום א' פר' נח כ"ה תשרי

היום בשעה 4 אחה"צ התקיים בבית־המדרש הקטן כינוס־תורה, והרבה רבנים ואברכים אמרו דברי־תורה - לומדות ופולפולים - וכל הקהל ישבו על־יד השולחנות שסודרו ושמעו, ונמשך זה כ־5 שעות. אחר־כך חזר בן־אחי יואל שי' את הניגון החדש אתה בחרתנו, ואת המאמר "ביום השמיני־עצרת".

היום בערב נכנסו ליחידות לכ"ק אדמו"ר שליט"א האורחים מקנדה (כיון שצריכים לחזור לבתיהם מיד) והיו כפי ששמעתי כ־80 איש כן ירבו שנכנסו ליחידות בערב זה.

הרב חדקוב שי' קרא לחדרו אותי ואת ר' אברהם שי' מייזליש ואת ר' שלמה שי' מייזנצ'יק ואמר לנו שכ"ק אדמו"ר שליט"א רוצה לשגר משלחות מהאורחים דארץ־ישראל לכמה מקומות, ופירט לנו שמות האנשים - כל קבוצה וקבוצה לחוד שישתתפו בהמשלחות, וביקש שניתן הפספורטים בשביל לסדר ויזות, ושהמשלחת הראשונה תהיה לקנדה, והנוסעים הם הרב דכפר חב"ד שי', ר"א שי' מייזליש, ר"ש שי' מייזנצ'יק,

ואני.

חדקוב את בקשתנו בפנקסו ואמר שיתן לנו תשובה.

ר"י שלי קרינסקי החזיר לנו הפספורטים, ואמר לנו פרטים בנוגע להנסיעה, ושנהיה מוכנים לשעה 6:30 או 7 בערב להנסיעה.

בעת מעשה הרגשתי מיד שהוטב בריאותי והכאבים חלפו לגמרי

הלכתי לאכסניא ולקחתי הטלית-ותפילין וחזרתי ל770, וכל הזמן לבי דואג על מצב בריאותי, כי איך אסע, ואיך אתייצב במקומות שונים, כשאני הולך כפוף עם כאבים. ניגש אלינו הרב חדקוב שלי ושאל אותנו אם אנו מוכנים להנסיעה, ואמרנו כן. ואמר לנו שנעמוד ארבעתנו אחד על יד השני בשורה, ומתחילה לא הבנו מה כוונתו בזה, ועוד הפעם ניגש אלינו וסידר אותנו בשורה בפרוזדור, על-יד הכניסה מהדלת הראשית, והוא נכנס לחדרו של כ"ק אדמו"ר שליט"א. כעבור כמה רגעים יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מחדרו וניגש אלינו ודיבר אלינו ובירך אותנו, ובעת שכ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר הביט אל הרב דכפר חב"ד שלי, ובסוף דבריו פנה אלי והסתכל עלי וסיים **"פארט געזונטערהייט און קומט געזונטערהייט"** [סעו בריאים ותחזרו בריאים], ובעת מעשה הרגשתי מיד שהוטב בריאותי והכאבים חלפו לגמרי

יום ב' פר' נח בערב, אור לג' כ"ז תשרי באם הדרך בין ניויורק למונטריאל באוירון של פירמה-טראנס-קנדה-איר-ליניעס

השעה 10:08 בלילה. היום בבוקר קמתי והרגשתי שבריאותי אינו בסדר, ותקפו אותי כאבים בגבי ואיני יכול ללכת ישר רק כפוף לצד וכואב, והצטערתי מאוד כי איך אוכל היום בערב לנסוע בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א. הלכתי למקוה וכתבתי פ"נ לכ"ק אדמו"ר שליט"א וגם מכתב קטן, וכתבתי שם כי היות שאיני מרגיש טוב והיום בערב עלי לנסוע בשליחותו, לכן הנני מבקש שיעורר רחמים עלי שאהיה בריא, ואת הפ"נ והמכתב שמתו במעטפה והנחתי זה בקרן השולחן במזכירות, אשר שם מניחים כולם צעטלין בעד כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כל היום סבלתי מכאבים גדולים ורוב הזמן הייתי באכסניא.

אחרי תפלת מנחה התדברתי עם רי"מ שלי ליס ור"ז שלי קסלמן, ונכנסנו להרב חדקוב שלי ובקשנו שיתן לנו להעתיק הסרטים לטייפקורדר שלנו מהמאמר "לך אמר לבי", והשיחה של חול-המועד-סוכות, ונזכה בזה את הרבים בכפר חב"ד ובארץ-ישראל, ורשם הרב

הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, אי-אפשר הרי 'לסחוב' אותו לשם, אז כשאתם הולכים לגויים ילוו אתכם המלאכים, וליהודים ילווה אתכם הקדוש-ברוך-הוא בעצמו. סעו בבריאות לשלום, שיהיה בהצלחה בעניין הפרטי, ושתביאו בשורות-טובות. וזה נוגע לא רק לאלו שנוסעים, אלא גם לאלו שנשארים בני-יורק. סעו לשלום בבריאות ותשובו לשלום בבריאות.

בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א

יום ג' נח בערב אור לד' כ"ח תשרי בערב באוירון איסטערן-אייר-ליינעס באם הדרך ממונטריאל לניו יארק

האוירון חציו ריק לגמרי, וב"ה הנסיעה די נוחה, וארשום בקצרה ממה שראינו הצלחה בפעולתנו בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהיה קידוש שם שמים. בבוקר באנו כולנו לישבת תומכית-ממיימים והתפללנו. הרב קרמר שי' אמר לנו כי לשעה 9 הוקבע הקבלת פנים בעדנו בעיריית מונטריאל. נסענו לשם עם הרב קרמר ועיתונאי גנזבורג שי'. בכניסה לעירייה חיכה לנו ר' זלמן שי' גורוויץ, ועוד עיתונאים וצלמים. נכנסנו לחדר של ראש העיר, וקיבל אותנו בכבוד. ראש העיר פורניי ועוד 2 סנטורים, אחד מהם יהודי בשם דוברובסקי, הציגו אותנו לפנייהם ובירכנו אותם וכן הם אותנו בשלום עליכם והכל

ב"ה, כה לחי. כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד על-יד המדרגות וליווה אותנו בעיניו הק' עד שנכנסנו לתוך המכונית, ופניו הי' מלא חן ושחוק קל על שפתניו הק'. ר"י שי קרינסקי הסיע אותנו בהקאר וגם נכנס איתנו לנמל התעופה. כשנכנסנו להקאר חזרנו בינינו על השיחה הק' ששמענו מכ"ק אדמו"ר שליט"א ורשמנו זה. קנינו 4 כרטיסים הלך וחזור - נ"י מונטריאל - בעד 250 דולר ועוד כמה סנטים. עלינו לאוירון וישבנו אחד על יד השני. האוירון הוא קטן של 44 מקומות ואינו מלא נוסעים.

וזהו נוסח הדברי קודש שדיבר אלינו כ"ק אדמו"ר שליט"א, (בתרגום מאידיש):

"בליובאוויטש היו רגילים להכריז במוצאי שמחת-תורה "ויעקב הלך לדרכו". יותר לא שמעתי מהרבי. אבל בפסוק הרי כתוב בהמשך "ויפגעו בו מלאכי אלקים", וכתוב על-זה במדרש ובזוהר. במדרש תנחומא כתוב שאלו המלאכים ששולחים לעזור ליהודי, אבל בזוהר, שזה פנימיות התורה, כתוב שזה הקדוש-ברוך-הוא, שהקדוש-ברוך-הוא עצמו מלווה אותם. מה שהכריזו בליובאוויטש זה לא רק על שמחת-תורה, אלא על כל השנה, ובפרט עכשיו שזה מוצאי שמחת-תורה, עוד לא חלף השבוע. שיהיה ה"ויעקב הלך לדרכו" שלכם בשמחה, אתם הרי הולכים גם לגויים, ולגוי אי-אפשר ללכת עם

בלבביות, וכל הזמן עמדו הפוטו ועשו מכל דבר תמונות. כל הקבלת פנים תפס כשלוש רבעי שעה.

משם נסענו לקונסוליה האמריקאית לסדר ויזה שנוכל לנסוע לניו-יארק חזרה. ישבנו שם כשעה וחכינו, והרב קרמר סידר לנו הכל. משם הלכנו לישיבת תומכי-תמימים, ביקרנו בכל הכיתות ובחנו את התלמידים שי'. כן ביקרנו בבית רבקה ובחנו התלמידות. לפי התכנית היה עלינו לנסוע בחזרה לברוקלין בשעה 4 בצהריים, אבל הרב קרמר שי' בא וסיפר לנו שקיבל טלפון מהרב חדקוב, שנאחר נסיעתנו עד הערב, ונבקר בעוד מקומות, ושאנ"ש ותלמידי

תורגם. מה שאנו מדברים ומה שהם מדברים. ר"ש שי' מיידנצ'יק נתן לפורניי מתנות למזכרת - ספרים שנדפסו בכפר חב"ד ופורניי נתן מתנות לר"ש שי' מיידנצ'יק - זאפינקס [חפתים], מאפרה ומפתח של העיר מונטריאל, ולכולנו נתן לכל אחד מפתח. הודינו להם על המתנות וציינו לשבח את העם הקנדי וביחוד אנשי מונטריאל. פורניי גם הודה לנו על המתנות ואמר שהוא רוחש אהדה ליהודים.

חתמנו כולנו (בלשון הקודש) בספר האורחים, פורניי נתן תרומה 20 דולר בעד הבית-ספר למסגרות שעומדים להקים בכפר חב"ד, נפרדנו מהם

התמימים ש' ילוו אותנו לנמל התעופה ושם ישירו ופרצת וירקדו, ושהרב קרמר יאסוף במקום אחד כל התלמידים מכל הכיתות ובמקום אחר התלמידות ושיהיו שם גם המורות לאנגלית (לא יהודיות) ואנו נדבר בפניהם ונברכם. כששמענו כל זה מה שהרב קרמר קיבל בטלפון אמרנו אחד לשני שכל השליחות שלנו לפה הוא א בעל שם'סקער עניין!

בשעה 3 ביקרנו בבית הרבנות הראשית, ששם כבר חיכו לנו כל הרבנים, הרב הראשי ועוד 5 רבנים ש', הושיבו אותנו בשולחן עם הרבנים והגישו משקאות קלים. הרב הראשי אמר דברי־תורה והרב דכפר חב"ד אמר דברי־תורה, ואחר־כך כל אחד מאתנו אמר דבר־תורה בקיצור, והתפללנו שם מנחה במנין ונפרדנו מהם בלבביות ובכבוד של רבנים.

אחר־כך הלכו משם ר"ש ש' מדנצ'יק ור"א ש' מייזליש למערכת העיתון - דער קאנעדער אדלער - ואני והרב דכפר חב"ד הלכנו עם הרב קרמר ש' להישיבה, ושם בחדר גדול למטה בחצר התאספו כל תלמידי הכתות, ובמקום מיוחד התאספו התלמידות עם המורות - לא יהודיות - לאנגלית. הרב דכפר חב"ד דיבר אליהם באידיש בקיצור דברי ברכה, אני דברתי לפניהם ומסרתי ד"ש מכל תלמידי מוסדות ליובאוויטש (כאן וכן באמריקה לא יודעים השם חב"ד ואומרים ליובאוויטש). הרב קרמר

תירגם את דברינו לאנגלית וכל הילדים אמרו כולם ביחד שאנו מוסרים ד"ש להרבי שליט"א באמריקה ולכל ילדי ליובאוויטש שבארץ ישראל, ושוב דיבר הרב ש' ואני, דברי ברכה קצרים ונפרדנו מהם בצאתכם לשלום.

אחר־כך הלכנו אני והרב דכפר חב"ד למערכת העיתון הנ"ל, ומסרנו להם אינפורמציה שלימה מפעולות ליובאוויטש בארץ־ישראל ובעיקר מכפר חב"ד בפרטי פרטיות.

אחרי הצהריים היה ברדיו של מונטריאל שבאו 4 נציגים מכפר חב"ד בארץ־ישראל, 2 קשישים עם 2 צעירים, ונתקבלו בטקס נהדר על־ידי ראש העיר וכמה סינאטורים וכו'. אחר־כך נסענו עם הרב קרמר ש' ור"ל דנברג ש' להגב' בלומברג ת' עסקנית ציבורית ופועלת לטובת ישיבת תומכי־תמימים דמונטריאל. הודינו לה על מעשיה הטובים ואיחלנו לה כל טוב וכו'. בצאתנו מבית מרת בלומברג חיכו לנו אנ"ש והתמימים ש' שבאו באוטובוס של הישיבה ללוות אותנו, בערך כשלושה מנינים כן ירבו. ונסענו משם כולנו ביחד לנמל התעופה. בבואנו לשם אמרנו לחיים על משקה ורקדנו ריקוד נלהב עם הניגון ופרצת. המלומים אמרו שזה פעם הראשונה בתולדות נמל התעופה דמונטריאל שישתו כאן לחיים וירקדו ומהאנשים שהיו שם אף אחד לא אמר

השולחנות. כל אחד מהמנהלים וראשי אנ"ש שי דברו בשבח של הנוסעים והרב קזרובסקי שי ציין לשבח את זוגתו תי של הת' פייוויש שי שעושה היא רצון כ"ק אדמו"ר שליט"א בשמחה להעתיק מקום מגורים וכו'.

♦

"דער רבי שליט"א ענטפערט קומענדיג פון אהל"

יום ה', כ"ט תשרי ערב ר"ה חשוון

בבוקר טלפנתי למשרד אל-על ושאלתי דבר ברור על זמן נסיעתנו, ואמרו לי שנוסעים אנו ביום ד' הבא - ה' חשוון - בשעה 3 אחה"צ, ומספר הטיסה הוא 206. כן שאלתי מה בקשר להחליף נוסעים אחדים חדשים במקום אחדים שנשארים, וענו שעדיין לא ברור וקרוב לודאי שאי אפשר. כתבתי מכתב הביתה והודעתי על זמן נסיעתנו צלחה בעזרת ה' יתברך. סידרתי ביחד עם ר"א שי מייזליש את הדו"ח מנסיעתנו למונטריאל, הדפסנו זה מיד במכונת כתיבה, וחתמנו שנינו על הדו"ח ומסרנו אותו להרב חדקוב שי.

שמעתי כעת שכ"ק אדמו"ר שליט"א נסע היום על האהל של כ"ק אדמו"ר נבג"מ וכעת הבנתי טעם איחור המענה על הצעטיל שמסרתי (וכן שאלתי מעוד אחדים שמסרו אתי ביחד צעטלין לכ"ק אדמו"ר שליט"א באותו יום, ועדיין לא קבלו תשובה, ובישיחתי עם כמה מאנ"ש

כלום, והתאספו כולם לראות העניין הפלאי הזה, שאף פעם לא ראו, וכל כך רקדנו בדביקות של שמחה ששכחנו שבשעה 8 יוצא האוירון, עד שבאו מאנשי הצוות של האוירון ואמרו לנו שנעלה לאוירון, ובגללנו עוכבה טיסתו לרבע שעה. בירכנו אחד לשני מאנ"ש והת' שי ובשמחה רבה נפרדנו מהם לדרכנו צלחה.

השעה כעת 9:25 בערב. רואה הנני בחלון ים של מנורות אלקטרה וכנראה שאנו קרובים להגיע לניו-יארק. וברוך השם שהצלחנו בנסיעתנו בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א ועל ידנו נתקדש שם-שמיים ושם ליובאוויטש. כל פעם רואה הנני שהאוירון מנמיך לטוס ובעוד כמה רגעים אנו מגיעים לניו-יארק בעזרת ה' יתברך.

♦

יום ד' כ"ח תשרי ברקלין ניו יארק

בבואנו תמול בערב לנמל התעופה בניו-יארק, בא לקבל פנינו ר' משה שי לאזאר, והסיע אותנו במכוניתו ישר ל770. בבואנו לשם קיבלו אותנו בברכת שלום-עליכם על הזכות הגדול שהיתה לנו לנסוע בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א, ושכ"ק אדמו"ר שליט"א ליוה אותנו ובירך אותנו. כשבאנו התקיימה ב770 מסבת צאתכם לשלום להת' פייוויש וואגעל שי לנסיעתו בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א לאנגליא, וכולם הסבו עלידי

שליט"א מחדרו והתפלל במנין בפרוזדור שעל-יד חדרו הק' (חושבני כיון שאז לא זמן התפלה של התלמידים ולא רצה כ"ק אדמו"ר שליט"א שיפסיקו מלימודם להתפלל בבית-המדרש ששם לומדים, ומה שהיום הקדים כ"ק אדמו"ר שליט"א להתפלל יתכן שיושב הוא בתענית).

ר"ל שי גרונר אמר לנו שיש רשות מהרב חדקוב שנעתיק בטייפרקורדר את המאמר "לך אמר לבי" והשיחה דחול-המועד-סוכות, ובמשך הזמן יתן לנו

על-דבר זה אמרו לי - אז דער רבי שליט"א ענטפערט קומענדיג פון אהל).

ר' יצחק מענדל שי' ליס סיפר לי על המשא-ומתן שלו עם חברת אל-על, ושברצונו לכתוב מכל זה בצעטיל לכ"ק אדמו"ר שליט"א. ישבנו שנינו וסידרנו הצעטיל בפרטיות, מה שאיחרו מועד נסיעתנו ליומיים, ומה שאינם רוצים להחליף כמה נוסעים שנשארו בנוסעים חדשים.

לתפלת מעריב יצא כ"ק אדמו"ר

במוצאי ש"ק התקיימה - מטעם צא"ח - מסיבת מלווה מלכה רבתי, למטה בבית-המדרש החדש, עליד שולחנות ערוכים לחם ודג מלווה ומשקה יין, והיה זה בחינת צאתכם לשלום להאורחים של ארץ-ישראל ולאחד שנוסע בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א ללונדון, ולאחד שנוסע בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א לאיטליא. בהתחלת המלווה מלכה נפרדו מהנוסע ללונדון שנסע כעת ורקדו בחוץ על המדרכה וכ"ק אדמו"ר שליט"א הרים קצת וילון חלונו והסתכל כל זמן הריקוד ועד שהשליח נכנס להמכוננית. אחר-כך נכנסו חזרה לבית-המדרש והתחיל סדר של נאומים. נאמו הרב מנטליק שי', ר"ד שי' רסקין, הרב חדקוב שי', הרב דכפר חב"ד שי', הרב ששונקין, הרב רש"ד שי' רייציק, ועוד ועוד. תוכן של כל הנואמים היה שצריכים פאלגין דעם רבין שליט"א ולנסוע לאן ששולח מבלי לחשוב וכו', והרב חדקוב שי' אמר שכל אחד צריך להסתכל במפת העולם וימצא מקום שאפשר שם לפעול, ולבוא לכ"ק אדמו"ר שליט"א ולומר אני מוכן ומזומן לנסוע למקום פלוני בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בתום הנואמים הלכו חלק גדול מהמסובים, וחלק גדול נשאר - בעיקר התלמידים ומהקשישים אורחי ארץ-ישראל ועוד אורחים, ואני בתוכם,

יום א' פר' לך ב' חשוון תשכ"א

בליל ש"ק התפלל כ"ק אדמו"ר שליט"א למטה בבית-המדרש החדש. מ'לכו נרננה' עד תפלת מעריב עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א. בעת אמירת 'בואי בשלום' הסתובב לשמאלו ועמד כלפי מערב ובגמרו 'בואי בשלום' הסתובב שוב לשמאלו. בליל שבת-קודש סעדתי אצל בן-אחי יואל שי' והיו שם חותנו ר"ד שי' עם בניו ש"ב שי' ושמואל שי' ואורחו ר"מ שי' ירוסלבסקי ור' ברוך שי' פריז.

בשבת-קודש בבוקר התחילו להתפלל בשעה 10. כ"ק אדמו"ר שליט"א עלה למפטיר ואמר הפטרת "השמים כסאי" (כי היה ר"ח) ואחר התפלה הלך כ"ק אדמו"ר שליט"א וכבר הכירו שתהיה התוועדות כי סידרו השולחנות כמו להתוועדות. בשעה 1:30 הגיע כ"ק אדמו"ר שליט"א וישב במקומו למעלה. לא עשה קידוש ולא טעם כלום כל ההתוועדות והתוועד עד שעה 3:40. בעת ההתוועדות נתנו לכ"ק אדמו"ר שליט"א כמה מן האורחים בקבוקי משקה וגם יין, וכ"ק אדמו"ר שליט"א פתח הפקק ונתן לכמה מאנ"ש שי' שיחלקו זה בין הקהל. בשעה 3:45 התפלל כ"ק אדמו"ר שליט"א מנחה עם הציבור ואחר-כך הלך. הקהל הלכו איש לביתו לסעודת שבת-קודש וחלק גדול נשארו לחזור על

נשארנו להתוועד. ראש המדברים היה המשפיע הרח"ש שי' ברוק והתוועדו עד קרוב ל3 לפנות בקר.

♦

מלא ברכת ה' עליידי כ"ק אדמו"ר שליט"א

אור ליום שני, ג' חשוון תשכ"א ברוקלין - ליובאוויטש

הערב נכנסתי ליחידות לכ"ק אדמו"ר שליט"א. מספרי היה 6. נכנסתי בשעה 8:35 ויצאתי מן הקודש בשעה 8:50, מלא ברכת ה' עליידי כ"ק אדמו"ר שליט"א. אחר־כך הלכתי עם בני ברוך־שלום שי' לאכסניא שלי, ורשמתי כל הדברייקודש מה שזכיתי לשמוע ביחידות, והי־דצון שיקוימו בי ובבני־ביתי שי' כל ברכות כ"ק אדמו"ר שליט"א. חזרתי 7707 וישבתי להתוועד עם כל אלו שנכנסו הערב ליחידות, והיום הלך מהר, היינו שלא שהו הרבה ביחידות. בן־אחי יואל שי' הראה לי מכתב מאביו - אחי ר"נ שי' - ובחלק מהמכתב כותב אליו, שבארץ־ישראל כבר מתכוננים לבואנו לשלום, ורוצים לעשות טראסק גדול בחינת ופרצת.

הרב חדקוב שי' ניגש אלי וביקשני שיכנסו אליו הועדה המארגנת, כי רוצה לשוחח אתנו, והיו שם 7707 רק אני ור"נ שי' טרביניק ונכנסנו לחדרו, ואמר לנו למסור לכל אחד ואחד מהנוסעים את הדברים הבאים - (1) שישמרו

על חוקי המדינה הן פה בארה"ב והן בארץ־ישראל. (2) שכל אחד שנסע בשליחות ימסור דו"ח פרטי מנסיעתו בכתב. (3) שמהראוי שמי שרשם לעצמו יומן שיתנו לו ויראה זה לכ"ק אדמו"ר שליט"א. והבטחנו לו למסור כל הדברים לנוסעים ובנוגע לדו"ח מנסיעתי כבר מסרתי זה, ולא לו שלא מסרו, אגיד להם שימסרו. ובהנוגע ליומני, היות שכתבתי קרוב 607 דפים (במחברות ובפתקים שונים) ולא יספיק הזמן כעת להעתיק ובבואי בעזרת ה' יתברך לארץ־ישראל אעתיק בסדר מסודר ואשלח אי"ה. אחר־כך אמר לנו דבר רביעי, שכדאי וראוי למסור לכל הנוסעים שיבואו 7707 עם חפציהם וכולם יסעו מכאן. מיד בצאתנו מחדרו של הרב חדקוב שי' מסרתי לכל אלו שהיו שם מאורחי ארץ־ישראל דברי הרב חדקוב שי', ובקשתי שאחד ימסור להשני לאלו שכעת אינם פה.

♦

יום ב' לך ג' חשוון

קבלתי מהרב חדקוב שי' תשובת כ"ק אדמו"ר שליט"א על הצעטיל שלי שמסרתי תמול (אחרי צאתי מהיחידות). הלכתי לנוח לאכסניא בשעה 12 בלילה וכשהלכתי כבר נכנסו 257 איש ליחידות שהתחילה בשעה 8, והיום זה גם־כן הולך מהר - היינו שלא שוהים הרבה זמן ביחידות - וכל אחד יוצא מלא קדושה ושמחה.

יום ג' לך ד' חשון

ורק תושבי כפר חב"ד - ולכן מבקש אותי שאודיע לכל הנ"ל מזה שיהיו מוכנים, וכן שאתן לו בכתב רשימת האורחים ותושבי כפר חב"ד.

סידרתי מיד הרשימה ומסרתי להרב חדקוב שי', ומתושבי כפר חב"ד לא היו שם כולם רק כמחצית, ודברנו בטלפון לכל האכסניות ששם נמצאים אלו מתושבי כפר חב"ד שלא נמצאו ב7705 ומסרנו שתיכף יבואו 7707.

אור לד' פר' לך ה' חשון

השעה 1:40 בלילה. באכסניא שלי בבית גיסי צמח שי'. ארשום בקצרה את הקירוב הגדול של המאור אל הניצוץ שזכינו בערב זה, והי' זה בחינת בקשו פני את פניך הוי' אבקש, והי' זה התקרבות פנימית ביותר, בחסדי ה' יתברך.

בשעה 8:40 בערך התאספו כל תושבי כפר חב"ד על-ידי דלת היכל כ"ק אדמו"ר שליט"א, והרב חדקוב שי' בא עם רשימת כל תושבי כפר חב"ד בידו, ונכנסו כולנו - כל תושבי כפר חב"ד, הרב חדקוב, וגם בן-אחי יואל שי' כהן, להיכל כ"ק אדמו"ר שליט"א, ועמדנו כולנו לשמוע דבריו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א. הרב חדקוב שי' נעמד בסמוך לשולחן כ"ק אדמו"ר שליט"א ורשם על פנקס דבריו הק'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר אלינו שעה, וכללות הדיבורים היה אודות כפר חב"ד,

הת' מיכל שי' הלפרין סיפר לי שהי' ביחידות וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו בדבר מה שחברת אל-על מסרבים לקבל נוסעים חדשים בערך 6 או 7 איש במקום 6-7 שנשארים, שישלחו מברק לארץ-ישראל, שיכנסו למשרד אל-על ביחד עם עיתונאים מעתוננים החרדים, וידרשו בתוקף שירשו לעשות החילופין, אחרת יכתבו מזה בעיתוננים, וכן עשה ושלח מברק לר"פ שי' אלטהויז לתל אביב.

אחר תפלת שחרית (היה זה כבר שעה מאוחרת) נסעתי על הציון הק' של כ"ק אדמו"ר נבג"מ זי"ע, נסענו ביחד - הרב דכפר חב"ד שי', הרב רנ"ש שי' ששונקין והת' יעקב שי' עוואד ואני. הסיע אותנו במכוניתו הרב רלב"ג שי', חתנו של הר"ז שי' סלונים מירושלים. כשבאנו מהאהל חזרה 7707 והיה באמצע תפילת מעריב וכ"ק אדמו"ר שליט"א התפלל בציבור והיה זה בערך בשעה 7.

שכל תושבי כפר חב"ד יבואו תיכף ל7707

אחרי תפילת מעריב נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו והרב חדקוב שי' נכנס אליו. כצאת הרב חדקוב מחדר כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לי שכ"ק אדמו"ר שליט"א ביקש שבשעה האלב נאך אכט [8:30] יכנסו לחדרו תושבי כפר חב"ד -

בא אייך בלייבין [עדיין יישאר אצלכם],
וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: **מי דארף
האפין** [צריך לקוות].

ויצאנו כולנו מהיכל כ"ק אדמו"ר
שליט"א מלאי הוד ממה שהאציל עלינו
כ"ק אדמו"ר שליט"א מהודו. בצאתנו
מן הקודש ידענו כבר שכ"ק אדמו"ר
שליט"א יתוועד הערב ונמסר זה מיד
מפה לפה לכל הקהל שהיה שם.

כעבור קצת זמן מסר הרב חדקוב שי'
שכ"ק אדמו"ר שליט"א יתוועד הערב
בשעה 10.

בינתיים טלפנו מ770 להרבה מאנ"ש שי'
שכ"ק אדמו"ר שליט"א יתועד, ולמטה
בבית־המדרש החדש סידרו התלמידים
שי' את השולחנות והספסלים ועל
שולחן כ"ק אדמו"ר שליט"א פרסו מפה
והעמידו מזונות - טארט - יין ובקבוק
גזוז. בשעה 10 וכמה דקות בא כ"ק
אדמו"ר שליט"א לבית־המדרש החדש
וישב על מקומו שהוכן בעדו, ובירך על
המזונות ואחר־כך על היין. ניגנו הניגון
החדש אתה בחרתנו ועוד ניגונים, וכ"ק
אדמו"ר שליט"א אמר לחיים ופנה
לכל הצדדים באמרו לכולם לחיים. גם
כל אנ"ש והת' שי' אמרו לחיים לכ"ק
אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א
ענה לכל אחד ואחד "לחיים ולברכה".

אחר־כך התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
לדבר שיחה במלים אלו - **"גדולה לגימה**

שכל אחד ואחד יידע שהפרט צריך
לעזור להכלל ולשכלול הכפר. והזכיר
עניין הניקיון בבתים ובמוסדות, וגמירת
הבניינים שהתחיל לבנות, ושצריך למסור
כל הדברים גם להקטנים ולהקטנות שגם
הם יכולים לעזור, ובתוך דבריו אמר
שלא רק על הרב והועד הרוחני מוטלים
העניינים הרוחניים אלא כל אחד יעזור,
ואמר עד כאן דברי הרב, וכעת אני אומר
לכם: אתם שלוחי למסור כל הנ"ל לכולם.

בתוך הדברי קודש היה **אז כפר חב"ד
ועט נתפשט וערין און נתרבח וערין -
ביז אין גאנץ ארץ ישראל, ביז עס ועט
קומען משיח צדקנו** [אשר כפר חב"ד
יתפשט ויתרחב - עד לכל ארץ ישראל,
ועד שיבוא משיח צדקנו].

♦

**"ויל איך אביסל פארבריינגען מיט
די נוסעים"**

כשגמר דבריו והתחילו אחדים לצאת
אמר להרב דכפר חב"ד שי': מובא בספרים
שמזה שמישה־רבינו ע"ה קינח הדיו של
העט שבו כתב את התורה, נעשה אצלו
קרני ההוד. ולכאורה, הרי הקדוש־ברוך
הוא ידע כמה דיו צריך לכתובה - למה
לקח יותר שישאר? אלא שבקדושה
הוא בלי גבול - בלייבט שטענדיק אביסל
- **איז ויל איך אביסל פארבריינגען מיט
די נוסעים** [תמיד נשאר משהו - אז
רוצה אני להתוועד עם האורחים], ואמר
הרב דכפר חב"ד שי': אני חושב שאחרי
שכ"ק אדמו"ר שליט"א יתועד ועט נאך

בידיו הק' שיהיה פרייליכער, ואחר-כך עמד (ומובן שכולם (אלו שישבו) עמדו) ועשה תנועות בשתי ידיו הק' שיהיו שמחים יותר וכולם רקדו במקומם, וכ"ק אדמו"ר שליט"א היה בשמחה גדולה מאוד ופניו הק' צהבו משמחה.

אחר-כך דיבר עוד שיחה בעניין שבליובאוויטש היו מכריזים במוצאי שמחת-תורה "ויעקב הלך לדרכו" (ודיבר בזה על חלק מדבריו הק' שאמר לפנינו בעת שנסענו למונטריאל) ואחר-כך אמר - **"אלו הנוסעים, אצלם יתחיל ה"ויעקב הלך לדרכו" כשיבוא כל אחד לביתו, וכאן זה כבר התחיל"**, וכן הזכיר

שמקרבת גם את הרחוקים - ודיבר כחצי שעה. בתוך דבריו אמר שידוע בשם הבעל-שם-טוב שבמקום שהיו, מוכרחים להיות עוד פעם, ואחר-כך אמר שישירו אבינו מלכנו והניגון דרסטוב, ואמר מאמר חסידות - **"אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו"**. המאמר ארך כחצי שעה. אחר-כך שוב אמר לחיים לכולם, וכולם אמרו לחיים לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ואחר-כך דיבר עוד שיחה. בתוך דבריו הזכיר את כפר חב"ד שהוא מרכז וממנו יפוצו המעיינות לכל ארץ-הקודש עד שיבוא משיח. ואחר-כך אמר שינגנו את 'ניע זוריצע חלופצי', ובעת שניגנו עשה

לבינתנו בעזרת ה' יתברך לשלום.

הת' מאיר שי' הארליג אמר לי שהזמין באסעס (אוטובוסים) ויבואו לכאן בשעה 12:45 ויסעו בשעה 1. הלכתי לאכסניא לסעוד ארוחת בוקר. באמצע סעודתי טילפן אלי בני ברוך שלום שי' ואמר לי שהרב חדקוב שי' קורא אותי שאבוא אליו באופן דחוף. בירכתי ברכת־המזון וניגשתי מיד ל770 להרב חדקוב ואמר לי שברצונו למסור לי בתור חבר ועדה המארגנת את דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א אלו: **"אף שמונן מאליו, אף־על־פי כן כדאי להזכיר כי כל התקנות שהיו לנסיעתם לכאן, הן בתקפן גם בנסיעה זו, וכגון שמירת השיעורים, הנחת תפלין לאנשי הצוות וכו"'**. רשמתי בחדרו של הרב חדקוב שי' כל הדברים והבטחתי שהכל יסודר בעזרת השם יתברך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מחדרו הק' ועמד והסתכל, וכולם רקדו

יום ד' פר' לך ה' חשון

השעה 3:48 במטוס אל־על שעדיין עומד בנמל התעופה בניו־יארק והאנשים האחרונים נכנסים. הוצאתי ממזוודתי הקטנה מחברת ומתחיל לכתוב, רואה הנני בחלון שלמעלה בגג או גזזטרת הבנין עומדים כחמש מאות איש כן ירבו (ואולי יותר) המלומים אותנו ומחכים לצאתנו לשלום בעוד כמה רגעים בעזרת ה' יתברך. הנוסעים נכנסו כולם והכריזו

עוד־הפעם מה שהבעל־שם־טוב אמר - שמוכרחים להתראות שוב - בעזרת ה' יתברך ובקרוב, ואמר שינגנו 'אבינו מלכנו' ואחר־כך אמר שינגנו הניגון 'אני מאמין', ובירך ברכה אחרונה והלך, ובעת הילוכו שרו הניגון ופרצת ורמז בידיו הק' שיהיה פרייליכער.

כן היה בדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א - בעת שדיבר מעניין ויעקב הלך לדרכו - שאצל כל הנוסעים כל הזמן אצלם יום־טוב, בין בהליכתם ובין בחזרתם, וזהו על־דרך דאיתא שבשמחת בית השואבה לא היו ישנים, ושלוחי מצוה אינם ניזוקים בין בהליכתם ובין בחזירתם.

חלק מן האורחים, וכל התלמידים ובראשם בן־אחי יואל שי', התיישבו לחזור על־דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א - השיחות והמאמר. חלק גדול מהקהל - אלו שאינם יכולים מחר לבוא בעת שניסע - האבין זיך גיזעגינט מיט אונז באהבה ונשיקות ואיחולים שיקוימו בנו ברכות כ"ק אדמו"ר שליט"א להתראות עוד הפעם ועוד וכו' בשמחה ובטוב לבב.

יום ד' פר' לך ה' חשון

בבית גיסי צמח שי' - אכסניא שלי. השעה 12:20 בצהריים. היום בבוקר התפללתי ב770 ולא אמרו תחנון - כדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א תמול בלילה שאצלנו זה כל הזמן יום טוב עד שנגיע

להדק החגורה, סגרו דלת המטוס והמטוס נוסע עוד על הארץ בשטח נמל התעופה. השעה 4:05 ומוכרחני להפסיק כי קשה כעת לכתוב עד שיתרומם המטוס למעלה.

השעה כעת 5:35 במטוס אל על באם הדרך מברוקלין-ליובאוויטש לכפר חב"ד, והנני ממשיך לכתוב הסדר-יום של היום מה שהתחלתי לכתוב בברוקלין-ליובאוויטש. כשגמרתי לדבר עם הרב חדקוב שי' חזרתי לאכסניה שלי, נפרדתי מגיסתי ובנותיהם שיחיו והם ליוו אותי, לקחתי חפצי והלכתי ל770. כשבאתי ל770 מצאתי שעומדים בחוץ ורוקדים על המדרכה. התאסף קהל גדול - כן ירבו - אנשים נשים וטף ללוות אותנו. ושם באו עוד מאנ"ש והת' שי' שאתמול לא נפרדתי מהם ונפרדנו מהם מתוך שמחה. כעבור קצת זמן יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מחדרו הק' ועמד על-ידי המדרגות מבחוץ והסתכל, וכולם רקדו - וגם אני בתוכם - בשמחה גדולה, במעגל גדול. מתוך מעגל הריקוד ניגשתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א ואמרתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א - דער אויבערשטער זאל העלפין מ'זאל זיך זעהן בשמחה ובטוב לבב, וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א - **"אודאי אודאי** (בקול רם) **פארט גיזונטערהייט**", ופניו הק' היו צהובות ושמחה נסוכה, ושחוק קל על פניו הק'. ונכנסתי שוב במעגל הריקוד ורקדתי עם כולם ביחד.

הבאסעס שהביאו נעמדו על יד 770, והתחילו להכניס המזוודות. ניגש אלי בני ברוך שלום שי' ואמר לי שהרבנית שתליט"א, אמו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, קוראת לי וברצונה לדבר אתי, והיא עומדת בשטח של הכניסה להבית-המדרש החדש, ניגשתי אליה ואמרתי לה שלום, ודיברה אתי איזה עניין אודות פלוני-בן-פלוגי למסור ד"ש בשמה, והבטחתי לה בעזרת ה' יתברך הכל למסור, ונפרדתי ממנה בכבוד הראוי לאמו של כ"ק אדמו"ר שליט"א ובירכה אותי בדרך צלחה ובנסיעה לשלום. בינתים התחיל הרב חדקוב לומר שיכנסו לתוך הבאסעס ונכנסנו לתוך הבאסעס ועוד הרבה הרבה מכוניות פרטיות היו שם ללוותנו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עמד כל הזמן במקומו ועל פניו הק' רואים שמחה וצהיבות פנים. כשזזנו עם הבאסעס הסתכלנו בחלון על פניו הק' והטינו ראשינו בברכת להתראות בעזרת ה' יתברך בקרוב בשמחה ובטוב לבב.

יושב הנני במקומי ומתאר בזכרוני תואר פני כ"ק אדמו"ר שליט"א

באנו לנמל התעופה, נכנסנו לביתן חברת אל-על, והיה שם כל-כך מלא עד אפס מקום. לקחתי עם בני שי' החפצים שלי והגשתיים על המשקל ולקחו המזוודה הגדולה 21 מזוודות קטנות נשארנו בידי שזה מותר בתור מטען יד. משם עלינו לקומה הב' שמשם יורדים לחצר הנמל,

בשעה 9 הגישו לנו אוכל, כולם הלכו ליטול ידיהם בשתי קצות האוירון. השעה 11:15 בלילה. כובו כל המנורות המרכזיים, ורוב הקהל נרדמו, ואני איני יכול להירדם בשום אופן. הדלקתי המנורה הקטנה שמאירה רק את מקומי, יושב הנני במקומי ומתאר בזכרוני מחזה תואר פני כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת שעמד על-יד הדלת מבחוץ ובירך אותנו וליווה אותנו, וכל המחזה הנהדר הזה של הריקוד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עומד ורואה ופניו צהובות ועונג ושמחה נסוכים על פניו הק'. באמצע כתיבתי הרגשתי זעזועים קלים ומרגישים שכרגע האוירון ירד, ואחר-כך עלה במחשבתי שבעזרת-השם-יתברך יהיה טוב שהרי כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר תמול בפירוש ששלוחי מצוה אינם ניזוקים גם בחזירתם.

יום ה' פר' לך ד' חשון

כמה מאנ"ש ניגשו כעת לאנשי הצוות ומניחים עמהם תפלין, סידרו מנינים לתפלה והתפללו בציבור. רי"מ ליס חילק את המשקה שנתן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א במוצאי שבת קודש בראשית לחלק בתוך האוירון ולהתחיל בנמל אויר דניוארק. הגישו ארוחת בוקר ואכלנו. אחד ניגש למיקרופון ולומדים פרשת היום ביחד ואחר-כך השיעור תניא. עומדים אנו להגיע לארץ-ישראל בעוד שעתיים בעזרת ה' יתברך.

והמלויים אותנו רצו גם לרדת ולא נתנו להם לעבור, והתחילו לטעון עמהם ולא אבו לשמוע, אחר-כך ניגשו אליהם (עמדו שם איש מהצוות או מחברת אל-על וגם שוטר) ודיברו עמהם ודרשו שיתנו להמלויים לרדת על יד המטוס ולא רצו בשום אופן, והחליטו שגם הנוסעים לא יירדו ובמילא יכנעו. בינתים יצאו כולם במחול ענקי בשירת ופרצת ואתה בחרתנו. ראיתי שר"ל שי גרונר מדבר בטלפון, ואחר-כך אמר הנ"ל שצריך לדרוש מהם בדרכי נועם ובאם לא רוצים לא לעמוד על-זה וזה כנראה בשם הרב חדקוב שי'. נפרדנו מהמלויים בנשיקות ואיחולים להתראות כפי הבטחת כ"ק אדמו"ר שליט"א (תמול בערב בעת השיחה). עלינו להמטוס, והמלויים שעלו לגג הבנין בירכונו בצאתכם לשלום בנפנוף ידיים.

כשהאוירון המריא למעלה פתחנו החגורות שהיו צמודים אלינו בעת עליית האוירון מהנמל, התפללנו מנחה במנין, ואחר-כך למדנו פרשת היום בחומש, אלי' שי' לנדא הקריא על-ידי המיקרופון פסוק בפסוק. אחר-כך נתנו ארוחה הראשונה מיני מזונות וכוס קפה שחור. אחרי האוכל אמרו תהלים בצוותא, אחר-כך למדו השיעור תניא של היום ושרו את הניגון אתה בחרתנו. אחר-כך קרא אחד קטע מהשיחה של ש"ק בראשית - הכל במיקרופון. כולם עייפים ויושבים במקומם.

שבעוד חצי שעה נגיע בעזרת ה' יתברך לארץ-ישראל. כשמוע הודעה זו התחילו כולם לאסוף הבגדים ולארוז החפצים, וכולם בהתרגשות של שמחה שעוד מעט מגיעים בעזרת ה' יתברך לארצנו הקדושה ת"ו, לנמל אויר לוד.

א' מאנ"ש ניגש למיקרופון ומביע בשם קהל הנוסעים תודה לאנשי הצוות בעד שירותם האדיב. הודיעו להדק החגורות, ובעוד רגעים אחדים מגיעים ללוד.

השעה כעת 10:30 בניוארק ובא"י 4:30 אחה"צ, טסים אנו כבר על אדמת ארצנו הקדושה ת"ו, והנוסעים רואים דרך החלון בתים ואומרים הנה כפר חב"ד. ופרצת!

ר"נ שי' טרבניק סיפר לי כעת שהרב חדקוב שי' קרא אותו ואת הרב חנזין שי' ור"ש שי' מיידנצ'יק, ואמר להם שבאם בבואנו ללוד יבואו עיתונאים לשאול אינפורמציה על שהותנו בארה"ב ועל הנסיעה, שרק הם יענו, ולמסור לכל הנוסעים שבאם יפנו אליהם, יפנו אותם לשלושה הנ"ל.

השעה אצלי לפי ניוארק 8:40, ובא"י 2:40. הנסיעה כעת יותר נוחה ממה שהיה מעל האוקינוס האטלנטי. התפללו מנחה בציבור והכריזו שלא לשכוח לומר במעריב ותן טל ומטר. שרים ברמקול וכל הנוסעים הניגון החדש אתה בחרתנו.

השעה כעת לפי שעוני שעת ניוארק 10 בבוקר, ובא"י 4 אחה"צ. הכריזו ברמקול

אין לשער התועלת

"מאשרים אנו בתודה רבה קבלת רשימת היומן, מהנסיעה לכ"ק אדמו"ר שליט"א. אין לשער עד כמה שרשימה כזאת והדומות לה עלולות, לבד התועלת להכותב עצמו, להביא במשך הזמן תועלת רבה לרבים".

מילים אלו נכתבו על-ידי ראש המזכירות, הרב **חיים מרדכי אייזיק חדקוב** ע"ה, אל הרב **מיכאל ארי' יהודה לייב כהן** ע"ה, אודות יומנו (המובא לעיל) ממאורעות חודש השביעי תשכ"א, בהם שהה - לראשונה - במחיצת כ"ק אדמו"ר.

ד.כ.סי.פין למחזי זיו

אסופת מכתבים אותם שלח הרב החסיד שמואל אלעזר היילפרין אל בני משפחתו וידידיו בתקופת שהותו בצילא דמהימנותא בחודשי החגים של השנים תשכ"ד ותשל"ד - אגרות אלו נושאות אופי אישי ובלתי רשמי, ועם זאת גדושות הן בתיאור חי ולבבי ורשמים מקוריים שהועלו עלי-גליון בספונטאניות.

חלק שני

תשכ"ד

ב"ה. ערב סוכות ה'תשכ"ד. פה
ליובאוויטש ברוקלין.

לרעייתי היקרה...

שלום וברכה!

...מבית־חינו שליט"א (ולהודיע
לאנ"ש): ביום י"ג תשרי ביקר כ"ק
אדמו"ר שליט"א על האהל של אדמו"ר
נ"ע והגיע מאוחר למנחה. אחר מנחה
נתן כמה דולר להמשפיע הרב שמואל
לויטין, להתוועדות לרגל הילולא של
כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע. הבחורים
התחילו להדחק על־יד כ"ק אדמו"ר
שליט"א - נענה כ"ק אדמו"ר שליט"א
בטון רציני ביותר, ש"יותר טוב אם היו
נדחקים ללימוד (התורה) **בצורה כזאת**".

...בעלך אביכם המשתתף בשמחתכם
שמחת החג.

**לא אפונה כי אמצה במכתבי זה
את כל מה שעבר עלינו במשך חג
שמחתנו**

ב"ה. מוצאי שבת בראשית. פה ברוקלין
ליובאוויטש בנכר.

לרעייתי היקרה...

"ויעקב הלך לדרכו" - זוהי ההכרזה
שהכריזו בליובאוויטש באשמורת
הבוקר, מסביב לשעה שלש לפי השעון
כאן. בשעה 9 בבוקר בארץ־הקודש ת"ו.
ובזה הסתיים ההתוועדות האחרונה

ב"ה. אור לייג תשרי הילולא דכ"ק
אדמו"ר מהר"ש זיע"א.

לרעייתי היקרה...

שלום וברכה!

אני ממחר לכתוב לך עוד מכתב...

מוכרח אני לכתוב לך (אולם למען
ה', לא לפרסם הדבר...), בחנתי היום
התלמידים... ואחר הצהריים תיכף
נקראתי אצל הרב חדקוב שי' (שכל
דבריו דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א)
ובקשני לצאת להשיבות הגדולות פה
ולדבר בדברי־תורה ולהזים את הטענה
אשר חסידים וחניכי ישיבותיהם, אינם
יודעים ללמוד...

אבקש בזה... למסור בהקדם ל... שי'
היות ובודאי הוא צריך לכתוב אודות הבר־
מצוה של בנו לכ"ק אדמו"ר שליט"א
ואם כבר התקיימה הפגישה עם ראש
העיר, יכתוב בהקדם לכ"ק אדמו"ר
שליט"א, או כל דבר אחר שעושה
לטובת הישיבה ולא לחכות, כמו־כן יש
להמריץ את התלמידים שי', שיכתבו
בהקדם לכ"ק אדמו"ר שליט"א...

בגעועים.

הקשורה עם שמחת־תורה.

מה שנוגע לך ביחוד...

ההתוועדות עצמה ארכה שמונה שעות. כשהיכל בית המדרש וסביבתו ה' מלא מפה אל פה. ותהי השמחה גדולה לאלקים ונשיאנו מלכנו בראשנו. מוסר דבריו לכלל ישראל על כל חוגיהם. בהתוועדות זאת השתתפו גם הרב זאב־דוב לודמיר והרב אלתר קירשנבוים מעיר קדשנו ותפארתנו

א. בהועידה העולמית של צעירי־אגודת־חב"ד נאמתי. אולם מאחר שהשעה הייתה מאוחרת, לא ה' לי זמן להאריך. אולם במשך רגעים ספורים זכיתי להעשות כבודה של ירושלים וישיבתנו הקדושה בגאון ופעולות צעירי־אגודת־חב"ד כאן [בירושלים] ושכון חב"ד וכו'.

לא אפונה כי אמצה במכתבי זה את כל מה שעבר עלינו במשך חג שמחתנו, בבית־חיינו שליט"א (ואני עומד לפני התפילה).

התגובות מכל העברים היו חיוביות וכמה אנשים מפה. בתוכם הרב [מרדכי] גרונר שי'. הדגישו שעד כה לא נעשה כזאת להדגיש בגאון ולרומם את שמה של ירושלים וביחוד תורת־אמת. כאשר הוא

נעשה על-ידי ברוך ה'.

ב. בהתוועדות דשמחת-בית-השואבה זכיתי לקירוב נעלה מצד כ"ק אדמו"ר שליט"א (פרטים בעל פה) וגם חזרו לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א על-דברי בהועידה.

ג. באור ליום ג' התוועדתי עם עוד מספר בחורים בבאלטימור וחזרתי לברוקלין באשמורת הבוקר [בהמשך להוראת הרב חדקוב].

ד. כאמור. קשה לי עתה לתאר את ההתוועדויות בכלל וביחוד של ימי שמחת-תורה ושבת בראשית. אולם בשבת בראשית שוב זכיתי לקירובים.

ה. לקחתי כוס-של-ברכה בשבילך ובשביל המשפחה ובשביל התלמידים. וגם [בבקוב] 'משקה' נתן לי כ"ק אדמו"ר שליט"א, שאחלקם בעזרת ה' יתברך בישיבה ובבית המדרש.

... והעיקר יעזור ה' שברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א אלי במוצאי שבת קודש בהתוועדות (מלה אחת) "בהצלחה".
אייר את פנינו בחזרתנו...

בעלך אביכם אוהבכם...

ב"ה. (שלהי תשרי תשכ"ד).

לאאמו"ר הרה"ג וכו' וכו' שליט"א עם אמי מורתי תחי'...

שלום וברכה!

...הניגון החדש שכ"ק אדמו"ר שליט"א לימד לעיני אלפי אנ"ש וסתם יהודים: שהי' ממש מחזה מרהיב עץ, איך שרבינו שליט"א אשר מבית דוד קאתי. תופס בעבודתו הקדושה של נעים זמירות ישראל והשמיע מנגינת קודש, חדור הרגש אלקי שנשמע בחרדת הקודש אצל כולם. על המילים "כי אנו עמך". [ניגון] שהוגדר ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א כניגון של בעל תשובה קשה עורף. שאינו מסתכל מה שאומרים עליו. לא למעלה ולא למטה. העיקר לשבור את המחיצה.

ניגון שני על המילים "הוא אלקינו... לעיני כל חי לאמר", עם מנגינה ישנה.

זכיתי ברוך ה' לקירובים... היו שלום ... בגעגועים להתראות.

תשל"ד

**באמת זה מעניין כאן האמונה
התמימה והזכה בכל הגה היוצא
מכ"ק אד"ש**

ב"ה. י"ג תשרי ה'תשל"ד, פה ליובאוויטש
אשר בברוקלין.

למשפחתי אשר בעיר הקודש ירושלים
תבנה ותכונן...

כאן המצב הוא כך. חדשות רודפות
חדשות. בהגיע איזה שהיא ידיעה
משמחת מארץ חמדתנו, מהווה זה טל

של תחי' על עמוני בית ישראל החרדים לגורל עמנו והרי אלקינו. ובהגיע חס ושלוש ידיעה הפכית, זה שיבר כל גופנו. הוי מה אומר ומה אדבר. אמנם בטוחני ללא צל של ספק אשר לא יטוש ה' עמו, כי הואיל לעשותו לעם. אבל חבל על [כל] קרבן וקרבן; הנשמות שיכולות לחזור בתשובה גם כשהם לא כדבעי, בקיום הבטחתו של "וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'", "והסירותי את לב האבן וגו'". יתן השם יתברך ונשמע מארצנו הקדושה ומכל פזורות ותפוצות בית ישראל, אך טוב וחסד. ומהרה תתקבל תפילתנו יום-יום בשמונה-עשרה "תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותנו וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו", כולל "את צמח דוד וכו'" עד ל"ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", וכל זה בחסד.

שמענו אשר דברי התנחומים של כ"ק אדמו"ר שליט"א משודרים כמה וכמה פעמים בשידורי [רדיו ב]ישראל. באמת זה מעניין כאן האמונה התמימה והזכה בכל הגה היוצא מכ"ק אדמו"ר שליט"א.

מדגישים כאן המעניין של אסיפת התינוקות "שלבית-רבן" ליד הכותל-המערבי בתשעה-יבאב ואחר-כך בימי הרחמים וכו' וכו' וגם פה, בהדגשה [בדברי הרבי] של העניין ד"להשבת אויב ומתנקם" ו"ציון במשפט תפדה" וכו', שלא היו מובנים לגמרי - נראה

שעתה יש לזה פירוש ומצוה לפרסמו, האמת שאייאפשר לשער ולתאר את גודל קידוש-השם שבדבר, נוסף על חיזוק ידיים כושלות.

ומי יתן ויופסק השפיכות דמים בקרוב ממש. ובשובה ונחת יקוים הייעוד "הרחיבי מקום אהלך" ו"עתידה ירושלים שתתפשט עד דמשק", ו"ארץ ישראל בכל הארצות" וירושלים כולה תתעלה בדרגא של הרהיבית וגלוי שכינה בבית-המקדש יהיה בדרגא עליונה שלא היה דוגמתה (כמבואר בלקו"ת ספר דברים).

אתמול הייתה כאן פגישה דראמטית, בשבתי במשרד דצא"ח (בהכנה לקראת הכנס שיתקיים בליל הושענא-רבה ולא ביום שכתבתי קודם. הרבי שליט"א נתן השתתפות סך 300 ל"י על הכנס. מקווים שיהיה זה דבר יפה. העבודה מעניינת ביותר. שאר-בשרי הרב שלום בוטמן פה עוזר. כבר הודפסו הזמנות ומודעות בעיתונים - כשאבוא אספר הכל. - באו חברים וספרו לי שמפקד חיל-אוויר מה"נכדים" נמצא ב770 ורוצה לראות אותך. היה זה אהרן-יואלי שניאורסון. המפגש היה רגשי מאד. הוא בא לבקש ברכה מכ"ק אדמו"ר שליט"א ורצה להכנס ליחידות. לא היה זמן נכון לזה. סידרו לו פתק והכניסו את הפתק. הוא התכוון לנסוע לארצנו הקדושה להכנס למערכה. הוא עם עוד אחד שהציג עצמו לנכד (כמדומה שהוא טועה בזה). מרוב

התרגשות בפרידתנו הדבקתי נשיקות
לשניהם (שלא כדרכי) וישמור עליהם
השם יתברך בתוך כל אחינו בני־ישראל...
בעלך ואביכם...

הרבי שליט"א דיבר, כאילו שנבא ולא ידע מה נבא

ב"ה. ערב חג הסוכות ה'תשל"ד.

לקשורי לבי ונפשי...

שלום לכם יושבי ארצנו הקדושה!

הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא
ויבשר לנו בשורות טובות, ישועות
ונחמות. יושבים אנו כל היום ומצפים
לאיזו שהיא שמועה טובה מעם הנבחר,
בארץ הבחירה. עם כל הצער שבדבר,
להיות אני פה ואתם שם בעת צרה זו
אשר ליעקב, בשעה ששונאי ישראל
קורצים עין להשמיד את ישראל ולחסום
אדמתו. היה לא תהיה בעזרת ה' יתברך
- הרי עבורי יש בזה כנראה משום
השגחה פרטית. להרגיש מרחוק איך
שארץ ישראל ויושביה שעל־פי פסק
רז"ל שרויים בלא עון, הנם מרכז הארץ
ומהווים לבו של עם ישראל. המלה
"ארץ ישראל" והמצב שם מהדדים
רצוף בעולמה של היהדות בחוץ לארץ.

חבל חבל הוא שדווקא שונאי ישראל
הם תמיד משמשים המעורר לאהבת
ישראל וחבת ארצנו הקדושה, אבל
מראה שטרם הגיע עולם התיקון. הבה
נקווה שמתוך המולה זו, תברך ותצמח
ישועת ישראל.

אמש הייתה התוועדות גדולה לכבוד
יום ההילולא של כ"ק מהר"ש נ"ע. הרבי
שליט"א דיבר כאילו שנבא ולא ידע
מה נבא, בקשר לתינוקות־של־בית־
רבן בעניין הצדקה וכו', "להשבית אויב
ומתנקם" (למעשה אני הזכרתיו במכתב
הקודם). הרבי דבר שוב פעם על עניין
השטחים שרצו להחזיר, אלא שלימד
זכות שהם [הפוליטיקאים וכיו"ב] לא
השלוחים של כלל ישראל ואפילו לא
של חלק וגם לא של עצמם! רק שיצדם
אנסם, ועל זה ביקש את הסכמת הקהל
הגדול באמירת "אמן".

בקשר לכנס, אקווה שזה יהיה דבר יפה,
ההכנות נעשות בקדחתנות ומי יתן
והשם יתברך ישמיע לנו עד אז בשורות
טובות, במפלת אויבי ישראל ואויבי ה'
במהרה ויאמר לצרות עמו ישראל, די.

בעלך ואביכם...

חג שמח ולהתראות בקרוב.

נפלאות בכל

רשימה מרתקת ומפורטת המסכמת את אירועי חודש תשרי בשנת תשנ"ב, השנה האחרונה - לעת־עתה - בה זכינו לחזות בזיו פני "מלך ביפיו" • רשימה זו ייחודית בהיקפה והיא נלקטה מתוך שלל היומנים וצילומי הוידאו שבידינו ונערכה מחדש בידי המערכת

חלק שני

יום המישי, י"א תשרי - "בשם השם"

ימי ההכנה ל"זמן שמחנתנו", מאז מוצאי יום הכיפורים – שלא לדבר על ימי החג עצמם – בתשרי של "נפלאות בכל" בבית חיינו, היו שרשרת אחת של אירועים מפתיעים, מיוחדים במינם. גם מי שכבר שהה במועדים אלו בבית חיינו בשנים שעברו, עמד נדהם, משתומם ומתרגש למראה עיניו ולמשמע אוזניו, ואין ספק שכל אחד לפי דרכו התרומם בימים אלו לעולם אחר.

לתפילת שחרית היום נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א מעט מאוחר מן הרגיל. מעט זמן לאחר תפילת שחרית נודע לקהל ההוראה המפתיעה - טרם צאתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה ביקש להודיע, אשר לאחר שובו מהמקוה טרם צאתו לאהל תתקיים חלוקת דולרים מיוחדת לילדים וילדות טרם בר ובת-מצווה, ריל"ג ירד לבית הכנסת והודיע לקהל הודעה המרעישה הנ"ל והוסיף אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א ביקש לפרסם על-דבר החלוקה המיוחדת על מנת שתכלול "וואַס מער קינדער" [כמה שיותר ילדים], כמו-כן כ"ק אדמו"ר שליט"א ביקש להדגיש שהחלוקה מיועדת אך ורק עבור ילדים "און מ'זאל נישט מאַכן קונצן" [ובלי התחמיוות].

הבשורה המפתיעה התפרסמה במהירות הבזק בכל מוסדות החינוך,

ובבתים פרטיים בשכונה וברחבי העיר, ועד מהרה החלו להופיע בזה אחר זה אוטובוסים עמוסים בצאן קדשים, חיילי צבאות ה'.

בינתיים יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א למקוה. טרם כניסתו למכונת חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א מטבעות לצדקה לכמה מהנוכחים שם, בתוכם עמד הרב שלמה שיחי' קונין החוזר היום למדינת רוסיא בקשר לפעולותיו לשחרור ספרי רבותינו נשיאנו הנמצאים בשביה שם.

המוני ילדים המשיכו לזרום כל העת לעבר בית חיינו פעוטות קטנים בידי הוריהם מכורבלים בסמיכות חורף נחפזים אל בית המדרש הגדול שם ממתנינים בתור הארוך על מנת לזכות לקבל מידו הקדושה דולר לצדקה בחלוקה המיוחדת. בערך בשעה שתיים החלה החלוקה כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד בפתח גן עדן התחתון (במקום הרגיל של חלוקת דולרים), ונתן לכל אחד ואחד מהילדים שטר של דולר אחד לצדקה תוך שהוא מברך כל אחד מהם בברכת "אַ גוט יאָר" ולכמה מהילדים אמר "אַ זיסע יאָר", בכל משך החלוקה פניו הקדושות האירו באור מיוחד. החלוקה התקיימה במהירות ביחס לכמות הילדים האדירה בלי עין הרע שעברה לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בתום החלוקה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הקדוש, ובתוך כך, הגיעו

אחרי התפילה והחלוקה בחר הרבי ב'גן עדן התחתון' אתרוגים שהובאו לפניו, כמידי שנה, על-ידי הרב מרדכי אָלטיין שבידו 'חזקה' זו מחותנו החסיד הנודע ר' ישראל דזשייקאָבסאָהן ז"ל. האתרוגים הונחו על גבי הסטענדר הירוק של חלוקת הדולרים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א בחר כמה אתרוגים לאור המנורה הלבנה שמשתמש בה ב'קידוש לבנה', אח"כ בירך את הרב אלטיין ונכנס עם האתרוגים לחדרו הקדוש. בנוסף להנ"ל הביא גם-כן ר' שלום (סידני) שי' העכט אתרוג לכ"ק אדמו"ר שליט"א כמנהגו בכל שנה, ושהה בחדרו הקדוש כעשר דקות.

יום שישי וערב שבת קודש י"ב תשרי

גם היום נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקווה ולאהל, וחזר מהאהל דקות ספורות לפני הדלקת נרות. תפילת מנחה של ערב-שבת-קודש התפללו בזאל הקטן למעלה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס ל'קבלת שבת' תוך שמעודד בידו הקדושה שירת הניגון 'לכתחילה אריבער' בקשר עם יום ההילולא. יש לציין שבקבלת שבת הורגש בבית הכנסת עומס מיוחד עקב קהל האורחים העצום בלי עין הרע שהגיע לבית חיינו ל'זמן שמחתנו' ביחד עם כ"ק אדמו"ר שליט"א שנת' נפלאות בכל'.

עוד המוני ילדים מרחבי העיר, וכיוון שכך נודע שכ"ק אדמו"ר שליט"א ימשיך בחלוקה המיוחדת בצאתו לאהל. לקראת צאתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א לאוהל נאסף קהל גדול במיוחד ונעמד בחוץ. הסטנדר המשמש את הרבי שליט"א לאמירת השיחות הובא החוצה והועמד על יד המכוננית, וכאשר נפתחה הדלת וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא כדי לנסוע לאוהל, נעמד על יד הסטענדר והמשיך בחלוקה תוך שהוא מורה בידו הקדושה לילדים מהיכן לגשת ולהיכן להמשיך. חלוקה זו נמשכה כעשר דקות, ולאחריה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א למכונניתו ונסע לאהל.

לאחר שהות קצרה יחסית באהל שב כ"ק אדמו"ר שליט"א מהאהל ונכנס לתפילת מנחה ומעריב. בעת ה'קדישים' הסתכל הרבי שליט"א לכיוון הילדים שעמדו על יד הבימה ורמז להם בפיו לענות "אמן", ורבים מהמתמימים קישרו זאת להחלוקה המיוחדת היום ל"עוללים ויונקים" ... בסיום תפילת מעריב פנה אל הקהל וסימן באצבעו הקדושה הסימן הידוע לחלוקת דולרים לצדקה, ולאחר הכרזת הגבאי על זמן שחרית, ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א מבימתו וחילק לכל אחד ואחד מהקהל ב' דולרים לצדקה "כפליים לתושיה", ובתום החלוקה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א את בית המדרש תוך שהוא מעודד את שירת ניגון ההקפות לאביו ז"ל.

יום שבת קודש י"ג תשרי - יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהר"ש 'לכתחילה' אריבער'

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לשחרית בשעה הרגילה, בחזרת הש"ץ החל הש"ץ לנגן בקדושה 'ממקומך' בניגון של 'לכתחילה אריבער' וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד הניגון בדפיקות קלות על הסטענדר, וכשהגיעו לתנועה הידועה סימן בידו הקדושה לחזור על התנועה וחזרו עליה כמה פעמים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתוועדות כשבידו הקדושה הסיפור וספר המאמרים תרכ"ו של אדמו"ר המהר"ש. בכניסת כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית הכנסת ניגנו הקהל הניגון "לכתחילה אריבער". בשיחה הראשונה היה ביאור נרחב בענייני היום ובמיוחד בכך שיום ההילולא חל בשבת. בין השיחות שרו את הניגון "מלכתחילה אריבער" והרבי שליט"א חזר ועודד את השירה פעם אחר פעם. שיחת הקודש הבאה, השניה, היתה רצופה הוראות למעשה. הרבי שליט"א סיכם את ענייני עבודת היום, יום ההילולא, והצביע על ההכנות הדרושות לחג הסוכות "זמן שמחתנו" הבעל"ט.

בין הדברים הזכיר גם כן אודות 'ספר השלוחים' ונתן יישר כח לעוסקים במלאכת ההדפסה ודוקא באופן של הדר

ויופי באותיות מוזהבות וכו'. כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים השיחה אשר תיכף ומיד נזכה כולנו לבוא לארץ ישראל ולקודש הקדשים מתוך ניגון שמח - "דוקא ניגון של הקפות..." ו... הרבי שליט"א התחיל לנגן בעצמו בקול רם את ניגון ההקפות לאביו ז"ל, כל הציבור הצטרף בהתלהבות עצומה. אחרי השירה הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א להר' יואל כהן לנגן את הניגון 'לכתחילה אריבער', ר' יואל התחיל מיד את הניגון וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את הניגון בחזקה.

לבסוף היו דיבורים על חלוקת המשקה ואז עלו מארגני אירועים שונים בימים אלו. ביניהם - הרב דוד ראסקין שלקח בקביק עבור ה"ועידה העולמית של צעירי אגודת חב"ד". אחרי החלוקה התחיל הרבי שליט"א בעצמו - בפעם השניה בהתוועדות זו - את ניגון ההקפות לאביו ז"ל וכך הסתיימה ההתוועדות של "לכתחילה אריבער". לאחר ההתוועדות ניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה, כשקודם התפילה הגיש לו המשב"ק ר' בערל יוניק כוס זכוכית מלאה מים לנטילת ידיים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו והודה להנ"ל בהנהון ראש תוך שהוא אומר הקורבנות קודם מנחה.

תפילת מעריב התפללו בבית הכנסת הגדול כנהוג בחודש תשרי עקב הקהל העצום בלי עין הרע.

הארליג, ר' מאיר זירקינד ור' יהודה ליב ביסטריצקי). בסיום נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א חזרה לחדרו הקדוש.

יום ראשון י"ד תשרי, ערב חג הסוכות

תפילת שחרית היתה במועד הרגיל, ולאחריה נודע שסדר היום יהיה שלאחר שהות מסוימת יחלק כ"ק אדמו"ר שליט"א ארבעת המינים לנציגי המדינות השונות ועם סיום החלוקה תהיה חלוקת שטרות לצדקה כמידי יום ראשון בשבוע.

בדרך כלל, מיד אחרי תפלת שחרית ממהרים הכל לכיוון ה'מזרח'. לתפוס מקומות לקראת שיחת הקודש של הלילה, כפי שנוהג הרבי שליט"א להשימע שיחה קודש בכל לילה מלילות חג הסוכות מאז שנת תשמ"א. ובעוד רבים מתאמצים 'לקנות שביטה' סמוך ככל האפשר לבימה עליה הרבי שליט"א מתפלל, החלה להתפשט הידיעה, בינתיים כשמועה בלבד, כי בשנה זו יחול שינוי במקום אמירת השיחה. טרם היה ברור היכן בדיוק יתפלל הרבי שליט"א, איך בדיוק יסודר בית הכנסת לקראת השיחה וכו'. כתוצאה מאי הבהירות נוצרה המולה מסוימת, שכן הציבור גדול בלי עין הרע והכל חפצים שלא לאבד אף מילה מהשיחה הקדושה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא בערך בשעה

לאחר תפילת ערבית, נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הקדוש ויצא תוך שתי דקות לקידוש לבנה ברוב עם, כיון שכנזכר-לעיל בערב יום כיפור היה מעונן ולא ניתן היה לקדש הלבנה. כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט בלבנה עד שנתגלתה במלא הדרה והחל לומר את

ר' מאיר האַרליג כבר התכוון לקחת את הד' מינים מידי הרבי שליט"א, והנה הרבי שליט"א שואל: "היכן המקום של הציבור?". מיד הבינו שמהו עומד להתרחש, והמזכיר הריל"ג נחפז לסוכה של הרבי. וכאן הודיע הרבי שליט"א את החידוש הגדול המפתיע והמיוחד במינו: "וואו בענטשט דער עולם? איך וויל זען דעם עולם בענטשן דעם ערשטן טאָג..."

נוסח ה'קידוש לבנה' מתוך הסידור, כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר "שלום עליכם" לעומדים מימינו ומשמאלו (ר' מאיר

אחת עשרה וחצי ל'גן עדן התחתון', שם הונחו הלולבים בשביל הרבי שליט"א וכן אלו שמחלקם לאורחים. לאחר שבדקם מול המנורה בחר עשרים וארבעה לולבים ומתוכם הכניס לעצמו ארבעה לולבים.

כשנכנסו האורחים והשלוחים וכו' הורה למסור שבשנה זו יהיה חידוש ושינוי בחלוקה כפי שדובר בהתוועדות שבת קודש י"ג תשרי (בתוך שאר השינויים שכבר ראינו בשנת 'נפלאות בכל'...), וכל אחד שלוקח ד' מינים ייקח ששה הדסים – עוד שלושה הדסים.

אחר כך החלו הנציגים והאורחים לקחת ד' מינים, ועברו על פני כ"ק אדמו"ר שליט"א שעמד בפתח חדרו הקדוש ובירכם כמנהגו **"ממשיך זיין אלע המשכות על כל השנה כולה"** ולפעמים הוסיף את שם המדינה של השליח והנציג. עברו וקיבלו ד' מינים: הרב בנימין אליהו גאָראָדעצקי – לשכת ליובאוויטש אירופא, הרב נחמן סודאָק והרב יצחק מאיר הערץ – לונדון, ר' זלמן יפה והרב עקיבא כהן – מנצ'סטר, הרב הלל פּעוּזנער – פּאריז, הרב מענדל פּוטערפּאַס – כנציג יהודי רוסיה, הרבנים דוד האָנזין אליהו יוחנן גוראריה ויצחק יהודה ירוסלאָוסקי – מועד רבני חב"ד בארץ־הקודש, הרב יוסף יצחק חִטריק – צפת, הרבנים שלמה מאָטאַסאָו, יהודה ליב ראָסקין ושלום איידעלמאַן

- מרוקו. בנוסף עליהם קיבלו גם חברי המזכירות – הרבנים חיים יהודה קרינסקי, ירחמיאל בנימין קליין, שלום מענדל סימפּסאָהן ויהודה לייב גראָנער. כן קיבלו גם נאמני בית חיינו – ר' מאיר האַרליג, ר' חיים ברוך האַלבערשטאַם, ר' שד"ב גאַנזבורג; והצלם ר' לוי יצחק פריידין.

בסיום החלוקה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הקדוש, כמה דקות לאחר מכן נקרא הרב דוד שיחי' ראָסקין (שבשנים האחרונות זוכה לאגוד את לולבו של הרבי שליט"א) אל הקודש פנימה, הרבי שליט"א מסר לו שני לולבים ושתי חבילות של לערך ארבעים הדסים וארבע ערבות, כ"ק אדמו"ר שליט"א ביקשו לאגוד "פעמיים ח"י – שלושים ושש – הדסים על כל לולב. ומהנותרים – תיקח לעצמך לפי הצורך, ואת מה שישאר – להחזיר". הרב ראָסקין מיהר לסוכה הגדולה שם עמל לאגוד הד' מינים של הרבי בהידור וביופי, בסיוע כמה מתלמידי התמימים שיחיו. כשהרב ראָסקין החזיר הלולבים האגודים לחדרו הקדוש, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הודה לו ב"יישר כח".

בינתיים נתפרסמה מטעם המזכירות כיצד תהיה השיחה בלילה: בתפילת ערבית יהיה הרבי שליט"א במקומו הקבוע, ואחרי התפילה יגש למקומו בבימת התוועדות ומשם ישמיע את

ואחד מהעוברים "מועדים לשמחה".

לתפילת מנחה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה שלוש וחצי לערך תוך שמעודד בידו הקדושה את שירת ניגון הקפות לאביו ז"ל, כאשר הרבי שליט"א יצא מהתפילה הביט בשימת לב על שלט ענק שנתלה על הקיר המערבי (מעל הפירמידה) שהכריז על סיום הרמב"ם העולמי ביום א' כ"ח תשרי ב'מרכז יעבץ' בניו־יורק. כשהביט על השלט ניכר היה שביעות רצון על פניו הקדושות של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ליל א' דחג הסוכות

כאשר כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת ערבית, כבר היה בית הכנסת נראה בדיקו כמו רגע לפני ההתוועדות, כאשר כל המקומות תפוסים ובית הכנסת מלא וגדוש עד אפס מקום. רק מעטים נדחפו לעבר ה'מזרח' להיות קרוב יותר לבימת התפילה, ואילו רוב הקהל התפלל במקום הנשמר לשיחה. האוירה בבית חיינו היתה מרוממת וחגיגית באופן מיוחד, וכולם ציפו בהתרגשות עצומה לסיום התפילה. התפילה נערכה בשילוב ניגוני שמחה, ובתום התפילה, לאחר הכרזת הגבאי על זמן שחרית ניגש הרבי שליט"א לקצה בימת התפילה שלו, וצעד מעל גבי הגשר המיוחד אל עבר בימת ההתוועדות. בשעה שהרבי שליט"א צעד על הגשר המיוחד שררה בבית חיינו דומיית מלכות, והכל עקבו בחרדת

שיחת הקודש. הבשורה המשמחת והמפתיעה שהתפשטה במהירות בין אנשי והתמימים גרמה לשמחה עצומה, משום שמיקום השיחה באמצע בית הכנסת תאפשר לרוב הקהל לראות ולשמוע את כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת שהוא נושא את שיחת הקודש. הבשורה הרגיעה רבים שהיו כאן בשנים קודמות וזוכרים את הצפיפות הנוראה ואי הסדרים ששררו כאן בעת שהרבי שליט"א נשא את שיחת הקודש בלילות יום טוב מבימת התפילה בקצה בית הכנסת. תיכף עם השמע הבשורה נראו כבר חברי הוועד המסדר' עמלים להקים גשר מיוחד מבימת התפילה לבימת ההתוועדות.

חרושת שמועות הסתובבה סביב האופן בו יגיד הרבי שליט"א את השיחה, היו שאמרו שהרבי שליט"א יישב על כסאו כמו בעת ההתוועדות, ואף הביאו ראיה לשיטתם מכך שחברי 'ועד המסדר' סדרו את בית הכנסת כמו להתוועדות, לעומת זאת טענו כמה מה'יודעים' שהרבי שליט"א יאמר את השיחה בעמידה על גבי הסטענדער כדרכו בקודש בעת שאומר שיחות אלו. כך או כך בינתיים יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלוקת דולרים (כזכור היום יום ראשון, ומעבודת הקודש של חלוקת הדולרים שליחות מצוה לצדקה לא נגרע). חלוקת הדולרים התקיימה במהירות יחסית וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לכל אחד

קודש אחרי כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כשכ"ק אדמו"ר שליט"א הגיע לשולחן ההתנועדות שהיה מכוסה במפה צחורה כבעת ההתנועדות, פנה אל הריל"ג ושאל היכן הסטענדער, הריל"ג הצביע על הכסא שהוכן שם (מפני שוועד המסדר סברו שהרבי יאמר השיחה בישיבה על הכסא כמו בעת ההתנועדות). הרבי שליט"א עשה תנועת תמיהה, הניח את הסדור ונשען קלות בשתי ידיו על השולחן. הרבי שליט"א הביט לרגע קטן על הקהל ומיד החל בשיחת הקודש, ה'ציור המלכותי' של הרבי שליט"א עומד מלוא קומתו על בימת ההתנועדות ומשמיע דברותיו הקדושות הוא מחזה נדיר בבית חיינו, מחזה שאי אפשר לתארו במילים כלל.

הרבי שליט"א הכריז בקול רם ובהטעמה בקול חוצב להבות אש שנשמע היטב בכל חלקי בית הכנסת "**פותחים בברכה** – **אָ גוט'ן יום־טוב!**" והציבור ענה אחריו "גוט יום טוב" ולאחר מכן חזר עוד פעמיים "**גוט יום־טוב!**" והציבור ענה בקול גדול פעם אחר פעם... ואז פתח הרבי שליט"א בשיחה עצמה. בתחילה אמר כי דווקא היום מתאים לפתוח בברכה ('גוט יום טוב') ג' פעמים, שהרי בתורה נאמר על חג הסוכות ג' פעמים לשון שמחה. מכאן עבר הרבי שליט"א לביאור ענין "חג האסיף".

כמו־כן דיבר אודות: עניינה ומעלתה של "אבן השתייה" שבקודש הקדשים, מושג ה'אושפיזין' בכלל (המושג של אורח ביחס ל"בעל הבית האמתי" – הקב"ה) בעבודת ה', והאושפיזין המיוחד ביום זה – אברהם אבינו והבעש"ט. עם סיום השיחה חזר הרבי והכריז "**גוט יום־טוב**" שלש פעמים, ולאחר מכן התחיל בעצמו את ניגון ההקפות לאביו, וכל הקהל העצום, שבמשך השיחה נתעלה אל אוירת החג, קדושתו ושמחתו – הצטרף לשירה בהתלהבות. כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא מבית המדרש תוך שהוא מורה בידי הקדושות להגביר השירה.

כעת החל הגוש הגדול של הקהל לנוע; פה ושם נוצרו חבורות של 'חזרה' על שיחת הקודש, אחרים מיהרו להתחיל את השמחה ולצאת בריקוד ואילו המוני האורחים מיהרו לעבר הסוכה הגדולה שבחצר, לקראת המעמד המיוחד מידי שנה בלילה זה – הברכה לאורחים. ואכן כמה דקות אחרי השיחה הקדושה בבית הכנסת כבר נראה הרבי שליט"א יוצא לעבר הסוכה. הרבי יצא מהפתח הראשי של 770 כשבידו הסידור (עוד חידוש של השנה...), בתוך הסוכה עלה על מדרגות מיוחדות שהוכנסו לשם כך, כשלידו עומדים חברי הוועד של הכנסת אורחים – ר' כתריאל קסטל, ר' צבי הירש קרינסקי, ור' שלום הורביץ (שמונו מאחר שמהרב משה ירוסלבסקי נבצר להגיע בשנה זו).

מעלת השנה "נפלאות, בכל מכל כל",
והקשר בין השניים: האושפיזין נותנים
כח ש"נפלאות" לא יהיו עוד פלא אלא
'בעל שם'סקע' הנהגה קבועה, עם בוא

הפתיחה היתה כבבית הכנסת – "פּוֹתְחִין
בברכה, אַ גוט'ן יום-טוב!" הרבי הוסיף
דברים בעניין "חג האסיף", הזכיר את
מעלת ה"אושפיזין" של הלילה, את

הגאולה השלימה. את סיום השיחה, אמר הרבי בעיניים עצומות.

כאשר ירד הרבי שליט"א מהמדרגות לכיוון היציאה, פנה לעבר המזכיר ר' בנימין קליין ושאל היכן האברכים הנ"ל חברי הוועד (באמרו: "וואו זיינען די יונגעלייט?"). בדוחק הגדול ששרר שם באותם דקות לא היה קל להם לפלס דרך, והרבי שליט"א עמד רגע ארוך והמתין להם, כשהגיעו ליד הרבי שליט"א חיך לעברם והורה להם ללכת לפניו בתור מכניסי האורחים...

בסוכה החלו להתארגן לסעודת יום-טוב, בבית הכנסת המשיכו ה'חזרה' והריקודים, ולאט לאט התפזר הקהל לסעודת חג, כשלאחריה נאסף שוב ("חג האסיף"...). בפירת הרחובות קינגסטון מונטגומרי לשמחת בית השואבה. הריקודים נמשכו ברציפות כל הלילה, רק הקהל מתחלף, כיון שמפעם לפעם פונים לסוכה הגדולה לאמירת "לחיים", או לסוכות אחרות ברחבי השכונה 'לחטוף' בין ריקוד לריקוד פארבריינגען עם זקני החסידים ועם המשפיעים, תושבי המקום או האורחים. כך או כך – "לא טעמנו טעם שינה בעינינו"...

יום שני, ט"ו תשרי - א' דחג הסוכות

בשעה שהלילה הולך ונמוג והשחר הולך ומפציע, מתחילים לנוע לכיוון 770. לאט

לאט משתרך תור ארוך. הפעם לקבל מספרים לתור של הברכה על ארבעת המינים של הרבי. צופים שבשעה שמונה בבוקר לערך יברך הרבי בעצמו על הלולב ואחר כך ימסור את הלולב ואתרוג לציבור, וכדי שהציבור לא יצטרך לעמוד בתור שעות ארוכות מכינים מספרים ובעל המספר יכול לשוב מאוחר יותר, וכאשר יגיע תורו יציג את המספר ויכנס לשורה. חיש מהר חולקו אלפיים מספרים (בהערכה שזה מספר האנשים שיספיק לברך עד שהלולב יחזור אל הרבי ל"הלל") והכל מצפים ללולב של הרבי.

בשמונה בבוקר יצא הרבי מהפתח הראשי של 770 חגור בגארטל, כשבידו הקדושה הלולב והאתרוג, ונכנס לסוכתו שבחצר לברכת הלולב. ליד הסוכה נעמד ר' מאיר האַרליג המחזיק כבר שנים רבות בזכות זו, לקבל את ד' המינים מהרבי שליט"א ולהחזיק אותן עבור הציבור.

עד כאן, דברים שבעיקרם חוזרים על עצמן ביום הראשון של סוכות מדי שנה בשנה. וכעת באה ההפתעה הגדולה: אחרי כעשר דקות נפתחה דלת הסוכה. ואם מידי שנה בשנה מונחים הלולב ואתרוג על השולחן, ור' מאיר האַרליג לוקח אותם לסוכה הקטנה הבנויה בקצה סוכת הקהל במיוחד לצורך הברכה על ד' המינים של כ"ק אדמו"ר שליט"א - הרי הפעם עמד הרבי שליט"א כשאוחז

מרחשות "אמן" ו"ברוך הוא וברוך שמו"
אחרי כל ברכה.

התרגשות הקהלה היתה עצומה, השמועה
התפשטה עד מהרה ורחובות השכונה
מלאו באנשים שנהרו בהמוניהם לכיוון
בית חיינו, כל אדם נוסף שנעמד בתור
רק שאל האם אכן השמועה נכונה. אי
אפשר לתאר את הכובד־ראש והרצינות
שאחזה בקהל במשך ההמתנה בתור,
לברך על ד' המינים של הרבי שליט"א
כשעיני הקודש מביטות בך, ורק בך...
רבים מהתמימים ואנ"ש שכבר ברכו,
עמדו בכל פינות בית הכנסת והסוכה
הגדולה, וכולם דנים בנושא בהתרגשות
עצומה, משתוממים, מחשים, אף אחד
לא מבין אבל אף אחד גם לא שואל...
מתחילים להפנים שהשנה הזו היא שנה
של 'נפלאות בכל' באופן של פלא על
פלא... זקני החסידים נזכרים שהפעם
האחרונה שהרבי עצמו נכח בעת ברכת
הקהל על הד' מינים היתה בשנת
תשכ"ד, אף כי באופן אחר לגמרי - אז
ישב הרבי בסוכה והביט בספר ורק מידי
פעם הביט במברך, ואילו כאן הרבי עומד
ומביט ובוחן כליות ולב...

ההתרגשות העצומה וחרדת הקודש
שאחזה בכל מי שעמד מול הקודש לברך
על ארבעת המינים של כ"ק אדמו"ר
שליט"א גרמה לכמה מהמברכים
לבלבל, והרבי שליט"א תיקן כמה וכמה
מהם:

את הד' מינים בידי הקדושות. ר' מאיר
הארליג כבר התכוון לקחת אותם מידי
הרבי שליט"א, והנה הרבי שליט"א
שואל: "היכן המקום של הציבור?". מיד
הבינו שמשוהו עומד להתרחש, והמזכיר
ר' יהודה ליב גרונר נחפז לסוכה של הרבי.
וכאן הודיע הרבי שליט"א את החידוש
הגדול המפתיע והמיוחד במינו: **"וואו
בענטשט דער עולם? איך וויל זען דעם
עולם בענטשן דעם ערשטן טאָג..."**
[היכן מברכים הקהלה? ברצוני לראות
את הקהלה מברך ביום הראשון...]. הרב
גרונר פנה להראות את המקום בו הציבור
מברך, והרבי שליט"א צעד לשם כשבידו
הלולב והאתרוג. חיש מהר פונתה
הדרך לאורך הסוכה הגדולה עד הסוכה
הקטנה המיוחדת לברכה; הרבי שליט"א
נכנס לתוכה, הביט על השולחן ושאל
האם זהו השולחן שעלידו מברכים,
ומשנענה בחיוב הניח שם את ד' המינים.
בתחילה ברכו חברי המזכירות ואחריהם
הקהל החל לזרום... תחילה לקחו את ד'
המינים מהשולחן או מסרו איש לרעהו
אך כעבור כמה דקות התעשת ר' מאיר
הארליג ונטל את חזקתו לתת לעולם
את הלולב והאתרוג כמידי שנה. כ"ק
אדמו"ר שליט"א עמד בפינת הסוכה
הקטנה נשען על הכותל משמאלו ונשען
ביד ימינו על משענת של כסא פשוט
ממתכת, שהובא לשם זמן־מה לאחר
תחילת התור. הרבי שליט"א הביט על כל
אחד ואחד מקהל המברכים ושפתותיו

* א' שכח לומר "שהחיינו" והרבי שליט"א הזכיר לו.

* א' הרים את האתרוג הפוך והרבי שליט"א סימן לו להפוך.

• א' לקח תחילה את האתרוג, והרבי שליט"א העיר לו כי קודם יש לקחת את הלולב.

• א' האורחים, 'מתקרב' שעדיין קשה לו לקרוא אמר את הברכות לאט, והרבי שליט"א סייע לו כשאומר אתו מילה במילה מהסידור.

• לכמה 'מתקרבים' שאמירת הברכה היתה בשבילם מאמץ גדול, חייך הרבי שליט"א כאשר סייעו ובירכם "גוט יום טוב". כן אמר "גוט יום טוב" לכמה מזקני החסידים והיו חיוכים מיוחדים לעבר ר' זלמן יפה ממנצ'סטר, ר' גרשון יעקבסאָהן עורך ה"אלגעמיינער", הד"ר פעלדמאן ועוד.

מעניין לציין שבמשך הזמן שהתור עבר מול הרבי שליט"א היו דקות שירד בהם גשם, אך מובן שאף אחד לא התייחס לעובדה זו יתר על המידה...

התור הארוך נע והזמן חולף. אחרי כשעה שאל ריל"ג את הרבי מתי תעריך תפילת שחרית והרבי אמר במפורש כי ברצונו לעמוד עד שכולם יברכו... מכך הבינו שהתפילה וודאי לא תהיה בשעה עשר... וכך חלפו להם השעות... לאט לאט זוכה

כל הציבור בזכות הנפלאה ומחוגי השעון נעים. כאשר האחרון בירך הורה השעון על השעה שתיים וחצי אחר הצהריים וזה אומר שהרבי שליט"א עמד בסוכה להביט בכל אחד ואחד מהמברכים כמעט שש וחצי שעות(!). רק אחרי שהאחרון סיים לקח הרבי שליט"א את הלולב והאתרוג, יצא מהסוכה הקטנה וצעד לאורך הסוכה הגדולה בחזרה לחדרו תוך שהוא מעודד את שירת הקהל.

כאשר נכנס הרבי שליט"א לבית הכנסת היתה השעה שלוש אחר הצהריים ונודע שהתפילות שחרית, מוסף ומנחה יתקיימו זו אחר זו ללא הפסק...

כאמור כמה דקות לאחר השעה שלוש אחר הצהריים, נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית הכנסת כשבידו - שלא כרגיל - הלולב והאתרוג, כיון שבדרך כלל הם נשארים עבור הציבור עד "הלל", אך הרי הפעם כולם כבר בירכו. כשהגיע הרבי שליט"א למקומו הניח את הד' מינים על גבי הסטנדר והריל"ג הניח את הסידור והתהלים.

בתפילה היו ניגונים והרבי עודד (ב"שים שלום" שבחזרת הש"ץ של שחרית, סימן בידו הקדושה עוד טרם החל החזן לשיר).

עם סיום חזרת הש"ץ לקראת הלל, לקח הרבי את הלולב והחל לסדר את שלשת הכריכות האוגדות את ההדסים

והערבות. הרבי הפך וסידר אותן מצד לצד, ועבודת הקודש של הכנה זו נמשכה יותר מעשר דקות, ויהי לפלא... (בתוך שאר ענייני תשרי המופלא...)

ועוד שינוי של השנה: בשני ימי החג ובימי חול המועד היתה קריאת התורה על הבימה הנמוכה שעמדה סמוך לארון הקודש (כמו שני וחמישי של כל ימות השנה), ואת בימה זו הקיף כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"הושענות" כשאחריו צועדים רק כעשרים איש מזקני החסידים, ואילו הציבור הגדול בלי עין הרע הקיף בבימה הגדולה באמצע בית הכנסת כרגיל וגם לשם הובא ספר תורה. כאשר סיים הרבי שליט"א את ההקפה, חזר ועלה לבימתו ובמשך דקות ארוכות עמד והביט במבט מיוחד בציבור שהקיף את הבימה. רק לאחר שכל הציבור סיים את ההקפה, הסתובב הרבי שליט"א בחזרה כשפניו לכותל ורמז להתחיל לשיר "הושיעה את עמך".

כאמור, קריאת התורה היתה על הבימה שלידי ארון הקודש. כ"ק אדמו"ר שליט"א עלה למפטיר, כנהוג, והפעם היתה אמירת ההפטרה בקול רם יחסית. בסיום תפילת מוסף ירד הרבי ממקומו לסטענדר השני כרגיל בברכת כהנים, ובסיום הברכת כהנים הודה להם הרבי שליט"א כמנהגו באומרם לכל אחד ואחד מהם "יישר כח הן", ולפני 'עלינו' חזר הרבי שליט"א למקומו. בסיום הקדיש

שאחר תהלים פנה הרבי שליט"א לשמאלו וסימן שימישכו מיד לתפילת מנחה, הרבי שליט"א התחיל לומר הקורבנות שקודם מנחה ביחד עם כל הקהל ומיד התחיל הש"ץ תפילת מנחה. לאחר התפילה המתין כ"ק אדמו"ר שליט"א להכרזת הגבאי על זמן תפילת מעריב ויצא מבית הכנסת. כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לגן עדן התחתון עמד שם ר' מאיר הארליג, הרבי שליט"א פנה אליו בשאלה ס'איז נאך דאָ אזוינע וואָס האָבן ניט געבענטשט? ... [ישנם עדיין כאלו שלא ברכו?...] ר' מאיר השיב בשלילה והרבי שליט"א נכנס לחדרו הקדוש.

ליל ב' דחג הסוכות

גם היום לאחר תפילת מעריב עבר הרבי שליט"א את הגשר המיוחד, וניגש למקום ההתוועדות לשאת את שיחת הקודש. הרבי שליט"א ניגש לסטענדער, הביט לצדדים לרגעים מספר, ומיד פתח בשיחת הקודש. השיחה נאמרה בטון נמוך יותר מליל אמש, והיה קשה מאד לשמוע. לקראת סיום השיחה הזכיר הרבי שוב שסימנה של השנה היא שנת "תהא שנת נפלאות בה", ומכאן ועד סיום השיחה דיבר בעיניים עצומות. כמובן וגם פשוט לאחרי כל הגילויים הנפלאים שזכינו להם בימים האחרונים נערכה גם הלילה שמחת בית השואבה בחוצות קריה.

יום שלישי ט"ז תשרי - ב' דחג הסוכות

בשעה שמונה בבוקר יצא הרבי שליט"א לסוכתו לברך על הד' מינים, כעבור חמש דקות נפתחה הדלת ור' מאיר הארליג נכנס לסוכת הרבי שליט"א לקחת את הד' מינים עבור הקהל, והרבי שליט"א אמר לו כרגיל "מתנה על מנת להחזיר". הרבי שליט"א נכנס לשחרית כרגיל, לקראת 'מודים' ר' מאיר הארליג הניח את הד' מינים על הסטענדער, והרבי שליט"א הודה לו בהנהון ראש. לקראת הלל נטל כ"ק אדמו"ר שליט"א את הלולב ובחן אותו משך זמן, לאחר מכן קרא לריל"ג והורה להביא מחדרו הקדוש את הלולב השני, והנ"ל רץ והביאם לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

מוצאי יו"ט ראשון דחג הסוכות

לאחר תפילת מעריב והבדלה שנערכה על-ידי הרב קעלער בסוכה שעל יד החלונות בזוית הדרומית-מערבית של בית המדרש, התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן 'ושמחת' על בימתו, והחל לצעוד על הגשר המיוחד לכיוון בימת ההתוועדויות, שם היה מונח הסטענדער של השיחות. כשהגיע כ"ק אדמו"ר שליט"א למקומו, הניח את הסידור והחל לעודד בחוזקה בשני ידיו לסירוגין את שירת הקהל שהלכה וגברה. בלילה זה עמד מחוץ ל770 מסך ודיאיו בו צפה

קהל גדול שהתקשה להיכנס לבית המדרש, וכן מי שהיה מעונין לשמוע את שיחת הקודש על-ידי הרמקול. כפי הוראותיו של הרבי שליט"א בכגון זה - לא היה מיקרופון גלוי על הסטענדער של הרבי שליט"א, והמיקרופון הנסתר נועד אך ורק למאזינים על-ידי השידורים ולעומדים בחוץ.

בין הדברים בשיחה הזכיר הרבי שליט"א את הניגון "האדרת והאמונה" בניגון

**לאחד השלוחים שעבר
עם בתו הקטנה אמר כ"ק
אדמו"ר שליט"א כשחיוך
על פניו: "אויכעט אַ שליח"
[גם-כן שליח...] ונתן לה
דולר לצדקה**

ההמנון הצרפתי ואמר על-כך שזהו 'שיר מיוחד'. כשסיים הרבי שליט"א את השיחה לא החל לנגן את ניגון ההקפות כבימים הראשונים, והקהל החל לנגן את "האדרת והאמונה", בקשר עם דברי הרבי שליט"א, ולאחר שיצא הרבי שליט"א מבית המדרש המשיכו הריקודים ומשם נמשכו לרחובה של עיר בפנית קינגסטון ומונטגומרי. הריקודים נמשכו בשטורעם אדיר במשך כל הלילה בליווי תזמורתו

של ר' אליהו שיחי' ליפסקער, ואפילו הגשם הסוחף שירד במשך כל הלילה, לא פגם בעוצמת הריקודים, שהמשיכו עד אור הבוקר ממש.

יום רביעי, י"ז תשרי - א' דחול המועד סוכות

לאחר שיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לנטילת לולב בסוכה בחצר, מסר את הד' מינים לר' מאיר הארליג באומרו "מתנה על מנת להחזיר".

לפני ה'הלל' נטל כ"ק אדמו"ר שליט"א את הלולב, ולאחר מכן - למרבה הפלא - נטל את האתרוג וצירפו ללולב וכך המשיך לאחזם יחד בכל משך זמן ה'הלל'. הדבר גרם להתרגשות וסערה רבתי, כיון שכזכור לכולם היתה ההנהגה כזו בשנת ההקהלתש"ח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ביאר אז בשיחתו הקדושה ששינוי הנהגתו מהרגיל קשור עם תוכן העניין ד'הקהל', והקהל כולו היה מסוקרן לדעת כעת את פשר הדבר, ויהי לפלא (בתוך שאר דברי הפלא של 'נפלאות בכל'...)

לאחר התפילה נשמעה הכרזת הגבאי הרב זאב כץ שעורר את הקהל בנוגע למבצע ד' מינים וזמן מנחה. כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא את בית הכנסת כשד' המינים בידו. זמן קצר לאחר מכן נכנס ר' מאיר הארליג לחדרו הק' לקחת הד' מינים עבור אלו שעדיין לא ברכו.

בהמשך היום התקיימה ב770 ה'ועידה

העולמית הט"ל של צעירי אגודת חב"ד, שהיתה גם כן מעין קבלת פנים להמוני האורחים שיחיו שהגיעו מכל קצווי תבל לבית חיינו. כרגיל, במהלך הועידה דברו נואמים שונים שנתנו סקירה כוללת על הפעילות של ליובאוויטש בעולם בשנה האחרונה, בפרט בנוגע לתקנת הרמב"ם (שהשנה בהשגחה פרטית מופלאה נופל סיום הרמב"ם ביום שמחת-תורה - 'גמרה של תורה'), הקהלת קהילות, וכמובן וגם פשוט - העניין העיקרי שבוער בלבבות אנ"ש והתמימים באופן מיוחד ובפרט בתקופה הכי אחרונה: הפצת הבשורה והנבואה ש"הנה זה (משיח) בא", ו"אָט אָט קומט משיח" בשנת 'נפלאות - בכל מכל כל (בגימטריא "קבץ")' בהיקף הכי גדול.

את הכינוס הנחה בחיות רבה כהרגלו הרב שמואל מנחם מענדל בוטמאן, ר' יואל כהן חזר על 'דבר מלכות', ולאחר מכן נשאו דברים נואמים שונים כרבני השכונה והרב שניאור זלמן גוראריה. בשעה שלוש ורבע נכנס הרבי שליט"א למנחה ובתום התפילה נמשכה הועידה, את הועידה חתם יו"ר צאגו"ח ר' דוד ראסקין בדברים נרגשים על המשך הפעילות מתוך ציפיה לביאת משיח מיד ממש.

כעשרים דקות לפני השעה שמונה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב תוך שהוא מעודד את שירת ניגון הקפות

ולאחריו דברו נואמים שונים.

למרות הגשמים השוטפים התקיימה היום שמחת בית השואבה ברחובות קריה ועשרות תמימים רקדו בשמחה עצומה עד אור הבוקר ממש, לקול שירת הבעל מנגן החסידי ר' אברהם פריד.

יום חמישי ח"י תשרי - ב' דחול המועד סוכות

הרבי שליט"א יצא מחדרו הקדוש עם הד' מינים לסוכתו בשעה תשע לערך, מספר דקות לאחר מכן נכנס ר' מאיר שיחי' הארליג, ולקח הד' מינים עבור הקהל והרבי שליט"א אמר לו "מתנה על מנת להחזיר". בעקבות הגשמים העזים, התור לברכה על הד' מינים של הרבי שליט"א, יצא היום מתוך בית הכנסת הגדול.

ב'הלל' נהג הרבי שליט"א כהרגלו בנוגע לאחיזת האתרוג רק בעת הנענועים (ודלא כאתמול). בתום התפילה נשמעה הכרזת הגבאי על כינוס חירום מיוחד שיתקיים ברחובה של עיר בעקבות המאורעות המבהילים בשכונה לאחרונה בנוגע לשחורים וכו', העצרת התקיימה על שדרת איסטערן פארקוויי שנחסמה ע"י המשטרה, ובתום עצרת המחאה החלה הצעדה. בראש הצעדה צעדו הגברים לולביהם ואתרוגיהם בידיהם, ואחריהם צעדו הנשים מובילות עגלות תינוק, המחזה היה מעניין מאד בתקוה

לאביו ז"ל. באמצע הקדיש שבתחילת התפילה (לפני "ברכו") פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לריל"ג, וסימן בידו הקדושה את הסימן הידוע דחלוקת דולרים. בסיום התפילה ניגש כ"ק אדמו"ר שליט"א לסטענדר המיועד לאמירת השיחות שעמד כרגיל בקצה בימת התפילה, ופתח בדברות קודש. שיחת הקודש ארכה כעשרים דקות, ורובה נאמרה כשעיניו הקדושות עצומות בחזקה. הרבי שליט"א דיבר על האושפיז דיום זה - כ"ק אדמו"ר האמצעי, אודות סגנון תורתו באופן של הרחבה עצומה וכו'.

בתום שיחת הקודש ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א לסטענדר של חלוקת דולרים שעומד על יד בימת התפילה, וחילק בידו הקדושה לכל אחד ואחד מהקהל העצום שטר של דולר לצדקה. בסיום החלוקה הכניס הרבי שליט"א בתוך סידורו ב' דולרים, חילק לעוד כמה וכמה 'אובדים ונדחים' שהגיעו בסוף, ויצא במהירות מבית הכנסת תוך שמעודד שירת 'ושמחת'. לאחר תפילת מעריב וחלוקת הדולרים התקיימה ההתוועדות השנתית של המוסד הקדוש 'מרכז לענייני חינוך', ההתוועדות התקיימה בבית הכנסת ולא בסוכה כמתוכנן בעקבות הגשם השוטף שלא פסק כל הלילה. את הוועידה הנחה הרב שמואל דוד הלוי רייטשיק. בתחילה כובד לדבר ראש המזכירות ויו"ר המל"ח הרחמ"א חודוקוב, שכדרכו דיבר בשטרעם גדול, ובחיות נעורים נפלאה,

שיפעול פעולתו על השלטונות להגביר את השמירה וכו'.

לערוך בשעה שתיים התחיל בבית הכנסת הגדול ה'ראלי' לחיילי צבאות ה', כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס בשעה שלוש ורבע לתפילת מנחה. הילדים התפללו מתוך שירה וזמרה, כרגיל בכל כינוסי הילדים בהשתתפות הרבי שליט"א, אחרי הקדיש אמרו נציגי הילדים את י"ב הפסוקים. הרבי שליט"א הביט בכל אחד מהילדים במבט מיוחד וניכר היה נחת רוח מיוחד על פניו הקדושות, בסיום י"ב הפסוקים הכריז אחד הילדים "יחי אדוננו מורנו ורבינו" ובהמשך לזה ניגנו הניגון "ווי וואַנט משיח נאו", והרבי שליט"א עודד את שירת הילדים בתנועות חזקות מאד בידו הקדושה. לאחר שהמנחה הכין את הילדים לשמיעת דברות הקודש, פתח הרבי שליט"א בשיחת קודש מיוחדת לחיילי צבאות ה', את השיחה תרגם בתמציתיות הרב שלום בער העכט. לאחר תרגום שיחה הא' נשא הרבי שליט"א שיחת קודש נוספת באוזני הילדים, וגם היא תורגמה על-ידי הנ"ל. לאחר מכן הורה הרבי שליט"א שינגנו ב' ניגונים, א' - הקשור עם הגאולה, וניגון ב' - 'נייעט נייעט ניקאוואַ'.

לאחר מכן ירד הרבי שליט"א מבימתו על מנת לחלק חבילות עם מטבעות לצדקה עבור הילדים, ובתחילה חילק

מטבעות לצדקה לצוות הצילום שצילם את המעמד. לאחר מכן פצח החזן הידוע המלווה את כינוסי הילדים וההתוועדויות בחצרות קדשנו ר' משה טעלישבסקי בשירת 'שישו ושמחו בשמחת הגאולה' בעידודו הנמרץ של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ולאחר מכן ניגנו הניגון 'נייעט נייעט ניקאוואַ', ותוך כדי שירת הניגון החל הרבי מחלק את חבילות המטבעות למדריכים על מנת שיחלקום לילדים.

תוך כדי שיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א את בית הכנסת החל פתאום המנחה הרב שמעון העכט לברך את כ"ק אדמו"ר שליט"א בשם כל הילדים, והרבי שליט"א החל לצעוד לאיטו כשהוא מאזין לברכות, וכשסיים הנ"ל לברך - ניגנו הכל שוב פעם הניגון 'נייעט נייעט ניקאוואַ' וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד השירה בפנים מאירות במיוחד, בצאת הרבי שליט"א את בית הכנסת עמד הילד מנחם מענדל שיחי' פלס ונפנף לכ"ק אדמו"ר שליט"א לשלום, כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש לכיוונו, הושיט לו את ידו הקדושה בחיוך רחב ולחץ את ידו הקטנה של הילד.

זמן־מה אחר שנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הקודש, נקרא ר' דוד ראסקין אל הקודש פנימה וכ"ק אדמו"ר שליט"א מסר לו את הלולב השני (שהשתמש בו בימים האחרונים) וחבילת הדסים, והורה לו לאגוד עם

הלולב ל"ג הדסים חדשים ולהשאיר שלושה הדסים מההדסים הקודמים. ר' דוד נכנס עם הד' מינים לסוכתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בחצר סעווען סעווענטי ואגד שם את הד' מינים, כשהחזיר הנ"ל לרבי שליט"א את הד' מינים הודה לו הרבי שליט"א ב'ישר כח'.

לקראת תפילת מעריב התפשטה השמועה שהיום אחר תפילת מעריב יחלק הרבי שליט"א לעקאה עבור אלו שלא הספיקו לקבל בערב יום כיפור, שמועה זו גרמה לנהירה המונית של קהל עצום לבית חיינו. לקראת התפילה תפסו רבים מקומות טובים לשמיעת השיחה בתוך בית הכנסת, ולעומתם העדיפו רבים אחרים לתפוס מקומות בתורים לחלוקת הלעקאה מחוץ לבית הכנסת, והאזינו לשיחת הקודש על-ידי מערכת ההגברה. בשעת כניסת כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית הכנסת, בית הכנסת היה מלא באופן מיוחד הן מקהל ההמונים שזרם לבית-חיינו בכל ערב מכל רחבי ניו־יארק כדי לשמוע את שיחת הקודש של הרבי שליט"א, והן מהקהל עצום שהגיע היום באופן מיוחד לחלוקת הלעקאה.

לתפילת מעריב נכנס הרבי שליט"א בשעה שבע וחצי תוך שמעודד את שירת הקהל "ימין ה'" (בשייכות עם האושפיז דהיום - כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק'). בתום התפילה הכריז הגבאי "א' גוט'ן

מועד", והכריז אשר מטעם המזכירות מודיעים שחלוקת לעקאה עלידי הרבי שליט"א - רק עבור אלו שלא קבלו - תתקיים בגן-עדן התחתון, ליד היכל קודשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א. אחר כך ניגש הרבי שליט"א לסטענדר השני ונשא את שיחת הקודש, בסיום השיחה ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א לסטענדר של חלוקת הדולרים וחילק בידו הקדושה במשך כשעה, ובסיום החלוקה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א את בית הכנסת תוך שמעודד בידו הקדושה שירת הניגון 'שובה'.

כעבור שתי דקות יצא הרבי שליט"א מהיכל קודשו, נעמד ליד הפתח וחילק בידו הקדושה לכל אחד ואחד חתיכת לעקאה מעוטף בדולר בתוך פלסטיק (כרגיל לאחרונה), תוך שמברך כל אחד "שנה טובה ומתוקה", הלילה באופן מיוחד התקיימה שמחת בית השואבה ברוב פאר והדר, (מכיוון שלא ירד גשם) וקהל עצום זרם מכל רחבי ניו־יארק ליטול חלק בשמחה הגדולה של שמחת בית השואבה בקראון הייטס, בין ריקוד לריקוד הקרינו וידאו מכ"ק אדמו"ר שליט"א וקהל האלפים עמד ברחובה של עיר וצפה בעניין רב במראות הקודש.

ליל שבת קודש - כ' תשרי, ד' דחול המועד סוכות

באה שבת. בית הכנסת חזר וקיבל את המראה של הימים הראשונים ובמקום

שעת תפילת מנחה החזירה את הציבור ל770 ומיד אחריה נתפסו מקומות לשיחת הקודש של הלילה, ליל הושענא רבה. כמו במוצאי החג – בבית הכנסת הגדול אין רמקול בפרהסיא, אבל הבדלה נערכת בסוכה שצמודה לחלון, ולאחריה הדברים של הרבי שליט"א מועברים ומשודרים לכל העולם וכמו־כן הועמד מחוץ לסעווען סעווענטי מסך וידאו, ששידר את המתרחש בתוך בית הכנסת.

השיחה עצמה היתה רצופה ביטויים מופלאים, של התעוררות לנצל את הלילה לשמחה גדולה. הרבי אמר בין השאר, כי יש להוסיף בשמחה מיום ליום עד ששמחת שבת בראשית תהיה גדולה יותר מזו של שמיני־עצרת ושמחת־תורה, ומכיוון ש"הנה זה בא" למה להמתין ואפשר להתחיל את השמחה הגדולה הזאת מיד... בין היתר אמר הרבי שליט"א שכל אחד ואחד יכול לקחת את ה'ברייטקייט' שבתואר 'אדמו"ר'!... בהמשך דובר על אושפיזין של היום, ובתוך הדברים על מעלתו של אדמו"ר מהורש"ב נ"ע מייסד תומכי תמימים, וההוראה היתה לייסד מחלקות חדשות של תומכי תמימים בכל רחבי תבל.

הדברים ארכו יותר מחצי שעה וכאמור היו הרבה ביטויים נפלאים. בצאת כ"ק אדמו"ר שליט"א את בית הכנסת פרצו ריקודי שמחה אדירים שפרצו גם לרחובה של עיר.

בו יושב הרבי בהתוועדות הועמד הן הסטענדר. גם היום התחילו בניגון לפני השיחה וכאשר עבר הרבי שליט"א את הגשר והגיע למקומו, פתח מיד את שיחת הקודש כשהוא מזכיר את ברכת החג "ושמחת בחגך". הרבי שליט"א האריך בעניין "הליכות עולם", שהעולם צריך להתנהג לפי ההלכה, ועמד על נושא התשובות ההלכתיות לבעיות חדשות המתעוררות בעולם כדוגמת האפשרות של טיסה לירח וההנהגה שם. בהמשך הדברים הזכיר הרבי את האושפיז דיום זה - כ"ק אדמו"ר מהור"ש - ותבע שכל הפעולות יהיו באופן ד'מלכתחילה אריבער'. בתום שיחת הקודש לאחר צאת כ"ק אדמו"ר שליט"א את בית הכנסת התיישבו רבים חבורות־חבורות לחזרה על שיחת הקודש, ולעומתם רבים יצאו לקיים את 'מצוות היום' שמחת בית השואבה בחוצות קריה.

יום שבת קודש

בתפילת שחרית, הלל ומוסף שילבו העוברים לפני התיבה ניגונים שמחים ושמחת הלילה הורגשה בתפילת היום (השינוי מבשאר ימי החג: בימת הקריאה עמדה באמצע בית הכנסת כרגיל ולא ליד ארון הקודש, שהרי בשבת אין אומרים "הושענות" ואין מקיפים את הבימה). מעניין לציין שהיום נכנס הרבי שליט"א כשהוא לבוש בטלית ישנה בגוון צהוב, קטנה יותר מהגודל הרגיל.

ליל הושענא רבה

רק סמוך לשעה אחת לפנות בוקר נפסקו הריקודים, והכל מיהרו לאמירת תהלים, כנהוג. זו היא, כידוע, אחת השעות בה 770 מלא במיוחד. שכן גם מי שבמשך החג שוהה במקום אחר – ואלה שיוצאים לשמחת־תורה ל"מבצעים" – נוכחים כעת. ואכן, כל החצר וכל המעברים היו מלאים עד אפס מקום.

הרבי שליט"א עצמו נכנס לבית הכנסת במועד הקבוע ומיד התחילו באמירת תהלים. שינוי של השנה: הרבי שליט"א אמר מתוך "תיקון" לליל הושענא רבה – ישן מאוד מכורך בכריכה שחורה – שמכיל תהלים ולא מתוך ספר תהלים כרגיל. הרבי שליט"א הרכיב את משקפיו ונשאר אתם עד סיום התהלים, ויצוין גם שהרבי שליט"א עמד על רגליו כל משך זמן אמירת תהלים. בשעה עשרים לשלוש יצא הרבי שליט"א את בית הכנסת כשהוא מעודד את שירת הניגון 'דידן נצח', לפי המנהג – שהוזכר בשיחת הקודש היום – חילקו הגבאים שיחיו תפוח בדבש לכל אחד ואחד. כבר בלילה זה עמלו רבים מתלמידי התמימים על הכנת בית הכנסת ל'הקפות' מחר בערב, בכל פינה נראו בחורים, בונים פירמידות מנסרים פלטות עץ וכד'. על פיצוץ קודשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחתו הערב נמשכו הריקודים והשמחה עד אור הבוקר בניצוחו של

ר' ישראל שם־טוב המארגן של שמחת בית השואבה.

יום ראשון כ"א תשרי הושענא רבה

בבוקר ניתן היה להבחין באורחים חדשים שהגיעו במיוחד לשמיני־עצרת ושמחת־תורה. אפילו מארץ ישראל המריאו במוצאי שבת וה'פנים חדשות' מוסיפים שמחה ותכונה לקראת הימים הגדולים של שמיני־עצרת ושמחת־

תורה.

הצהריים) בבית הכנסת הקטן למעלה כי בית הכנסת הגדול כבר היה ערוך להקפות ונסגר עד כניסת החג. בסעווען סעווענטי נודע שכ"ק אדמו"ר שליט"א חפץ לנסוע היום לאהל הקדוש (הנהגה בלתי רגילה כלל - הפעם היחידה שנסע הרבי שליט"א בחול המועד לאהל הייתה בהושענא רבה תשי"א!), אך מסיבות שונות לא יצא הדבר אל הפועל.

ובכל זאת, בית הכנסת וסביבותיו המו אדם גם בשעות שבינתיים. בין השאר בגלל התורים המיוחדים לנשים בנות וטף לברך היום על הלולב של הרבי.

ליל שמיני עצרת

עם כניסת החג נפתחו דלתות בית הכנסת, וקהל ההמונים זרם פנימה כשכל אחד מהאלפים ממחר לפינה ש'תפס' לעצמו מראש. ואל מול המראה של ההצטופפות בכל פינה אפשרית לאורך ולגובה בית הכנסת אי אפשר שלא להתפעל מהמון העם כן ירבו. בערך בשבע וחצי נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לקול שירה אדירה של ניגון שמח (זה ששרים בו את המילים "כתיבה וחתימה טובה") שהלכה וגברה בדרכו של הרבי למקומו על הבימה המוגבהת שעל הבימה הקבועה. בהגיעו למקומו הניח הרבי את הסידור על הסטענדר, פנה לעבר הקהל השר בעוצמה ועודד את השירה ביתר שאת במשך רגע ארוך בידו הקדושה, בתנועות נמרצות ביותר.

לתפילת שחרית נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בזמן הקבוע בידו הקדושה הסידור בין דפי הסדור אגודת הערבות המיועדות ל'חביטה' וכן צילום מוגדל של נוסח ה'הושענות'. כנהוג לפני 'הלל' היום הסיר הרבי שליט"א הטבעות מעל הלולב. לפני ה'הושענות' ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א ממקומו הקבוע לסטענדר מיוחד שהוצב בסמיכות לעמוד הש"ץ ה'הושענות' וההקפות סביב הבימה התקיימו, בבימה הקטנה שליד ארון הקודש כך שהן ארכו פחות זמן ונערכו בזריזות יחסית.

אחרי התפילה הוכרז על חלוקת הלעקאח לאלו שעדיין לא קבלו וכאשר הכריזו על-כך - הוסיף הרבי שליט"א שיודיעו גם את המקום בו תיערך החלוקה. ואכן בשנה זו היה שינוי במקום החלוקה: החלוקה הייתה לא בפתח הסוכה כרגיל אלא ליד היכל קדשו של הרבי.

התפילה הסתיימה בשעה שתיים עשרה לערך וכשעה אחר כך החלה החלוקה (וכרגיל לאחרונה, פרוסת הלעקאח נתונה בשקית ובה גם דולר לצדקה). היא נמשכה שעה ארוכה ואחר כך הייתה חלוקת שטרות לצדקה, כמו בערב ראש השנה ובערב חג הסוכות שחלו ביום ראשון. שתי חלוקות הללו נמשכו כשלוש שעות ותפילת מנחה התקיימה מאוחר יותר (קרוב לשעה ארבע אחר

זו הייתה ההקדמה לתפילה והפתיחה לשמחת הלילה, והיא הייתה ניכרת גם בתפילה עצמה, בעידוד השירה בקדיש.

אחרי התפילה הודיע הגבאי הרב פינסון כי ההקפות יהיו בשעה 9 וכי בסוכה הוכן קידוש עבור הקהל. הוא סיים ב"גוט יום טוב" מתנגן והרבי שליט"א הגיב בחיוך רחב ו... להפתעת הכל (ובהמשך לה"נפלאות בכל" שכבר הורגלנו בהם...), פתח בשיחת קודש. היא נמשכה כעשר דקות והיו בה, בין השאר, ברכות לפי סדר האל"ף-יב"ת.

הציבור התפעם מעצם השיחה בזמן זה, מהברכות המופלאות וגם מהמחזה של אמירת השיחה מעל הבימה המוגבהת. בבית הכנסת נכח קהל עצום בלי עין הרע, אך הרבי שליט"א דיבר בקול רם מאוד והדברים נשמעו היטב עד לחלקו המערבי של בית המדרש. הרבי שליט"א סיים בברכות לגאולה ונפלאות "בכל מכל כל", והתחיל את ניגון ההקפות לאביו ז"ל. הציבור הנדהם המשיך את השירה והרבי שליט"א יצא מבית הכנסת, כשבדרכו ממשיך לעודד את השירה. מיד אחר כך מיהרו לסוכה הגדולה או לסוכות סמוכות לה לקידוש ומשם בחזרה לבית הכנסת ל"הקפות". ובדרך, בין 'לחיים' וריצה בחזרה למקום, 'חוטפים' חזרה על השיחה הטריה.

כתוצאה מהפתיחה לפני ערבית, השיחה שלאחריה וה"לחיים" אחר כך, הרי כשנכנס הרבי שליט"א לבית הכנסת

הייתה השמחה גדולה ביותר. הקהל ניגנו בשטורעם אדיר הניגון "שובה ה' עד מתי" וכשהרבי הגיע למקומו הניח על הסטענדר את הדפים המצולמים של "אתה הראת" והפסוקים (אתם נכנס לבית הכנסת, ללא הסידור) ופנה לקהל, ובתנועות ידיו הקדושות המריץ להגביר את השירה. כאן היה לא רק עידוד לשיר אלא גם רמז לשרוק...

אחרי הקדמה מרוממת זו שהגביה את הקהל י' טפחים מעל הקרקע בניצוחו של הרבי שליט"א, החלו באמירת פסוקי "אתה הראת" כשהגבאי הרב זאב כץ מנצח על המעמד. כנהוג, אומרים את הפסוקים שלוש פעמים. בראשונה ובשלישית – הרבי אמר את הפסוק הראשון והאחרון. אחרי סיום כל פעם פנה הרבי לציבור והוא עצמו התחיל לשיר. בפעם הראשונה – ניגון ההקפות לאביו ובשניה ובשלישית – "זאָל שוין זיין די גאולה" (המנגינה, ללא המילים), בכל פעם הלכה השמחה וגברה בעידודו המלהיב והמופלא של הרבי שכאילו 'מכריח' גם את המיושב וה'קר' ביותר (אם משום מה נשאר אחד כזה אחרי לילות חג הסוכות...) לצאת מכליו ולהתעלות מעולמו הצר אל שמחת התורה.

אחרי אמירת הפסוקים בפעם השלישית כבר התחילו להתכונן להקפה הראשונה, כפי הסדר הרגיל, בשלב זה כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגש להקפה הראשונה על

הרבי שליט"א על הבימה המיוחדת לכך (מדובר כידוע בחידוש מבורך של השנים האחרונות, שמאפשר לראות את הרבי בשעת הריקוד מכל פינות בית הכנסת). הרבי חיבק את ספר התורה בחוזקה והתחיל לנגן את ניגון הקפות לאביו ז"ל, תוך כדי הניגון החל הרבי שליט"א לרקוד עם ספר התורה. הרבי הסתובב לכל הכיוונים כך שכל הנוכחים בבית הכנסת זכו לראות את המלך ביופיו ובהדרתו רוקד וספר התורה בידו.

חמשת ההקפות הבאות היו עוד חמש שליבות במעלה שמחת החג הזה. כשבכל אחת עודד הרבי את השירה, לפחות לקראת סיומה, בעוז ותעצומות.

וזה היה סדרן: בהקפה ב' כובדו חברי המזכירות ועוד כמה מנכבדי הציבור ושרו ניגון שמחה. ג' – ההקפה של האורחים מארץ ישראל. זו הייתה ההקפה הארוכה ביותר הלילה. שכן לאחר שבודדים מן האורחים הלכו אל הבימה, הורה הרבי לכמה נוספים שילכו גם הם (ביניהם סגן שר הביטחון מר עובדיה עלי) וניכר היה שרוצה שרבים מן האורחים ילכו. הללו אכן עשו כרצון הרבי, ועד מהרה התמלא כל השביל וכל שטח הבימה בקהל רב שעד שהגיע וחזר למקומו חלפו דקות ארוכות. ניגנו את הניגון – "וכל קרני רשעים אגדע", והרבי עודד במיוחד לעבר הבימה עליה רקדו עם ספר התורה. ד' – אורחים ממדינות

הבימה של קריאת התורה, רבים מקהל החסידים רצו כבר לכוון את פניהם לעבר בימת קריאת התורה לחזות בהקפה שם. אך כעת – להפתעת הכל, ושלא כרגיל בליל שמיני־עצרת – היסב הרבי שליט"א את פניו בחזרה ל'מזרח' ואמר את הפסוק "והיה זרעך . . . ופרצת". הציבור חזר במנגינה בה הרבי שליט"א אמר את הפסוק (כמו שאר הפסוקים) והרבי אמר את הפסוק בשנית וכך גם פעם שלישית.

לאחר מכן פנה הרבי שליט"א ולהפתעת הקהל התחיל את ניגון ההקפות לאביו ז"ל. השמחה הלכה וגברה והרקיעה שחקים. בינתיים התחילו להוציא את ספרי התורה וללכת אתם לבימה ואז התחיל הרבי שליט"א שוב, ולהפתעת כל הקהל – שהיו כבר מכוונים לכיוון בימת קריאת התורה – לנגן "ופרצת" וההתלהבות גדלה...

רק עכשיו החלו ההקפות. את ספר התורה מסר לרבי ר' יוסף יצחק גוטניק והרבי פנה ללכת להקפה (כידוע שלהקפה הראשונה והשביעית הולך הרבי שליט"א בעצמו). במתינות מסוימת צעד הרבי עד הבימה שבאמצע בית הכנסת, כשבדרך מתברכים מפי קדשו ומברכים אותו, מתאמצים לגעת קלות בספר תורה כדי לנשקו. אחרי שהקיף את הבימה ואמר את הפסוקים של ההקפה הראשונה, עלה

נוספות והניגון היה "שיבנה . . אידעלך שרייט - עד מתי!...". ו' - הטנקיסטים ומנהלי בתי חב"ד; וגם הקפה זו הייתה ארוכה במיוחד (אם כי לא כמו השלישית) ובחלק ממנה עמד הרבי שליט"א ללא שמעודד את השירה אלא מביט על הציבור, ובמיוחד על הרוקדים על הבימה, במבט שמיימי מיוחד במינו. הניגון היה השיר באנגלית שהפזמון החוזר שלו הוא "שלוחי אדוננו".

הגילויים של ה'הקפה השביעית'

כעת הגיעה ההקפה השביעית ושוב נוצרה תכונה לקראת ההקפה של הרבי. המעבר פונה והרב גוטניק מסר לרבי את ספר התורה, והרבי החל לצעוד לכיוון הבימה. פניו הקדושות האירו באותה שעה בצורה לא רגילה ובדרך הרעיף ברכות על כל מבקש. עם עלותו לבימה התחילו את ניגון ההקפות הרגיל והרבי שליט"א רקד כמה דקות, כאשר כל העת מסתובב מצד לצד ואותו צד שאליו פונה הרבי מגביר ומחזק את שירתו. הריקוד נמשך מספר דקות ואחר כך הרבי נעצר ודומה היה שההקפה מסתיימת, אך כאשר עוצמת השיר פחתה מעט - התחיל הרבי לנגן "ופרצת", והשמחה חזרה והתעצמה. לאחר מספר דקות של התעלות ושמחה הרבי התחיל ניגון נוסף - "נייעט נייעט", שהושר בעוצמה הולכת וגוברת.

מובן שריקודים וניגונים אלו הוציאו את הקהל מגדרו, ומכל העברים נשמעה שירה אדירה וכל מי שרק היה בו כח רקד על מקומו בשמחה אדירה...

כאשר הרבי ירד מהבימה נשמעו מכל הכיוונים השירה הברכה "יחי אדוננו מורנו ורבינו", שהרי ברגעים כאלו חוזרת ומתחדדת תחושת האושר על עצם הימצאותו של הרבי שליט"א בתוכנו ועל הזכות להיות כאן בשעות גדולות אלו...

עם שוב הרבי שליט"א למקומו, על הבימה שבמזרח, שרו "עלינו" (במנגינה המוכרת ממחנות הקיץ וה'ראַל'יס' של צבאות ה') וכן "אל תירא" ו"אך צדיקים", והרבי שליט"א עודד הרבה בידי הקדושות על גבי הסטענדר. לבסוף הכריז "גוט יום טוב" וטרם צאתו התחיל הרבי שליט"א שוב את הניגון הקפות לאביו ז"ל ויצא את בית הכנסת מותר אחריו קהל משולהב ומרוגש מעוצמת הגילויים שזכינו להם היום, הקהל העצום נסחף בשירה ובריקודים עוד זמן רב אחרי כן...

בסך הכל נמשכו ההקפות בלילה הראשון כשעתיים וחצי, יותר מהרגיל בשנים האחרונות.

יום שני, כ"ב תשרי שמיני־עצרת

שחרית של יום שמיני־עצרת התחילה גם היא אחרי הקדמה מלהיבה. בכניסתו

ליל שמחת־תורה

לתפילת מעריב נכנס הרבי שליט"א בשבע ורבע לערך, תוך שמעודד השירה בחוזקה בב' ידי הקדושות אלא שהקהל היה קטן (כי כאמור יצאו לבתי הכנסת השונים ברחבי העיר) ואלו שנכחו מספרים כי הם הרגישו שאינם יכולים 'לענות' במידה מספקת להתעוררות השמחה העצומה מצד הרבי... עם זאת מתפילת מעריב התחיל שוב פעם (בפעם המיידע־כמה בשנת 'נפלאות בכל') את ניגון ההקפות לאביו ז"ל...

כעת מיהרו להכין את בית המדרש להתוועדות הקבועה של ליל שמחת־תורה שאמורה הייתה להתחיל בעוד כשעה. המבוגרים שבציבור תפסו מבעוד מועד מקומות להתוועדות ליל שמחת־תורה, ואלו שיצאו לתהלכות החלו שבים טיפין־טיפין, כך שההולכים למקומות קרובים הספיקו להיות גם בהתחלת ההתוועדות (שגם בחיצוניות יש לה מראה נדיד – הקהל הקטן ובית הכנסת ערוך בעצם, להקפות ולא להתוועדות).

כמה דקות אחרי השעה 9 נכנס הרבי לבית הכנסת. תחילה הכריז שמי שטרם יצא ידי חובת קידוש יוציא את כל הציבור, והרב הירשל שיפרין קידש על היין. אחרי הקידוש איחל הרבי שליט"א כי בבואנו מחג הסוכות יהי רצון שנזכה בקרוב לשבת ב'סוכת עורו של ליתן',

הניח הרבי שליט"א את הסידור על הסטענדר, פנה אל הציבור שניגן באותה עת ניגון שמח ועודד משך זמן. כן היו ניגונים רבים במשך התפילה ("האדרת והאמונה", "לכתחילה אריבער" ב"ממקומך" שב"קדושה" שבו עודד הרבי שליט"א באריכות, וכן כמונן בניגונים שונים בתפילת גשם שבמוסף).

באמצע חזרת הש"ץ של מוסף ירד מבימתו עבור ברכת כהנים, ונשאר למטה עד אחרי ברכת כהנים, לאמירת תהלים חזר למקומו לאחר שאמר לכל אחד מהכהנים "יִישַׁר כַּח כַּהֵן".

השעות שבין מוסף למנחה נוצלו היטב להתוועדויות, אמצעי לקליטת ו"עצירת" הגילויים של ליל אמש והכנה לאלו שעוד עתידים לבוא בשעות הבאות... אבל לא היה ניתן להאריך הרבה בהתוועדויות ו"לחיים" שכן בשעה מוקדמת יחסית צריך היה לצאת לבתי הכנסת ברחבי העיר להביא לעוד ועוד יהודים את שמחת החג כמצוות הרבי שליט"א. ההולכים לשכונות הרחוקות, מרחק שעתיים הליכה ויותר, לכל כיוון, יצאו מוקדם.

גם לפני תפילת מנחה בהגיע הרבי שליט"א למקומו טרם תחילת התפילה, פנה הרבי לציבור ועודד את השירה בתנועות נמרצות השמורות רק ל'שמחת־תורה'...

יותר מחמש דקות, שבמהלכן נסחפו כל הנוכחים בשמחה העצומה, כשהרבי, בשמחתו העצומה כמו הגביה את הקהל כמה טפחים מעל הקרקע... וכולם נשאבו לתוך מציאות נשגבה של שמחת-תורה שכל-כולו 'נפלאות בכל' במחיצת מנהיג הדור שליט"א רבן של כל ישראל, הקהל העצום המשיך לשיר בהתלהבות אדירה גם אחרי שהרבי חזר לשבת על כסאו.

אחרי כן פתח הרבי שליט"א בשיחת הקודש. הרבי דיבר דברים נפלאים על הגאולה הקרובה ובתוך כך שם דגש על מעלתם של ילדי ישראל שנקראים "משיחי", ובתוך הדברים התבטא "אז

והורה שהציבור כולו יאמר לחיים. לאחר שקיימו את ההוראה התחילו לשיר "זאָל שוין זיין די גאולה". הרבי ענה לכאו"א "לחיים, לחיים ולברכה" ועודד את השירה קלות כמה דקות, עד שלפתע קם ממקומו, נעמד מלוא קומתו והחל לרקוד על מקומו בשמחה עצומה כשהוא מניף את שתי ידיו הקדושות בעוז עילאי, לאות להגביר את השירה עוד ועוד. תוך כדי כך סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א לשרוק, והקהל הגדול שעמד כולו על רגליו נענה, וקירות בית הכנסת רעדו מעוצמת הניגון והשריקות, המעמד המיוחד הזה נמשך זמן רב,

מ'קוקט אויף אַ אידיש קינד, וואָס זעט מען – משיח! [כשמביטים על ילד יהודי, מה רואים – משיח!] כאשר בסוף השיחה הורה שכל הילדים יאמרו 'לחיים' והציבור יסייע להם. אל כמה ילדים פנה הרבי בעצמו ושאל אם הם לפניו או אחרי בר־מצוה והורה להם לומר 'לחיים'. אחרי שיחה זו שרו "שובה ה' עד מתי", וגם בשיחה הבאה דובר על הילדים ועל המחנכים והרבי הורה לשרי ניגון שקשור ב"צבאות ה'" ושרו "ווי וואָנט משיח נאו" במשך זמן.

במהלך ניגון זה הוציא הרבי שליט"א את דפי הצילום של פסוקי "אתה הראת" ועיין בהם מעט, אך רוב הזמן המשיך לענות 'לחיים', וניכר היה כיצד מתייחס לכל אחד ואחד בפרט.

בסיום השיחה השלישית זכינו לאחד הגילויים המיוחדים במשך החג המופלא – הרבי שליט"א סיים את השיחה כשהוא אומר את הפסוק "והיה זרעך . . ופרצת" בהטעמה, בניגון הפסוקים של "אתה הראת". באותה שעה היה כבר בבית־הכנסת קהל גדול, כי רבים חזרו מתהלכות, אבל ברגעים הללו הייתה דומיה מוחלטת וקולו הקדוש של מנהיג הדור שליט"א שחוזר ומכריז את ההבטחה האלקית **"ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"** נשמע היטב בחלל בית־הכנסת הגדול. הרבי קרא את הפסוק, והציבור ענה אחריו בהתפעלות

ובהתרגשות באותו ניגון והרבי חזר וקרא את המילים פעם שניה, הציבור חזר וכך גם פעם שלישית. מיד אחר כך התחיל הרבי לשיר בקול גדול "ופרצת..." השירה הייתה בחיות ובהתלהבות אדירה והשמחה הרקיעה שחקים, וגם כאן סימן הרבי לשרוק...

בינתיים שאל הרבי את המזכיר אם ההולכים לתהלכות כבר חזרו, וכשנענה בחיוב הזכיר הרבי על־דבר ברכה אחרונה והורה להכריז על הכנות להקפות. הגבאי הרב פינסקאָהן התחיל להכריז והרבי הורה שיעלה על הספסל, משעלה רמז הרבי שיעלה על השולחן והוסיף שילבש שטריימל, מיד הובא שטריימל (אגב, לא קשה למצוא שטריימל ב770) והוא החל להכריז על הפסקה כדי להכין את בית הכנסת להקפות, אך הרבי הורה לו להכריז תחילה על ברכה אחרונה. לבסוף הכריז הכרזה על הקידוש שמוכן בחוץ... ועל הכנות להקפות שמחות למעלה ממדידה והגבלה. הרבי האזין להכרזה בהנאה גלויה ובחיוך רחב...

אחרי ההכרזה קם הרבי ממקומו כשהוא מתחיל את הניגון לאביו ז"ל, והציבור עונה אחריו בשמחה עצומה, מתקשים לעכל את עוצמת הגילויים ורצים להתכונן לגילויים הנפלאים שצפויים בהמשך החג.

הקהל יצא מבית הכנסת כדי לאפשר לשנות את מיקום הספסלים (וגם

הארגזים והחבלים...) כדרוש להקפות, ובחוף המתין הקידוש שמוגש ביד רחבה בארגונו של ר' נחום מרקוביץ. הקהלה יצא מבית המדרש לערך בשעה אחת עשרה וחצי, והפעם הייתה ההפסקה עד ההקפות ארוכה קצת - למעלה משעה - וכשהרבי שליט"א נכנס להקפות הייתה השעה 12:45. בדרך שרו ניגון שמחה וכשהרבי הגיע למקומו, הניח את הסינודור (כאמור, אמש נכנס רק עם הדפים המצולמים אך היום הביא את הסינודור) ועודד את השירה במרץ רב. היום נוהלה מכירת הפסוקים, כמידי שנה, על-ידי הרב משה באגמילסקי מ"תומכי תמימים" (כי ההכנסה ממכירת הפסוקים היא עבור הישיבה) והרבי שליט"א התכבד באמירת כל פסוקי "אתה הראת" הראשון, ופסוק ראשון ואחרון של הפעם השניה והשלישית. אחרי ה"אתה הראית" הראשון התחיל הרבי שליט"א את ניגון ההקפות לאביו, אחרי השני התחיל את הניגון "זאָל שוין זיין די גאולה" (ללא המילים) ואחרי השלישי אמר ג' פעמים את הפסוק "והיה זרעך... ופרצת" והתחיל לנגן "ופרצת". בכל שלשת הפעמים היו תנועות הידיים בהתלהבות בלתי רגילה כלל וכלל, כאשר כמה פעמים עודד בשתי ידיו הקדושות כאחת וכמה פעמים הניף את היד הקדושה למעלה בסיבוב ובעוז... אשרי עין ראתה...

והרי סדר ההקפות:

הראשונה - בדרכו להקפה ענה הרבי שליט"א לרבים 'לחיים' (דבר שאיננו בלילה הראשון כי עדיין יושבים בסוכה) והשפיע בדרכו לבימה שפע של ברכות ליהודים רבים בעת-רצון מיוחדת זו. אחת הברכות שעשו להן שם ונתפרסמו בבית חיינו, הייתה עניית ה"אמן" לבקשתו של הת' חיים שאול ברוק מ'ועד הנחות בלה"ק' מ'זאָל זוכה זיין צו מוגה'דיקע מאמרים"... (לאחר ההפסק במאמרים מוגהים מאז ר"ה). בעלותו לבימה החל כ"ק אדמו"ר שליט"א פונה לכל הכיוונים כמה פעמים וחוזר חלילה. הרבי שליט"א גם הגביה את ספר התורה כמה פעמים באופן מפליא. הריקוד הזה, של הרבי על הבימה ושל כל הציבור במקומותיהם, נמשך כמה דקות אבל השמחה וההתרוממות הרוחנית הייתה עצומה באופן שאין לשער כלל!! בהקפה השניה כובדו כמה מנכבדי החסידים והניגון היה "שובה". בשלישית - כובדו אנ"ש דקנדה והניגון היה "אתה בחרתנו". ברביעית - אורחים מרחבי ארצות הברית והניגון היה ה'מארש' דראש חודש כסלו. בחמישית - חברי ה'כולל' בניגון שמחה. בשתי ההקפות הללו עודד הרבי בעוז וביתר שאת, ורבים הסכימו שחמשת ההקפות האמצעיות של הלילה היו שמחות ונלהבות עוד יותר מאלו של אתמול. בשישית - שלוחים ומנהלי בתי חב"ד, והניגון "שישו ושמחו בשמחת הגאולה".

יום שלישי, כ"ג תשרי - שמחת־תורה

בעשר בבוקר היה האולם הגדול מלא מפה אל פה, ושוב - כשהרבי בא למקומו הניח את הסידור ופנה לעודד את שירת הציבור במרץ רב. באווירה שמחה זו שרו ניגונים רבים בהמשך התפילה (לפני התיבה עבר הרב שלום דוכמאן) וכנהוג בשמחת־תורה, ברכת כהנים הייתה בשחרית.

כשהגיע עת ההקפות 'פצח' הרבי שליט"א בניגון הקפות אביו ז"ל ועודד את השירה במשך זמן רב ובפרט בתנועה הידועה. מכירת הפסוקים התנהלה ע"י הרב שניאור זלמן גוראריה (עבור ה"מרכז לענייני חינוך") וזה היה סדר ה"אתה הראת":

בראשון אמר הרבי את כולו, כשהקהל עונה פסוק בפסוק, ואחריו - התחיל את הניגון הקפות לאביו ז"ל. בשני אמר את הפסוק הראשון והאחרון והתחיל לשיר "זאָל שוין זיין די גאולה". בשלישי - שוב אמר הרבי "והיה זרעך" והתחיל לשיר "ופרצת". הרבי עודד במרץ רב ביד אחת ובשניה אחז בטלית. כעת פנו להקפות. כנהוג, היו שלוש וחצי סיבובים (שינוי של השנה: את הסידור השאיר הרבי על הסטנדר ולא לקחו עמו). כ"ק אדמו"ר שליט"א קיבל את ספר התורה וניגש לאמצע בית הכנסת לבימה הבנויה לתלפיות 'גבוה על גבוה' והחל לנגן את

ההקפה השביעית, של הרבי שליט"א בעצמו, הייתה בניגון ההקפות הרגיל וכמו בראשונה, היום לא הייתה אריכות כאתמול, אבל השמחה הייתה עצומה... בסיומה היה הקהל מרוגש מאוד והתחילו לשיר "יחי אדוננו מורנו ורבינו", ובהמשך הדרך התחלף הניגון ב"הרבי שליט"א... נתגבר על העולם" ובסיומו היו תנועות עידוד נמרצות ימינה ושמאלה למעלה ולמטה. ספרי התורה הושבו להיכל (את הספר של הרבי לקח והחזיר לידי הקדושות ומהן הרב גוטניק כאתמול), ואז שרו "עלינו" ו"ועל כן נקווה" כשהרבי מעודד במרץ.

לאחר מכן, הכריז הרבי ג' פעמים בקול רם ובשמחה "**גוט יום טוב**", ופנה לצאת כשמתחיל הניגון לאביו ז"ל. אופן צאתו מבית הכנסת היה בצורה מיוחדת במינה - הרבי שליט"א הלך לאט ובדרכו הביט כמעט על כל אחד ואף הגביה ראשו, הקדוש אל הפירמידות הגבוהות ביותר, וכל זה בפנים שמחות ומאירות באופן נדיר...

נתונים לחלוטין באווירה המרוממת הזו המשיכו כולם לרקוד עוד שעות ארוכות, ולמעשה, עד שמונה בבוקר היו בבית הכנסת ולידו מעגלי רוקדים מקומטי כובעים, מרוטים ומיזעים אך שמחים ומאושרים בזכות הנפלאה לחוג את שמחת־תורה במחיצת כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כשחזר כ"ק אדמו"ר שליט"א למקומו
המתין עד שכל הספרים יכנסו לארון
הקודש, ואחר כך נפתח הארון שנית
לקריאת התורה. כרגיל, בין שחרית
ל'הקפות' הספיקו רבים 'לחטוף' קידוש,

ניגון ההקפות לאביו ז"ל תוך שמסתובב
ורוקד בכל גופו, כל בית הכנסת נע ורקד,
ודומה היה שכל היקום כולו מתנענע
בקצב השיר...

להיכל עלה לבימתו. במשך הדרך הקהל כבר החל לשיר "שישו ושמחו" וכאשר הרבי עלה למקומו עודד את השירה במרץ, וכמו מבלי משים השיר "שישו ושמחו בשמחת-תורה" השתלב והתערבב עם המילים "שישו ושמחו בשמחת הגאולה - הנה הנה משיח בא" ונמשך זמן רב. קשה שלא להרהר על-כך שבודאי שמחתו העצומה של הרבי שליט"א בתורה ביממות קדושות אלו מקרבות אותנו בצעדי ענק לשמחת הגאולה...

מהמיוחד בתפילת מוסף: ב"הוא אלקינו" עודד הרבי שליט"א את השיר במשך זמן רב בשתי ידיו הקדושות וחזרו עליו כמה פעמים וכך גם ב"שים שלום". בטרם צאתו מבית הכנסת התחיל שוב את ניגון ההקפות לאביו...

השעות חלפו ומהתפילה עד התוועדות החג שנועדה לשיש וחצי לא נשאר זמן רב מדי... בשיש בערב נפתחו דלתות בית הכנסת, התפללו מנחה ומיד נטלו ידיים וישבו להתוועדות. הרבי נכנס לפני שיש וחצי, נטל ידיו הקדושות לסעודה ומיד ביקש להכריז כי נותר עוד זמן ליטול ידיים והורה להודיע בדיוק את השעה והגבאי הרב פינסון הכריז. אמרו 'לחיים' במשך כמה דקות וגם היום נראה היה כי עונה לכל אחד ואחד בפרט ואחר כך הייתה שיחת הקודש הראשונה. עיקרה - ה'מטען' שלוקחים ממועד

ומרגע לרגע האוירה הפכה מרוממת יותר. גם הוצאת הספר-תורה הייתה מלווה בניגונים - ב"בריך שמה" שרו "אנא עבדא", ואחרי אמירת "גדלו" ו"על הכל" שרו 'הרבי שליט"א... נתגבר על העולם', והרבי שליט"א עודד עד הרגע בו ספר התורה הגיע לבימה. הרבי המשיך להביט על הספר, ורק כאשר כבר התחילו לקרוא היסב פניו אל הקיר בחזרה.

כנהוג, עלה הרבי שליט"א ל'חנות בראשית' והרגעים המרגשים של אמירת ה'מרשות' בהם קוראים "יעמוד" ל"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ולהבדיל בין-לחיים כ"ק אדמו"ר שליט"א בשמותיהם במפורש, חוזרים ומעבירים רטט מידי שנה בשנה וגם קולו של הבעל-קורא הוותיק הרב מרדכי שוסטערמאן לעתים נחנק מבכיו...

חתני התורה היו הרב שניאור זלמן גוראריה, הרב יהודה לייב גרונר, הרב שמואל מנחם מענדל בוטמאן, ר' שלום דובער דרייזין ור' ישראל נמדר. למפטיר עלה המשפיע ר' מענדל פוטערפאס, ש'העיד' לקרוא מפטיר על יד הרבי שליט"א רק אחרי שאמר לחיים כמה וכמה פעמים... הרבי שליט"א נשאר על הבימה עד אחרי המפטיר. את דרכו בחזרה למקומו עשה בעקבות ספרי התורה וצעד אחריהם לכיוון ארון הקודש, רק לאחר שהוכנסו בחזרה

ויבוא" אמר בקול רם מ"וזכרון משיח" עד "ובנה ירושלים", ובסוף מ"ונמצא חן ושכל טוב" עד גמירא.

אחרי ברכת המזון והפתעת הקהל נעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א מלוא קומתו, ובעמידה השמיע עוד שיחה בעניין סיום הרמב"ם. גם הפעם היה ה'ציור' מיוחד במינו כמו בליל א' דחג הסוכות...

בתפילת מעריב אמר הרבי 'קדיש' על זקנתו אם-אמו הרבנית רחל הי"ד אשת הרה"ג ר' מאיר שלמה יאנאָווסקי ע"ה. אחר התפלה הבדיל כ"ק אדמו"ר שליט"א על הכוס ואחר כך החל מעמד 'כוס-של-ברכה' שלא היה סיום נאה הימנו לאירועי שני הימים הגדולים. יצוין גם שב'כוס-של-ברכה' ניתנה אפשרות לעוד אלפי יהודים שלא היו כאן בשמיני-עצרת ושמחת-תורה לטעום ולו משהו מאוירת הימים הללו ואכן נראו כאן אלפים רבים מכל החצרות והחוגים והעדוּת וכאשר האחרון קיבל, והרבי שליט"א יצא כשהתחיל לנגן "כי בשמחה תצאו", הייתה השעה כמעט שתים לפנות בוקר...

אשרי העין שראתה והאוזן ששמעה ומי ייתן ויחדרו המראות והקולות למוחנו ולבבותינו למשך כל השנה כולה ונראה בעינינו כי נפלאות בה, בכל מכל כל, ובגימטריא "קבץ" - יקבץ משיח צדקנו את כל עם בני ישראל לארצנו הקדושה, בגאולה האמיתית והשלימה - נאו!

תשרי על כל השנה. הרבי שליט"א האריך במשמעות המושג 'אסרו-חג' והדגיש כי יש להמשיך את תוכן החגים על כל השנה כולה. באותה שיחה היו גם ביטויים מופלאים בעניין הגאולה האמיתית והשלימה.

בסיום השיחה התחילו לנגן "שובה..." והרבי עודד וענה 'לחיים', ואחרי כמה דקות פנה לר' יואל כהן והורה לנגן את ניגוני כל רבותינו נשיאינו. הניגונים היו לפי הסדר הבא: "ג' תנועות" - להבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן; "א-לי אתה" לאדמו"ר הזקן, ה"קאָפּעליע" - לאדמו"ר האמצעי, "ימין ה'" - לאדמו"ר הצמח-צדק, "לכתחילה אריבער" - לאדמו"ר מהר"ש, ניגון הכנה לאדמו"ר (הרש"ב) נ"ע, "הבינוני" לאדמו"ר מוהרי"צ ו"הוא אלקינו" לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

מעניין לציין כי בעוד שבראש-השנה הנה בעת הניגונים הרבי שליט"א עצם את עיניו הקדושות בדביקות, הפעם בניגוני הדבקות לא סרה השמחה הגלויה מעל פניו הקדושות והמשיך כל העת לענות "לחיים" במאור פנים.

לבסוף טעם עוד מעט מהחלה ושתה מעט מים, אחר כך נטל ידיו ל'מים אחרונים' וכ"ק אדמו"ר שליט"א זימן על הכוס, בנוסח הזימון התחיל לומר "מרשות...", המתין רגע ארוך ואחר כך התחיל שנית בנוסח הרגיל. ב"יעלה

"לעונג" הוא לי

פנינים אחדים מרשימות זכרונותיה של הרבנית חנה ע"ה, אם המלכות, בהן מביעה את נחת-רוחה בעשותה את ימי חודש החגים עם בנה הגדול, רבינו נשיאנו, ואת העונג הרב שהסבו לה התוועדויותיו במשך ימי החודש.

כיצד הם רצים בקבוצות מהרכבות התחתיות ומהמכוניות, האחד עוקף בריצה את חברו כדי שיוכל להקדים ולתפוס מקום, כדי שתהיה לו האפשרות לראות יותר ולשמוע יותר!...

המשתתפים היו מכל מיני חוגים: לא-חסידיים וחסידיים, פולנים וליטאים, זקנים וצעירים, חפשיים ואורתודוקסים, וכך גם הנשים, כל אחד חיפש דרכים למקם את עצמו כך שתהיה לו היכולת לא רק לשמוע את בני שליט"א, אלא גם לראותו.

יתן לו ה' יתברך בריאות והצלחה, כדי שיוכל לעשות את עבודתו ולהוציא אל הפועל את משאלות לבו, ללא הפרעות ומתוך מנוחת הגוף ומנוחת הנפש.

התענוג הגדול ביותר עבורי הוא לשמוע ולראות כיצד בני מתוועד

י"א תשרי תשי"ח

ובכן, עכשיו, ב"ה, כבר י"א תשרי. אחרי יום הכיפורים, הכל התנהל כדבעי. הוא [כ"ק

הם מביטים בו באהבה שכזו, שלא ניתן לתארה במלים

ג' דחול המועד סוכות תשי"ד

אני מרוצה מכך שלא כתבתי בזמן האחרון - פשוט לא הייתי לגמרי בקו הבריאות, ועכשיו, תודה לה' יתברך, אני מרגישה טוב בהרבה.

איני רוצה להחמיץ את ההזדמנות לציין את העונג שזכיתי לו אמש, כששמעתי את בני שליט"א נושא דברים בפני ציבור של כמה וכמה מאות אנשים.

את ה"לומדות" - לא אני הוא ה"מבין" כדי להעריך; אולם החלק שאותו הבנתי עשה עלי רושם רב בתוכנו העשיר.

מובן שלא השתתפתי בהתוועדות עד סופה; הדבר קשה עבורי.

נעם לי לראות את המספר הרב של צעירים שנכח בהתוועדות, ואת ההתעניינות הרבה שהם מפגינים ביחס לכל השייכים לבני שליט"א. ראיתי כיצד הם מביטים בו באהבה שכזו, שלא ניתן לתארה במלים. רק לראות

אדמו"ר] ניהל את הכל מתוך התרוממות שכזו, והיתה זו נחת גדולה עבורי לראות זאת. עכשיו כבר קרב והולך חג הסוכות.

סיבת כתיבתי הפעם היא זו: זהו זמן של תפילות. אני מבקשת, איפוא, שארגיש טוב באותם תנאים שאני זקוקה להם. לשפר אותם אינני יכולה.

התענוג הגדול ביותר עבורי הוא לשמוע ולראות כיצד בני מתועד. לעונג הוא לי לשמוע את קולו, והתוכן - ככל שהבנתי מגעת - מעניין אותי מאוד.

עולות בדעתי מחשבות על בניית סוכה. לא בגלל יראת-שמים, אלא מתוך הרגל שהורגלתי בו כל השנים.

♦

לתאר את האהבה שהשתקפה אז על פניהם - אינני יכולה

ג' דחול המועד תשי"ח

אני ממהרת להביע בכתיבה את העונג שחשתי אתמול. שכחתי בשעת מעשה על קיומי האישי.

היה זה כמו בכל שנה - לרגל שמחת בית-השואבה הובאו ילדים ממסיבות-שבת ומבית-רבקה, ועמהם הגיעו רבים מהוריהם. היה שם ציבור גדול, רובם כמובן ילדים. על פני הילדים שרתה אווירת יום-טוב, והמארגנים הנעימו את זמנם בצורה טובה למדי.

במחזה דומה לזה שהיה בל"ג בעומר, יצאו הילדים אל הרחוב, ושם יצא אליהם בני שליט"א.

לתאר את האהבה שהשתקפה אז על פניהם -

אינני יכולה, אהבה זו התפרצה מהם בשמחה ובריקודים בהתלהבות גדולה. כשמודבר בילדים, הדברים נעשים מתוך אמת וטוהר שכאלה, עד שהדבר משפיע - כך נראה לי - על הוריהם.

מאז עבר כבר יותר ממעת-לעת, וגם עכשיו אני מרגישה זאת עדיין.

מאוחר יותר, לפנות ערב, התקיימה התוועדות - גם היא כמו בכל שנה - עבור תלמידי ישיבות.

ישבתי שם שעה וחצי, היה זה לילה של תורה, בזמן שנכחתי שם היו השיחות בנגלה בלבד, הציבור שהה שם עד שעה מאוחרת בהרבה. היה זה ציבור גדול בהרבה מכלל שנה.

בני דיבר, בלי עין הרע, כל-כך הרבה, כל-כך עניין את כולם, וכולם הקשיבו כל-כך!

בין כל השיחות התקיימה נגינה של שמחה, מזוגה מכל הקולות, עד שניתן לומר על-כך "מי שלא ראה שמחת בית-השואבה לא ראה שמחה מעולם".

עבורי אישית היה זה נחת ותענוג רוחני. יתן לו השם יתברך אריכות ימים וכל טוב.

♦

פיציתי על מצבי באמצעות ההנאה מהישגי בני

ה' חשון תשי"ט

עבר חודש תשרי, יתן ה' יתברך שכולם יהיו בריאים.

פיציתי את עצמי על מצבי באמצעות ההנאה מהישגי של בני יחי'. הדבר נתן לי חיות והנאה כה מרובות!

מוקדש לחיזוק ההתקשרות לנשיא דורנו
כ"ק אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

